

zi+

ZPRÁVY
A INFORMACE
ČKAIT

3/2020

**Rekodifikace pojednácté aneb znovu od začátku
Jak dlouho trvá odpovědnost autorizované osoby?
Specifikum smluvních vztahů ve výstavbě
Cena Inženýrské komory 2019 udělena třem stavbám**

Obsah

Profesní informační systém ČKAIT 2

PRÁVNÍ PŘEDPISY

Rekodifikace stavebního práva pojednává 3

Jak dlouho trvá odpovědnost autorizované osoby za vady projektové dokumentace? 6

Specifikum smluvních vztahů ve výstavbě 12

Institut doložky vyšší moci ve smlouvě 15

Elektronická evidence tržeb bude přerušena jen do konce letošního roku 16

Smluvní vztahy u veřejných zakázek 17

Ústavní soud potvrdil podmínku za pád střechy v České Třebové 19

Vzorová výzva k podání nabídek na veřejné zakázky malého rozsahu 22

BIM

Libušín a obnova památek s BIM 24

ČINNOST KOMORY

Cena Inženýrské komory 2019 26

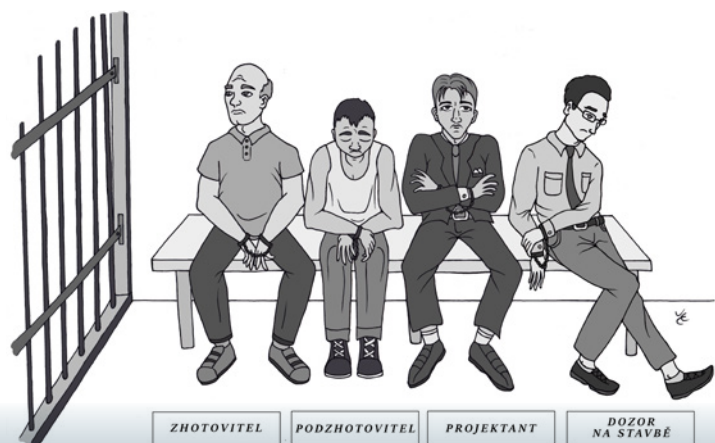
Cena Inženýrské komory 2020 29

Facebooková diskuse oblasti Praha 29

Ze zasedání představenstva 30. dubna 2020 30

Nekrolog – Ing. Günter Gebauer, CSc. 31

Nekrolog – Eva Lavičková 31

ZHOTOVITEL

PODZHOTOVITEL

PROJEKTANT

DOZOR NA STAVBĚ

12 Smluvní vztahy ve výstavbě

26 Cena Inženýrské komory 2019 – železniční most přes Hracholusky

03 Rekodifikace stavebního práva pojednává

06 Odpovědnost autorizované osoby za vady projektové dokumentace

Čestní členové ČKAIT 32

Jubileum – prof. Ing. Alois Materna, CSc., MBA 33

Jubileum – Ing. Radomír Kletečka 33

Strategický plán můžeme naplňovat všichni 34

BIM v Českých Budějovicích již počtvrté 35

Oblast Plzeň připravuje studijní cesty 35

Bezbariérové užívání staveb 36

Publikace a akce Informačního centra ČKAIT 38

Celoživotní vzdělávání ČKAIT 39

Zadržme vodu v krajině 40

TITULNÍ STRANA

Cena Inženýrské komory 2019 – Atypická rekonstrukce železničního mostu s lávkou pro pěší v km 1,429 trati Pňovany–Bezručice
Přihlašovatel/autor návrhu: Ing. Ondřej Lojík, Ph.D., Ing. Libor Marek a kol. – TOP CON SERVIS s.r.o.
(foto: Tomáš Malý)

PŘIPRAVUJEME

Od září bude platit nová vyhláška o energetické náročnosti budov.

Letošní Velikonoce i oslavy konce války s COVID-19 byly vskutku jiné. Kdeže pomlázek bylo, o to více mediální masáže. Nevím, zda budou politici a novináři ještě vědět, o čem mluvit, teď, když daná situace končí.

Ale vše má svá pro i proti. Potřeboval jsem získat nějaké studijní materiály v Kutné Hoře. To vám byla paráda. Krásné město, prázdné, žádní cizinci a velmi málo českých návštěvníků, hospod plno, ale všechny zavřené nebo jenom s otevřeným okýnkem. Později, na prvního máje, jsem si uvědomil, že jsem dlouho nebyl v Českém Krumlově. Den byl krásný, cesta pohodová, s příjemným doprovodem, málo aut. Krumlov je stále krásný, a to vše umocněno tím, že téměř nikoho nepotkáte, parkoviště jsou volná a ještě gratis, nádhera, co chtít více. Zpátky jsme se stavili v Holašovicích; byl jsem zklamán, komerce z návsi holašovické moc trčí.

Vrátím se ještě k cestě po D3. Důkaz, jak si stát nedovede poradit s vychytrákem, jest vidět při průjezdu okolo Tábora, kde je dálnice svedena již několik let do protisměru. To samé se děje na obchvatu okolo Olbramovic. Vzpomínám na jeden pořad v televizi; místní olbramovičtí prodali rychle pozemky v trase obchvatu, aby se mohl co nejdříve uskutečnit. Byli naivní, jiný vlastník známého areálu počkal, až bude zákon, ve kterém bude uvedena zcela jiná, pochopitelně mnohem vyšší cena, potom prodal. A ti, co byli vstřícní, měli smůlu. V další části pořadu tentýž vlastník požaduje ochránit hosty hotelového komplexu od hluku, a tedy nadále se projíždí středem Olbramovic.

Společně s ČKA a Asociací pro urbanismus a územní plánování ČR jsme byli na MMR řešit rozpory a naše připomínky k připravovanému stavebnímu zákonu. Byl docela problém sledovat jednotlivé připomínky, jelikož text byl v mnoha paragrafech změněn, i číslování paragrafů bylo jiné. Musím však poděkovat pracovníkům MMR za vstřícnost při projednávání. Jenom nevím, jaký bude výsledek, uvidíme. Ovšem zarazilo mne, když jsme v průběhu jednání slyšeli, že Dr. Korbel opět jedná s ministryní a řeší spolu zákon. Hospodářská komora odešla ze spolupráce – a hle, soukromá osoba má vliv na znění zákona.

Nedostatek dat má podle ministryně Dostálové vyřešit chystaná digitalizace. Jenže, světe, div se! Podle aktuálního návrhu zákona prý bude digitalizace úřadů dobrovolná. Takový polovičatý přístup by byl pravděpodobně k ničemu a problém nevyřeší. Obávám se, že nový stavební zákon se pod rouškou zefektivnění výstavby stane dalším pokusem, jak otevřít dveře divokému podnikání.

No, uvidíme, jaké bude definitivní znění, zejména po poslaneckých zásazích. Ale vzhledem k uvedení zákona v účinnost až v druhé polovině roku 2023 se může odehrát ještě všelicos. Premiér si stále myslí, že se bude v plné parádě používat již od ledna 2021 nebo před volbami. Velkým problémem je, že se mu ministři snaží sdělovat jen dobré zprávy.

V současné době se stalo velmi frekventovaným tématem sucho. Dokonce i premiér prohlásil: „Já chci, abysme znovu investovali hlavně do vody, do vodárenských soustav, můžeme začít konečně stavět přehrady... já dneska spočítal u Tomana 18 miliard potencionálních investic, no a musíme konečně samozřejmě zrychlit naše zákony, aby se mohlo rychle stavět“. O zachycení vody v krajině se spíše mluví, než koná. Bohužel se ukazuje, že odvodnění drenážními systémy polí, provedené v minulých letech při budování socialismu, způsobuje rychlejší odvedení podzemních vod. Bude jenom dobře, když se bude komplexně sledovat zadržení vody v krajině. Ať drobnými nebo velkými vodohospodářskými stavbami.

Vůbec nebude jednoduché odrazit hrozící ekonomický propad kvůli koronaviru a zároveň řešit veřejné investice.

Snažíme se podílet na přípravě technických požadavků na stavby v areálu jaderných zařízení s možností jejich řešení v návrhu nového stavebního zákona. Je to velmi složité. Usnesením vlády z 20. ledna 2020 bylo uloženo ministryni MMR zpracovat do nového stavebního zákona návrhy Stálého výboru pro výstavbu nových jaderných zdrojů v ČR. V těchto dnech vláda schválila další kroky pro výstavbu elektrárny Dukovany II.

Chodím dost po Praze a sleduji, co se kde staví; a není toho málo. Dokonce si myslím, že organizace na ochranu světového dědictví UNESCO má částečně pravdu, když varuje před současným trendem předimenzované výstavby v Praze.

Kupuji sobotní Lidové noviny a v posledních mne zaujal článek docenta Zdeňka Lukeše věnovaný betonovému výdechu z tunelu Blanka za stadionem Sparty. Musel jsem osobně konfrontovat, zda co je psáno, je i dáno. A bylo. Musím pochválit stavitele i úředníky za vstřícnost provést úpravy podle návrhu Federica Diaze. Je pravdou, že návrh spatřil světlo světa již v roce 2006, a teprve nyní je uskutečněn. Dobrá myšlenka musí dozrát. Již jsem psal, jak baptisterium San Giovanni ve Florencii čekalo sto let na instalaci definitivních dveří.

**Pro své členy vydává Česká komora
autorizovaných inženýrů
a techniků činných ve výstavbě.**

Vychází šestkrát ročně.
Pro členy ČKAIT zdarma.
Náklad: 28 750 výtisků
Datum vydání: 24. 6. 2020

Redakční rada:

- **Ing. Radim Loukota**
předseda redakční rady,
člen Představenstva ČKAIT
- **Ing. Svatopluk Zídek**
místopředseda redakční rady,
předseda oblasti ČKAIT Karlovy Vary,
člen Představenstva ČKAIT
- **Marie Báčová**
odborná poradkyně předsedy ČKAIT,
kancelář ČKAIT Praha
- **Ing. Milan Havliš**
předseda oblasti ČKAIT Hradec Králové
- **Ing. Dominika Hejduková**
vedoucí Střediska vzdělávání
a informací ČKAIT
- **Ing. Hedvika Klepáčková**
vedoucí Legislativně právního
střediska ČKAIT
- **Ing. Daniel Lemák, Ph.D.**
oblast ČKAIT Olomouc, statik
- **Ing. Miroslav Loutocký**
Regionální kancelář ČKAIT Brno
- **Doc. Ing. Karel Papež, CSc.**
oblast ČKAIT Praha
- **Ing. Jindřich Pater**
místopředseda ČKAIT,
předseda Ediční rady ČKAIT
a předseda Rady pro podporu rozvoje
profese ČKAIT, oblast ČKAIT Ostrava
- **Ing. Jaroslav Valkovič**
oblast ČKAIT Zlín
- **Ing. Renata Zdařilová, Ph.D.**
oblast ČKAIT Ostrava,
členka Představenstva ČKAIT

Šéfredaktorka: Ing. Markéta Kohoutová

Redakce: ČKAIT, Sokolská 1498/15,
120 00 Praha 2
tel.: 227 090 111 (Milena Smilková)

Layout: EXPO DATA spol. s r.o.

Ilustrace: Eliška Čermáková

Sazba: MgA. Ivana Dudková

Jazyková redakce: Gabriela Nápravníková
EXPO DATA spol. s r.o.

Z+i ČKAIT č. 4/2020

Termíny příspěvků: 20. 7. 2020

Termín vydání: 9. 9. 2020

Příspěvky posílejte na:

Ing. Markéta Kohoutová, tel.: 773 222 338,
kohoutova@esb-magazin.cz

Tisk: Walstead Moraviapress s.r.o.
U Póny 3061, 690 02 Břeclav

Vydavatel: Informační centrum ČKAIT, s.r.o.
Sokolská 1498/15, 120 00 Praha 2
info@ic-ckait.cz; www.ic-ckait.cz
IČ: 25930028

MK ČR E 15660, ISSN 1804-7025 (ČKAIT)

Naše Komora si vydobyla dobré postavení ve společnosti a je oslovována z různých důvodů mnoha organizacemi. V minulých dnech to byla plzeňská univerzita. Na Fakultě aplikovaných věd chtějí akreditovat obor městské inženýrství, držím jim palce.

Na druhou stranu nejsme pro začlenění zeměměřičství mezi vybrané činnosti podle zákona č. 360/92 Sb. Kdyby geodeti zůstali v zákoně o zeměměřičství a současně by šlo o vybranou činnost ve výstavbě, došlo by podle našeho mínění k dvojkolejnosti těchto činností. Tuto skutečnost potvrdili i zástupci MMR.

Zdálo by se, že nastalá situace vytváří podmínky pro nicnedělání; mně se zdá opak, nevíme, co dříve. Do toho vstupuje již druhé oslovení delegátů, zda máme znovu odložit konání květnového shromáždění delegátů. Po dlouhé debatě představenstvo přijalo návrh konat SD v září. Problémů by bylo mnoho. Např. účast delegátů; v dotazníkové anketě odpověděla více než polovina, že nepřijedou, dokonce z některých oblastí by nepřijel žádný. Tedy SD by nebylo usnášeníschopné. Stejně tak dodržet nařízení vlády (roušky, odstupy) je těžko splnitelné. Chci sdělit všem právním puristům, že nikdo ze členů stávajícího představenstva není z rozhodnutí o odložení termínu konání SD nadšen. A určitě důvodem nebylo udržet se za každou cenu v instituci Komory. Někteří již ani nechtějí dále kandidovat. Tak snad to ti, kteří tolik touží po zvolení do představenstva, vydrží až do září. Ale o tom, kdo bude zvolen, rozhodnou přítomní delegáti.

Váš předseda

Ing. Pavel Křeček
předseda ČKAIT

P.S. Pravidelně čtu monitoring, přehled tisku, který nám zasílá Mgr. Rafajová, a zaujal mě názor architekta Rostislava Říhy. Tak se s vámi o něj podělím: „Nový stavební zákon jen přelajnuje hříště. Ale starý mančaft, který neumí hrát týmově, a někteří hráči vůbec, zůstane i na tom novém. Vlastně bych byl nejraději, kdyby se neměnilo nic. Stávající zlo je už alespoň poznané. Nechci znovu zažít období přechodných ustanovení, kdy mne úředníci nutí, abych navrhoval v souladu jak se starými, tak s novými pravidly zároveň. Je to obrovské množství promarněné energie, kterou by šlo napřít smysluplným směrem.“

Profesní informační systém ČKAIT

profesis

Novinky

- A 4.1.1 Kalkulačka – pracnosti výkonů
- A 3.4 Přehled právních předpisů ve stavebnictví

Aktualizace

- TP 1.20 Hospodaření se srážkovou vodou v nemovitostech
- MP 1.6 TPS: obecné zásady činnosti AO
- MP 1.6.1 až MP 1.6.8 TPS: zařízení pro vytápění, pro ochlazování staveb, pro měření a regulaci, zařízení vzduchotechniky, silnoproudé elektrotechniky, elektronických komunikací, zdravotně technické instalace, plynová zařízení
- MP 1.6.10 Metodika odborných posudků na zařízení silnoproudé elektrotechniky

Právní předpisy

Právní předpisy Sbírký zákonů a Sbírký mezinárodních smluv, uvedené v systému PROFESIS, jsou aktualizovány ve 14denních intervalech.

Přístup do systému

Systém PROFESIS je přístupný bez přihlášení, s výjimkou vybraných pomůcek, právních předpisů, českých technických norem (ČSN v plném znění jsou přístupné pouze pro členy se smluvním vztahem s agenturou ČAS) a studijních materiálů. Přístup k neveřejným dokumentům a tisk pomůcek ve formátu PDF je umožněn po přihlášení. UŽIVATELSKÉ JMÉNO je členské číslo (všech 7 znaků), o HESLO je možné požádat e-mailem. Kompletní nabídka služeb je pro členy ČKAIT zdarma. Kontakt pro návrhy, připomínky, dotazy a žádosti o heslo: profesis@ckait.cz.

Ing. Dominika Hejduková

Středisko vzdělávání a informací ČKAIT

Ani známé případy havárií jako byl sesuv půdy na dálnici D8 v roce 2013 či současný deklarovaný boj proti suchu nepřiměly MMR k akceptování požadavku ČKAIT, že má být stavebním zákonem stanovena povinnost mít v územních plánech vyhodnocení inženýrskogeologických a hydrogeologických poměrů. Důvodem je prý obava z finančního zatížení obcí jako pořizovatelů územního plánu. (foto: © ČTK)

Rekodifikace pojednácté aneb co bychom pro budoucnost stavebního práva neudělali

Členové ČKAIT jsou již od roku 2017 v průběhu jednotlivých etap připomínkových řízení k předkládanému re-kodifikovanému stavebnímu právu zvyklí na všelicos. Mysleli jsme si, že nás už nic nepřekvapí, ale zmýlili jsme se. K připomínkování jsme dostali téměř úplně jiný text.

Když jsme 3. dubna 2020 obdrželi k připomínkám text návrhu stavebního zákona s tezemi navazujících prováděcích vyhlášek, vypořádací tabulku k samotnému zákonu a ke změnovým zákonům, ještě jsme si mysleli, že i požadovaný týdenní termín je zvládnutelný. Co bychom pro budoucnost stavebního řízení neudělali. Z pověření předsedy Legislativní komise ČKAIT Ing. Františka Hladíka byly materiály rozeslány na všechna naše distribuční místa. A začali jsme číst...

Za několik dní došla z MMR zpráva, že se termín připomínkování prodlužuje o týden navíc. Asi začala číst i další „důležitější“ připomínková místa.

Korunu tomu nasadila paní ministryně Dostálová výrokem: *Termín pro vyjádření by bylo možné považovat za nepřiměřeně krátký v případě, že by připomínková místa pracovala s novým textem. Tak to ale není.* (Citace z reakce paní ministryně na dopis ombudsmana zveřejněný na webových stránkách MMR 16. dubna 2020.) **Ale je, paní ministryně.**

Je ale namístě vyslovit uznání paní náměstkyni Ing. Marcelle Pavlové, zástupcům odborů stavebního řádu a územního plánování

MMR ČR, že se s námi osobně 4. května 2020 snažili vzniklé rozpory věcně a pragmaticky vypořádat. I přesto, že z legislativních pravidel vlády jim tato povinnost nevyplyvá.

K datu uzávěrky tohoto čísla oficiální vypořádání rozporů nemáme, nicméně dále uvádíme hlavní závěry, se kterými jsme se v podvečer vypořádání rozešli. Účastníky jednání byli i představitelé ČKA a Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR.

Stavební zákon nabobtnal a změnil formu

Obdržený text návrhu stavebního zákona je členěním odlišný od prosincového návrhu a v některých případech i obsahově od únorového materiálu (jednoduše nabobtnal), který byl podle tehdejších informací MMR ČR vypořádaný a chybělo vypořádání připomínek už jenom k územnímu plánování. Prvním překvapením byla skutečnost, že obdržená vypořádací tabulka neobsahovala naše vyjádření k vypořádání, která jsme odeslali 6. března 2020. Druhé ještě větší překvapení bylo, že v tabulce předkladatel k číslům paragrafů, které platily v únoru,

nezanechal odkaz, kde se ten který paragraf v dubnu ztratil, změnil, přesunul. A do třetice, své původní odůvodnění ponechal, i když byl v několika ustanoveních text nového návrhu úplně pozměněn. Z těchto důvodů se i statistika vypořádání dost změnila (viz tabulky níže).

Původní rozpory přetrvávají a nové přibývají

Naše autorizované osoby ale zvládly i tyhle překážky, o čem svědčí 123 obdržených připomínek, které jsme nově zpracovali a vzhledem k novému textu odeslali navíc i osm nových zásadních. Vše je zřejmé na stránkách Komory v části Rekodifikace jako příloha č. 79. Zatím jsme v cca 30% rozporu. Ty hlavní, o kterých jsme informovali v „rekodifikaci podesáté“, jak jinak, přetrvávají.

Vypořádání stavebního zákona v nejdůležitějších bodech dopadlo takto:

- **Technický dozor stavebníka** – Bylo zcela neprůchodné, aby se podle návrhu ČKAIT stal TDS vybranou činností ve výstavbě a aby byl uzákoněn rozsah a obsah činností TDS. MMR svůj postoj

zdůvodňuje jejich soukromoprávním postavením. Prosadili jsme alespoň návrh, aby se u fyzických osob, které u staveb financovaných z veřejného rozpočtu nebudou mít oprávnění podle zákona č. 360/1992 Sb., tento nedostatek klasifikoval jako přestupek.

- **Účastníci řízení** – Kompromisní řešení účastnictví projektanta v průběhu řízení a provádění stavby se promítlo zatím do dvou paragrafů – projektant bude informován o zahájení řízení a o vydání povolení. Byl akceptován náš návrh, aby měl informaci i o kolaudaci stavby.
- **Dozor projektanta na stavbě** – Dlouhá a pragmatická diskuse se vedla ohledně našeho návrhu, aby byl dozor projektanta povinností na každé stavbě, ke které projektovou dokumentaci zpracoval projektant. K našemu požadavku se přidali i zástupci ČKA – podporují nás se třemi vykřičníky, nicméně MMR zatím k tomuto řešení není nakloněno.
- **Termín zahájení stavby** – Pro aplikační praxi byl důležitý i náš požadavek určení termínu zahájení stavby. Podle MMR se termín zahájení záměru dá velmi špatně konkretizovat, a to především z důvodů různých charakterů záměrů. Záměrem je nejen realizace stavby, ale také nestavební záměry (např. terénní

Jak MMR vypořádalo připomínky ČKAIT v poslední verzi stavebního zákona, který byl rozeslán k připomínkování 3. dubna 2020

	MMR akceptovalo zcela	MMR akceptovalo jinak	MMR akceptovalo částečně	MMR vzalo na vědomí	MMR vysvětlilo	MMR neakceptovalo	Σ
Stavební zákon							
Zásadní připomínky ČKAIT	32	14	6	4	34	31	121
Doporučující připomínky ČKAIT	3	2	–	17	–	16	38
Změnové zákony							
Zásadní připomínky ČKAIT	9	1	–	1	24	5	40
Doporučující připomínky ČKAIT	10	3	1	–	1	3	18

Jak ČKAIT připomínkovala poslední návrh stavebního zákona, který MMR rozeslalo 3. dubna 2020 – Vypořádání – odezva ČKAIT byla odeslána k 21. dubnu 2020

	S navrženým vypořádáním jsme souhlasili	Navržené vypořádání jsme vzali na vědomí	S navrženým vypořádáním jsme nesouhlasili – rozpor	Σ
Stavební zákon				
Zásadní připomínky ČKAIT	28	56	37	121
Doporučující připomínky ČKAIT	6	28	4	38
Změnové zákony				
Zásadní připomínky ČKAIT	32	6	2	40
Doporučující připomínky ČKAIT	14	4	–	18

úpravy), stavební úpravy apod., a u těchto se špatně identifikuje, kdy je záměr zahájen. V případě staveb je prvním zápisem do stavebního deníku převzetí staveniště. MMR se pokusí najít kompromisní řešení.

- **Geologické průzkumy** – Byl vysloven souhlas se změnou pojmu „podloží“ na „základovou půdu“, ale s požadavkem, aby byla zákonem stanovena povinnost mít v územních plánech vyhodnocení inženýrskogeologických a hydrogeologických poměrů nejsou zástupci MMR srozuměni (i když připomínku chápou) z důvodu finančního zatížení pořizovatele. Ani známé případy havárií jako byl sesuv půdy na dálnici D8 v roce 2013 či současný deklarovaný boj proti suchu nevedou MMR k tomu, aby tuto připomínku akceptovalo.
- **Vypořádací tabulka** – Další zásadní připomínky v rozporech zástupci MMR vysvětlili informací, že z důvodu časové tísně nedošlo ke kompletizaci celé vypořádací tabulky v souladu se zněním nového stavebního zákona ve znění k 3. dubnu 2020.

Pojmy v autorizačním zákoně nebyly propojeny s novým návrhem stavebního zákona

Autorizované osoby se zapojily 34 připomínkami, byly zapracované a jsou k nahlédnutí na už zmiňovaných webových stránkách jako přílohy č. 81–83. Považujeme za nutné okomentovat i toto vypořádání. Tabulku s vyjádřením Komory jsme odeslali před vánočními svátky a teď, po čtyřech měsících, když se vlastně definice, pojmy a ustanovení navrhovaného stavebního zákona pro nás v důležitých paragrafech diametrálně změnily, jsme s překvapením i zde zjistili, že vypořádání některých paragrafů autorizačního zákona není v souladu s pojmy nově předkládaného stavebního zákona. Abychom byli konkrétní. Původní návrh v § 81 stavebního zákona počítal s projektovou dokumentací pro povolení záměru (dnešní PD pro vydání stavebního povolení), ale naposledy předkládaný návrh v § 156 ji již nazývá PD pro povolení stavby. Záměr se stává podle nového § 4 množinou všech staveb, souboru staveb, zařízení, údržby a nestavebních záměrů. A v důsledku těchto „nedůsledností“ mají autorizované osoby ČKAIT oprávnění jenom ke zpracování PD k povolení stavby. Překvapením je také poznatek, že autorizovaným inženýrům se odebrá oprávnění na zpracování územní studie. Věříme, že naše zásadní připomínky v těchto bodech budou vypořádány v náš prospěch a oprávnění našich členů zůstane v nezměněném rozsahu. Snad se jedná jenom o tiskovou chybu a ne záměr. Omezení oprávnění autorizovaných inženýrů a autorizovaných techniků nebylo předmětem schváleného věcného záměru stavebního zákona.

Vypořádání změnových zákonů dopadlo takto:

Odbor stavebního řádu potvrdil, že došlo k nedorozumění, není v úmyslu MMR oprávnění autorizovaných osob ČKAIT omezovat. Upravený návrh novely nám bude v dohledné době poskytnut.

Teze návrhu prováděcích vyhlášek – dokumentace pro povolení stavby je stále příliš zjednodušená

Většina připomínek ČKAIT v příloze č. 84 odráží výše uvedené příklady vypořádání. Text tezí odkazuje na paragrafy únorového návrhu. Co se týče obsaženosti, bylo těžko se vyjadřovat, ale 26 připomínek členů Komory bylo zapracovaných a v počtu 19 odeslaných v požadovaném termínu.

Naše nejzásadnější připomínka k tezím pro vyhlášku o dokumentaci stavby zůstává a bude trvat neoblomně nadále, tzn., aby v nové vyhlášce byla její příloha k rozsahu a obsahu povolení stavby stejná jako t. č. platná příloha č. 8 vyhlášky č. 499/2006 Sb. – rozsah a obsah dokumentace pro vydání společného povolení. Jak v odůvodnění zmiňujeme, pokud se má v dokumentaci pro povolení stavby prokázat splnění všech jejích základních požadavků podle nového § 145, musí být v této dokumentaci doloženy i dokumentace částí PBR a techniky prostředí. Ano, a tak jak uvádí § 6a odst. 2 platné vyhlášky, rozsah položek musí odpovídat druhu a významu stavby.

Vypořádání neproběhlo, návrhy tezí by měly být upraveny podle došlých připomínek ze všech připomínkových míst.

Závěrem tohoto jedenáctého pojednání vedení Komory vyslovuje poděkování všem aktivním připomínkujícím s nadějí, že člověko-hodiny, které tráví nad čtením a spisováním připomínek, nepřijdou nazmar. Není pochyb, že stavařská obec i samotná veřejnost nové stavební právo potřebuje, ALE... uvážené a s rozmyslem. To však již bylo vysloveno a opakováno nespočetkrát.

Ing. Hedviga Klepáčková

vedoucí Legislativně právního střediska ČKAIT

Více na zpravy.ckait.cz a www.ckait.cz

Stavební zákon v červnu začne projednávat vláda

Úřad Vlády ČR zaevidoval poslední verzi novely stavebního zákona 28. května 2020. Novela byla zařazena na program Legislativní rady vlády 25. června 2020. Rekodifikace stavebního zákona zahrnuje tyto dokumenty:

- Novela stavebního zákona
- Důvodová zpráva ke stavebnímu zákonu
- Změnové zákony
- Změnové zákony – důvodová zpráva
- Teze vyhlášky o dokumentaci staveb
- Teze vyhlášky o evidenci stavebních postupů a evidenci elektronických dokumentací
- Teze vyhlášky o Informačním systému identifikačního čísla stavby
- Teze vyhlášky o národním geoportálu územního plánování
- Teze vyhlášky o požadavcích na výstavbu
- Teze vyhlášky o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a jednotném standardu
- Teze vyhlášky o stavebním řádu

Kompletní soubor dokumentů k rekodifikaci stavebního práva od 23. prosince 2017 do současnosti (aktuálně doplněné dokumenty mají pořadové číslo 87 až 98) je zpřístupněn pouze na **webových stránkách ČKAIT**. Jedná se o jedinečný soubor dokumentů. Nikde jinde ani na stránkách MMR tyto informace nejsou uveřejněny.

Více na www.ckait.cz/rekodifikace-verejneho-stavebniho-prava

Po 33 letech provozu došlo ke zřícení trojské lávky v Praze. Most pro pěší – 256 m dlouhý a 3,8 m široký – realizovaný podle projektu prof. Jiřího Stráského byl otevřen 7. července 1984. K rekonstrukci v letech 1998 až 1999 nebyl původní projektant přizván. V roce 2002 most poškodila povodeň. V roce 2014 byla zjištěna koroze nosných ocelových kabelů. Most byl proto pravidelně kontrolován, zpráva o jeho stavu se odesílala každé dvě minuty. Poslední signál bez jakéhokoliv varování byl přijat 2. prosince 2017 krátce po poledni, lávka se zřítíla o pár minut později. Zranili se čtyři lidé, z toho dva vážně. Dva roky po zřícení trojské lávky byly na základě vyšetřování a znaleckého posudku obžalovány dvě fyzické osoby – autor projektové dokumentace realizované před více než 35 lety a zástupce současného vlastníka/správce. (foto: cs.wikipedia.org, Jan Polák)

Jak dlouho trvá odpovědnost autorizované osoby za vady projektové dokumentace a z nich vzešlé škody?

Soukromoprávní resp. občanskoprávní, majetková a trestněprávní odpovědnost za škodu způsobenou autorizovanými osobami jsou v poslední době často skloňovaná témata. Lze na autorizované osobě nebo dokonce jejich dědicích požadovat náhradu škody, která vznikla údajnou chybou projektové dokumentace, ale projevila se po několika desetiletích užívání stavby?

Od autorizované osoby je vyžadován standard odborné péče, jehož porušení je sankcionováno. Předseda Komory proto požádal na konci roku 2019 smluvní advokátní kancelář ČKAIT Buřič, Sadílek a partneři o zpracování dokumentu k soukromoprávní a trestněprávní odpovědnosti za škodu autorizovaných architektů, autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě. V březnu 2020 obdržela ČKAIT stanovisko z něž vyplývá, že trestněprávní odpovědnost autorizovaných osob je doživotní (nikoliv však bezvýhradně) a soukromoprávní odpovědnost trvá nejdéle deset let od vzniku úmyslně nezaviněné škody.

Soukromoprávní odpovědnost autorizované osoby za vady samotné projektové dokumentace a za vady stavebního díla způsobené vadami projektové dokumentace trvá nejvýše po dobu pěti let od převzetí stavby objednatelem. V rámci této odpovědnosti za škody způsobené vadou stavebního projektu odpovídá autorizovaná osoba po dobu deseti let od vzniku škody, přičemž poškozený musí toto právo uplatnit nejpozději do tří let od doby, co se o škodě a odpovědné osobě dozvěděl. Pokud je autorizovaná osoba řádně pojištěna, může

být případná náhrada škody hrazena zcela nebo alespoň částečně z této pojistky. Samozřejmě bude záviset na typu pojištění, zejména jaká rizika jsou kryta, do jaké výše a jaká je spoluúčast. Základní pojištění, které zajišťuje Komora pro všechny její členy, je nastaveno pouze do výše 250 000 Kč.

V trestněprávní rovině je délka odpovědnosti závislá na charakteru trestného činu. Jak je podrobně popsáno níže, pokud se jedná o tzv. poruchový trestný čin, běh promlčení doby, který koresponduje s trváním trestní odpovědnosti, počne běžet až následkem trestného činu, kterým je smrt nebo ublížení na zdraví. U ohrožujících trestných činů je tomu jinak. Běh promlčecí doby, tedy i trestní odpovědnost, je závislá na okamžiku vzniku byť potenciálního ohrožení, tedy okamžikem promítnutí případných vad projektu do vad stavby. Podmínkou takové odpovědnosti je, že stavba byla od jejího dokončení způsobila ohrozit život, zdraví nebo majetek jiných osob, a to v důsledku vad projektové dokumentace.

Toto právní stanovisko nemůže představovat garanci, že by uvedená právní problematika byla hodnocena a řešena stejným způsobem v rámci soudního nebo jiného řízení. Bez souhlasu advokátní

kanceláře Buřič, Sadílek a partneri nesmí být toto stanovisko pro účely civilního, trestního, správního ani jiného řízení použito.

Povinnosti autorizovaných osob

Základní povinnosti každé autorizované osoby jsou dány v obecné rovině zákonem č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě (dále jen „autorizační zákon“). Obecné povinnosti následně zpřesňuje zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jen „občanský zákoník“, „OZ“), zákon č. 183/2006 Sb., (dále jen „stavební zákon, „SZ“) i vnitřní předpisy Komory.

Komory dohlíží na výkon profese v obecné rovině

Povinnosti autorizovaných osob obecně upravuje autorizační zákon č. 360/1992 Sb. Mezi autorizované osoby ve smyslu autorizačního zákona patří autorizovaný architekt, autorizovaný technik, autorizovaný inženýr, kteří odpovídají za odbornou úroveň výkonu vybraných činností a dalších odborných činností, pro které jim byla udělena autorizace. Dále jsou povinni zejména vykonávat činnosti, pro které jim byla udělena autorizace, osobně, popřípadě ve spolupráci s dalšími autorizovanými osobami, dbát platných obecně závazných právních předpisů, jakož i předpisů vydaných příslušnou komorou. V autorizačním zákoně jsou tedy stanoveny pouze obecné povinnosti a odpovědnost za odbornou úroveň poskytovaných činností, proto je třeba nutně se dále zaměřit na právní předpisy, jejichž úprava se dotýká práv a povinností autorizované osoby, jakož i odpovědnosti za nedodržení těchto povinností.

Nicméně i přes obecnost této úpravy obsahuje autorizační zákon sankce, a to za závažné nebo opětovné porušení povinností autorizované osoby. Mezi sankce, které může komora autorizované osobě uložit, patří: písemná důtka, pokuta až do výše 50 000 Kč, pozastavení autorizace na dobu nejvýše tří let nebo odejmutí autorizace. Je však nutné poznamenat, že z působnosti komory jsou vyňaty trestné činy.

Povinnosti určuje především občanský zákoník

Základem úpravy jakékoliv soukromoprávní odpovědnosti je pak zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, jehož úprava výrazně upřesnila otázku odpovědnosti v soukromoprávních vztazích fyzických i právnických osob. V této rovině lze uvažovat o dvou rovinách odpovědnosti, a to odpovědnosti za vady a odpovědnosti za škodu.

Občanský zákoník ukládá všem osobám povinnost zachovávat takový stupeň bedlivosti (pozornosti), který lze po ní vzhledem ke konkrétní časové a místní situaci rozumně požadovat a který je způsobilý zabránit či alespoň co nejvíce omezit riziko vzniku škody (újmy) na životě, zdraví či majetku (generální prevenční odpovědnost). Nepočíná-li si někdo v souladu s takto obecně stanovenou právní povinností, chová se protiprávně a za splnění dalších předpokladů nastupuje občanskoprávní odpovědnost za škodu, avšak uvedená generální prevenční povinnost není bezbřehá, neboť nelze předvídat každý v budoucnu možný vznik škody.

Kdo se považuje za odborníka, musí tak i jednat

V rámci soukromoprávní odpovědnosti je zostřena generální prevenční povinnost ve vztahu k osobám, které se považují za odborníky. Citujeme proto velmi podstatný § 5 odst. 1 občanského zákoníku: *Kdo se veřejně nebo ve styku s jinou osobou přihlásí k odbornému výkonu jako příslušník určitého povolání nebo stavu, dává tím najevo,*

že je schopen jednat se znalostí a pečlivostí, která je s jeho povoláním nebo stavem spojena. Jedná-li bez této odborné péče, jde to k jeho tíži.

Obecně s příslušností k určitému stavu nebo profesi veřejnost spojuje jistou úroveň odbornosti, kompetentnosti, která ovlivňuje chování těchto osob, které takovému člověku poskytnou svou důvěru. Z tohoto důvodu výše citované ustanovení požaduje po osobě, která se přihlásí k odbornému výkonu jako příslušník určitého povolání nebo stavu, aby také jednala s využitím těch nadprůměrných znalostí a dovedností a s takovou neobvyklou pečlivostí, jaké vyžaduje ona profese nebo onen stav.

S profesionalitou je spojena vyšší míra odpovědnosti

Zákon tedy spojuje s profesionalitou vyšší míru odpovědnosti, protože taková osoba má obecnou povinnost odborné péče. Tato povinnost se tedy bezpochyby vztahuje i na autorizovanou osobu podle autorizačního zákona č. 360/1992 Sb., neboť všechny autorizované osoby musí vykonat odbornou praxi v předepsané délce, úspěšně složit zkoušku odborné způsobilosti a většina autorizovaných osob (vyjma technika) musí dosáhnout vysokoškolského vzdělání v požadovaném oboru, což z takové osoby činí profesionála v daném oboru ve smyslu citovaného ustanovení.

Kdy dochází k vyvrácení domněnky nedbalosti

Ve vztahu k profesionálovi předpokládá zákon zavinění ve formě nedbalosti, tzv. domněnky nedbalosti, jestliže taková osoba nevynaloží odbornou péči. V důsledku uplatnění této domněnky nemůže soud takové osobě snížit povinnost k náhradě škody. Zavinění z nedbalosti je dáno tehdy, jestliže jednatel věděl, že škodu může způsobit, ale bez přiměřených důvodů spoléhal, že ji nezpůsobí (nedbalost vědomá), nebo tehdy, jestliže jednatel nevěděl, že škodu může způsobit, ač o tom vzhledem k okolnostem a k svým osobním poměrům vědět měl a mohl (nedbalost nevědomá). V rámci odpovědnosti autorizovaných osob se nejčastěji vyskytuje nedbalost nevědomá. Jak bylo již naznačeno, uvedenou domněnku nedbalosti je možné vyvrátit, přičemž základem pro vyvrácení domněnky nedbalosti je objektivní standard chování. Objektivní standard chování představuje pečlivost a dovednost, která je vyžadována a kterou je schopna vynaložit osoba v obdobném postavení. K vyvrácení domněnky nedbalosti je tedy nezbytné prokázat vynaložení veškeré požadované pečlivosti a dovednosti, kterou by vynaložila osoba obdobného postavení v obdobné situaci. Dojde-li k vyvrácení domněnky nedbalosti, nebude možné postihnout osobu za její jednání, neboť toto bylo v souladu s vyžadovaným standardem, při jehož dodržení nemohlo dojít ke vzniku odpovědnosti za škodu.

V soudním řízení pak tíží důkazní břemeno zejména poškozeného, který musí prokázat, že ze strany škůdce došlo nejenom k jednání, ale že toto jednání lze kvalifikovat jako protiprávní. Na škůdci pak bude, aby „prokázal“ neexistenci nedbalosti, resp. ji vyvrátil viz výše.

Rozlišuje se odpovědnost za vady a škodu

Bude-li třeba, i přes výše uvedené, jednání autorizované osoby posuzovat jako nedbalostní, je nutné rozlišit mezi odpovědností autorizované osoby za vady a za škodu. Při posuzování odpovědnosti za vady je potřeba si uvědomit, že se jedná o vadu předmětu plnění nikoliv vadu plnění, přičemž rozlišujeme vady zjevné a vady

skryté. Důležitým znakem odpovědnosti za vady je, že za vadu odpovídám bez ohledu na vznik škody. Naopak odpovědnost za škodu je možné uplatnit v případě, kdy věřiteli v důsledku vadného plnění vznikla škoda. Povinnost nahradit škodu vzniká třemi způsoby, a to porušením dobrých mravů, porušením zákona nebo porušením smluvní povinnosti. V rámci odpovědnosti za vady se tedy uplatní práva z vadného plnění, jejichž smyslem je dosáhnout plnění bez jakýchkoliv vad, zejména výměnou vadného plnění, opravou nebo alespoň finančním vyrovnáním snížené hodnoty věci (slevou). Oproti tomu smyslem odpovědnosti za škodu je nahrazení majetkové újmy v důsledku porušení právní povinnosti nebo jiné právní skutečnosti.

Společná a nerozdílná odpovědnost

V § 2630 OZ je upravena společná a nerozdílná odpovědnost určených osob spolu se zhotovitelem za vady a zproštění povinností za vady stavby. Mezi odpovědné osoby patří subdodavatel zhotovitele, ten, kdo dodal stavební dokumentaci a ten, kdo prováděl dozor na stavbě. Zákonný výčet tak zahrnuje rovněž všechny autorizované osoby, neboť architekt, inženýr i technik jsou nepochybně osobami, které dodávají stavební dokumentaci nebo provádějí dozor na stavbě. Zákonné ustanovení upravuje spolu s odpovědností také možnost, resp. situace, kdy se lze této odpovědnosti zprostit. Subdodavatel za vadu neodpovídá, pokud prokáže, že vadu způsobilo jen rozhodnutí zhotovitele nebo toho, kdo nad stavbou vykonával dozor. Ten, kdo dodal stavební dokumentaci, za vadu neodpovídá, prokáže-li, že vadu nezpůsobila chyba ve stavební dokumentaci. Ten, kdo prováděl dozor, za vadu neodpovídá, pokud prokáže, že vadu stavby nezpůsobilo selhání dozoru. Odpovědnosti se může zprostit rovněž zhotovitel, prokáže-li, že: a) vadu způsobila jen chyba ve stavební dokumentaci dodané osobou, kterou si zvolil objednatel nebo b) došlo jen k selhání dozoru nad stavbou, kterou si zvolil objednatel.

Vzhledem k tomu, že jsou všechny autorizované osoby oprávněny vypracovat dokumentaci anebo projektovou dokumentaci nebo se na ní podílet, tedy mohou být v pozici projektanta, je nutné vymezit rizika, které se zpracováním projektu souvisí, a to riziko vzniku odpovědnosti za vady (chyby) samotného projektu, za vady stavebního díla způsobené vadami projektu a za škodu způsobenou vadami projektu.

Dílo má vadu, pokud neodpovídá smlouvě

Projekt, resp. dokumentace anebo projektová dokumentace je považována za dílo ve smyslu občanského zákoníku, a proto se na její provedení vztahují ustanovení občanského zákoníku o smlouvě o dílo. Smlouvou o dílo se zhotovitel zavazuje provést na svůj náklad a nebezpečí pro objednatele dílo. Povinnosti zhotovitele odpovídá základní zákonná povinnost objednatele za naplnění ostatních zákonných (případně též smluvních) podmínek dílo převzít a zaplatit cenu za dílo. K povinnosti převzít dílo se váže ustanovení § 2628 OZ: *Objednatel nemá právo odmítnout převzetí stavby pro ojedinělé drobné vady, které samy o sobě ani ve spojení s jinými nebrání užívání stavby funkčně nebo esteticky, ani její užívání podstatným způsobem neomezují.* Pro případ, že vada nebude ojedinělou ani drobnou je objednatel vždy oprávněn k odmítnutí převzetí díla. Avšak i pokud vykazuje stavba při předání byť drobnou vadu, zakládá to povinnosti zhotovitele z vadného plnění a také povinnost objednatele vadu vy-

tknout bez zbytečného odkladu, nejpozději však poté, co ji mohl při dostatečné péči zjistit (skryté vady). Na otázku, co se považuje za vadu, do jisté míry odpovídá občanský zákoník, který obecně stanoví, že dílo má vadu, neodpovídá-li smlouvě.

Nejdelší lhůta odpovědnosti za vady díla nebo projektové dokumentace je pět let po převzetí stavby objednatelem

Projektant tedy odpovídá za vady, které má jeho dílo, tj. dokumentace nebo projektová dokumentace při předání, a to i v případě, že se tyto vady projevily až později. Co se týká lhůty pro uplatnění práv z vad projektu, je důležité ustanovení občanského zákoníku, které upravuje nejzazší možnou dobu k uplatnění skrytých vad díla, a to lhůta pět let od převzetí stavby. Jako sankci včasného neuplatnění práva z vadného plnění stanoví občanský zákoník nemožnost uplatnění práva z vadného plnění u soudu a zároveň povinnost soudu takto opožděně uplatněné právo nepřiznat. Z uvedeného vyplývá, že je-li vada dokumentace nebo projektové dokumentace skrytou vadou, může ji objednatel uplatnit u projektanta nejpozději do pěti let, přičemž pětiletá lhůta začne plynout nejpozději okamžikem převzetí stavby objednatelem.

Subjektivní promlčecí lhůty jsou tři roky, objektivní deset let

Zákon rozlišuje mezi promlčecí lhůtou subjektivní a objektivní. Co se týká promlčení práva na náhradu škody v důsledku vad projektové dokumentace, pro počátek běhu promlčecí lhůty subjektivní je důležitá: a) vědomost poškozeného o škodu a b) vědomost poškozeného o osobě povinné k její náhradě, tedy postačí, že poškozený na základě jemu dostupných informací může učinit pravděpodobný úsudek o tom, jaká konkrétní škoda vznikla a kdo konkrétně je škůdcem. Nicméně je nutné pamatovat na to, že událost, z níž škoda vznikla (vadné vyhotovení dokumentace nebo projektové dokumentace), nelze ztotožnit pouze s protiprávním jednáním či událostí vyvolávající škodu. Teprve vznikem škody je právní událost završena.

Tříletá subjektivní promlčecí lhůta nároku na náhradu škody běží tedy ode dne, kdy poškozený získal představu o výši škody a o tom, kdo za škodu odpovídá. Pro počátek běhu objektivní promlčecí lhůty je pak rozhodný okamžik vzniku škody. Judikatura vychází z předpokladu, že ke vzniku škody (a tím i k počátku běhu objektivní promlčecí lhůty) nemůže dojít dříve než v okamžiku, kdy nastane efekt zmenšení nebo nezvýšení majetku poškozeného, tj. dokud se vada projektu neprojeví v majetkové sféře poškozeného, nepočne ani běh objektivní promlčecí lhůty.

Zákonem stanovená délka objektivní promlčecí lhůty je stanovena na deset let. Nejedná-li se o škodu úmyslnou, právo na náhradu škody nebo jiné újmy se promlčí nejpozději za deset let ode dne, kdy škoda nebo újma vznikla.

Příklad subjektivní a objektivní promlčecí lhůty

Za účelem shrnutí výše uvedeného rozdělení promlčecích lhůt na subjektivní a objektivní považujeme za vhodné uvést teoretický příklad. Představme si situaci, kdy si pan Novák nechá postavit chatu v Krkonoších. Stavební firma stavbu dokončí řádně a včas, pan Novák chatu pravidelně užívá až do doby, kdy je odvolán na tříměsíční služební cestu do Nizozemska. Pan Novák žije sám, je bezdětný a nemá nikoho, kdo by chatu navštěvoval. Po dobu

služební cesty je tedy chata zcela opuštěná a ke vši smůle během této doby spadne střecha. Kdy tedy začne běžet lhůta subjektivní a kdy lhůta objektivní?

Pro stanovení počátku lhůty objektivní je rozhodný okamžik, kdy došlo k pádu středy. Naopak pro běh lhůty subjektivní je rozhodné, kdy se pan Novák **dozvěděl** o tom, že střecha chaty spadla, anebo kdy se o tom **dozvědět měl a mohl**. Z těchto dvou skutečností je rozhodná ta, která nastala dříve.

První možnou situací je tedy, že se po třech měsících pan Novák vrátí ze služební cesty, na víkend vyrazí na chatu a po příjezdu s hrůzou zjistí, že na jeho chatě spadla střecha. Do této doby neměl ani tušení, že chata není v pořádku. Tento okamžik je rozhodným pro běh subjektivní promlčecí lhůty, tedy takový okamžik, kdy pan Novák zjistil, že mu spadla střecha.

Druhou možností je, že pan Novák je stále na pracovní cestě a soused, který šel náhodou kolem chaty pana Nováka, zjistil, že střecha chaty spadla. Soused pořídí několik fotografií a pošle je panu Novákovi e-mailem s krátkým textem, že se jedná o jeho chatu. Pan Novák obdrží e-mail, avšak vzhledem k tomu, že má plno práce, nezkoumá jeho obsah a přečtení odloží na později. V tomto okamžiku, tedy v okamžiku obdržení e-mailu, se pan Novák mohl a měl dozvědět o pádu středy, proto započal běh subjektivní lhůty.

Právem na náhradu škody, jež se promlčuje, je především uvedení záležitosti do předešlého stavu (např. oprava poškozené věci), popřípadě náhrada majetkové újmy v penězích, není-li možné věc uvést do předešlého stavu. Nárok na náhradu škody je třeba ze strany poškozeného uplatnit v době, kdy ještě běží obě lhůty, tj. tříletá lhůta subjektivní a desetiletá lhůta objektivní, přičemž marným uplynutím jedné z těchto lhůt se nárok promlčuje, i když poškozenému ještě běží i druhá z těchto promlčecích lhůt.

Ve stavebním zákoně povinnosti určuje zejména § 152, 153 a 159

Práv a povinností autorizované osoby se významně dotýká i stavební zákon, konkrétně níže uvedená ustanovení. Než se zaměříme na konkrétní ustanovení je nutné zhodnotit, v jakém postavení mohou autorizované osoby v rámci stavebního zákona vystupovat. Autorizovaná osoba může být v pozici stavebníka, tj. osoba, která pro sebe žádá vydání stavebního povolení nebo ohlašuje provedení stavby, terénní úpravy nebo zařízení, která stavbu, terénní úpravu nebo zařízení provádí. Autorizovaná osoba může být rovněž v postavení stavebního dozoru, kterým se rozumí odborný dozor nad prováděním stavby svépomocí vykonávaný osobou, která má vysokoškolské vzdělání stavebního nebo architektonického směru nebo střední vzdělání stavebního směru s maturitní zkouškou a alespoň tři roky praxe při provádění staveb, nebo stavbyvedoucího, který zabezpečuje odborné vedení provádění stavby a má pro tuto činnost oprávnění podle zvláštního právního předpisu, autorského dozoru projektanta nad souladem prováděné stavby s ověřenou projektovou dokumentací nebo technického dozoru stavebníka na stavbách financovaných z veřejného rozpočtu, jakož i projektantem stavby.

Stavebník musí dbát na správnou přípravu

Povinnosti stavebníka jsou upraveny v § 152 SZ a jsou jimi zejména: dbát na řádnou přípravu a provádění stavby, v zákonech požadova-

ných případech zajistit zpracování dokumentace nebo projektové dokumentace takovou osobou, pokud nemá potřebné oprávnění sám, oznámit stavebnímu úřadu předem termín zahájení stavby, název a sídlo stavebního podnikatele, umístit na viditelném místě u vstupu na staveniště štítek o povolení stavby a ponechat jej tam až do dokončení stavby a další.

Stavbyvedoucí a jeho úloha při výstavbě

Povinnosti stavbyvedoucího a stavebního dozoru upravuje § 153 SZ. Stavbyvedoucí je povinen řídit provádění stavby v souladu s rozhodnutím nebo jiným opatřením stavebního úřadu a s ověřenou projektovou dokumentací, zajistit řádné uspořádání staveniště a provoz na něm a dodržení obecných požadavků na výstavbu, působit k odstranění závad při provádění stavby a neprodleně oznámit stavebnímu úřadu závalu, které se nepodařilo odstranit při vedení stavby, vytvářet podmínky pro kontrolní prohlídku stavby, spolupracovat s osobou vykonávající technický dozor stavebníka nebo autorský dozor projektanta, pokud jsou zřízeny a další. Osoba vykonávající stavební dozor odpovídá spolu se stavebníkem za soulad prostorové polohy stavby s ověřenou dokumentací, za dodržení obecných požadavků na výstavbu, za bezbariérové užívání stavby a jiných technických předpisů a za dodržení rozhodnutí a jiných opatření vydaných k uskutečnění stavby a také sleduje způsob a postup provádění stavby. Úkolem stavebního dozoru je i kontrola vedení stavebního deníku nebo jednoduchého záznamu o stavbě. Při provádění stavby vyžadující stavební povolení nebo ohlášení stavebnímu úřadu musí být veden stavební deník, do kterého jsou oprávněni činit zápisy stavebník, stavbyvedoucí, osoba vykonávající stavební dozor, osoba provádějící kontrolní prohlídku stavby, osoby vykonávající technický dozor stavebníka a autorský dozor a další. **Stavbyvedoucí, jakož i jiné osoby oprávněné zapisovat do stavebního deníku tak působí k odstranění závad při provádění stavby. Pokud se stavbyvedoucímu nepodaří takové závaly v rámci vykonávání dozoru odstranit, oznámí je neprodleně stavebnímu úřadu, z čehož vyplývá, že pro zproštění povinnosti k náhradě škody nepostačuje pouhý zápis do stavebního deníku, ale je třeba závaly oznámit příslušnému stavebnímu úřadu.**

Projektant odpovídá za celou jím zpracovanou dokumentaci

Povinnost a odpovědnost projektanta upravuje § 159 SZ, který stanoví, že projektant odpovídá nejen za správnost a úplnost všech jím zpracovávaných dokumentů, ale i za jejich celistvost a je mu výslovně uloženo dbát právních předpisů. V odstavci 2 je založena obdobná odpovědnost za bezpečnost stavby provedené podle jím zpracované projektové dokumentace, jakož i za technickou a ekonomickou úroveň projektu technologického zařízení. Projektant je tedy povinen dbát právních předpisů a obecných požadavků na výstavbu vztahujících se ke konkrétnímu stavebnímu záměru a působit v součinnosti s příslušnými dotčenými orgány. Statické, popřípadě jiné výpočty musí být vypracovány tak, aby byly kontrolovatelné. **Není-li projektant způsobilý některou část projektové dokumentace zpracovat sám, je povinen k jejímu zpracování přizvat osobu s oprávněním pro příslušný obor nebo specializaci, která odpovídá za jí zpracovaný návrh.** Odpovědnost projektanta za projektovou dokumentaci stavby jako celku tím není dotčena. Povinnosti technického dozoru stavebníka stavební zákon neupravuje.

Trestněprávní odpovědnost

V rámci výše uvedených povinností neukládá stavební zákon žádné sankce, avšak porušení těchto povinností může založit povinnost k náhradě škody nebo trestněprávní odpovědnost. Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (dále jen „TZ“) vymezuje taxativně činy, které jsou podle trestního zákoníku trestné. V rámci činnosti autorizované osoby připadají v úvahu zejména níže vyjmenované nedbalostní formy trestných činů. Nicméně níže uvedený výčet trestných činů je pouze demonstrativní, tj. netvoří taxativní výčet jednání, která jsou trestním zákoníkem v souvislosti s činnostmi autorizovaných osob postižitelná.

Usmrcení z nedbalosti má sazbu odnětí svobody jeden rok až deset let

Pod usmrcení z nedbalosti (§ 143 TZ) spadají taková jednání, kdy pachatel trestného činu způsobí jiné osobě z jeho nedbalosti smrt. Kvalifikovanou skutkovou podstatou s vyšší trestní sazbou je pak spáchání tohoto trestného činu tím, že pachatel porušil důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo mu uloženou na základě zákona. K naplnění této skutkové podstaty může v principu dojít porušením jakékoliv povinnosti autorizované osoby při výkonu činnosti, ať již povinnosti stanovené např. stavebním zákonem nebo interním předpisem ČKAIT, dokonce i porušením standardu odborné péče podle občanského zákoníku.

Nedbalost pachatele se musí vztahovat jak k porušení povinnosti, kterou měl pachatel dodržovat, tak k faktu, že toto porušení povede ke způsobení smrtelného následku. Přitom je třeba brát v úvahu nejen povinnost pachatele předvídat možné ohrožení zájmu chráněného zákonem, ale současně i jeho subjektivní schopnost vynaložit v konkrétním případě potřebnou míru opatrnosti. Podmínkou trestnosti je následek v podobě smrti, k němuž došlo v příčinné souvislosti s nedbalostním jednáním pachatele. Pouhé vyvolání nebezpečí vzniku tohoto následku není podle tohoto ustanovení trestné, mohlo by být ale postihováno za splnění dalších podmínek např. jako trestný čin obecného ohrožení z nedbalosti. Trestní sazba pro usmrcení z nedbalosti v důsledku porušení důležité povinnosti činí jeden rok až šest let. Poslední skutečností, která může zvýšit trestní sazbu, je usmrcení dvou a více osob, přičemž trestní sazba činí tři roky až deset let odnětí svobody.

Ublížení na zdraví z nedbalosti, pokud pracovní neschopnost trvá alespoň týden

Při výkonu činnosti autorizované osoby rovněž připadá v úvahu ublížení na zdraví z nedbalosti (§ 148 TZ) a těžké ublížení na zdraví z nedbalosti (§ 147 TZ). Nejprve je nutné rozlišit mezi pojmy ublížení na zdraví a těžké ublížení na zdraví. Zákon pojem ublížení na zdraví vykládá jako stav lidského organismu záležející v poruše zdraví (v onemocnění či poranění), který současně porušením normálních tělesných nebo duševních funkcí znesnadňuje poškozenému, a to nikoli jen po krátkou a zcela přechodnou dobu, výkon jeho obvyklé činnosti nebo má jiný nepříznivý vliv na obvyklý způsob jeho života, a který zpravidla vyžaduje lékařské ošetření, i když nezanechá trvalé následky. Důležitým kritériem pro závěr, že jde o ublížení na zdraví, je i pracovní neschopnost poškozeného. Takové znesnadnění obvyklého způsobu života poškozeného nesmí trvat jen zcela krátkou dobu, tzn. že ve světle již ustálené judikatury musí trvat nejméně sedm kalendářních dnů.

Těžké ublížení na zdraví, pokud onemocnění trvá nejméně šest týdnů

Základní rozdíl mezi ublížením na zdraví a těžkou újmou na zdraví spočívá v tom, že u těžké újmy na zdraví musí vždy jít o vážnou poruchu zdraví nebo o jiné vážné onemocnění, které jsou navíc podřaditelné pod některý z taxativně uvedených jednotlivých případů. Soudní praxe pak za těžkou újmu na zdraví považuje vážnou poruchu zdraví nebo vážné onemocnění, které omezovaly způsob života poškozeného nejméně po dobu šesti týdnů.

Skutková podstata ublížení na zdraví z nedbalosti je naplněna tam, kde pachatel jinému z nedbalosti ublíží na zdraví tím, že poruší důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona. U těžkého ublížení na zdraví z nedbalosti je odpovědný ten, kdo z nedbalosti způsobí těžkou újmu na zdraví, přičemž zvýšení trestní sazby je dáno porušením důležité povinnosti.

U obou případů ublížení na zdraví se jedná o trestný čin poruchový, to znamená, že podmínkou trestní odpovědnosti pachatele je vznik následku v podobě ublížení na zdraví, nikoli jen vyvolání nebezpečí jeho vzniku. Trestní sazba činí nejvýše čtyři roky, a to u těžkého ublížení na zdraví.

Za obecné ohrožení trest odnětí svobody až deset let

Trestný čin obecné ohrožení z nedbalosti (§ 273 TZ) je naplněn tím, že pachatel vydá lidi v nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví nebo cizí majetek v nebezpečí škody velkého rozsahu tím, že zapříčiní požár nebo povodeň nebo škodlivý účinek výbušnin, plynu, elektřiny nebo jiných podobně nebezpečných látek nebo sil nebo se dopustí jiného podobného nebezpečného jednání, nebo kdo z nedbalosti takové obecné nebezpečí zvýší nebo ztíží jeho odvrácení nebo zmírnění. Jedná se o trestný čin ohrožující, nemusí tedy dojít k následku, přičemž plně postačuje bezprostřední hrozba vzniku daného škodlivého následku. Obecné nebezpečí nastává a trestný čin obecného ohrožení z nedbalosti je spáchán, jakmile nebezpečí dané povahy, rozsahu a intenzity, tedy nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví většího počtu osob nebo škody velkého rozsahu na cizím majetku, hrozí bezprostředně a zcela konkrétně. Předpokladem naplnění znaku vydání většího počtu lidí v nebezpečí smrti nebo těžké újmy na zdraví je, aby bylo tímto způsobem ohroženo nejméně sedm lidí. Základní charakteristikou takovýchto nebezpečných stavů a situací je živelnost průběhu událostí v jejich rámci a s nimi spojené rozsáhlé ohrožení života a zdraví lidí nebo majetku anebo obojího. Vyšší trestní sazba je pak stanovena, pokud je tento čin spáchán tím, že pachatel poruší důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona. Pokud je tímto porušením způsobena smrt, hrozí trest odnětí svobody až 10 let. Důležité je upozornit na skutečnost, že k dokonání trestného činu obecného ohrožení dochází ve chvíli, kdy obecně nebezpečným jednáním pachatele nastane stav obecného nebezpečí nebo dojde k jeho prohloubení, tedy začne bezprostředně a konkrétně hrozit daná forma poruchy, tedy i promlčecí doba počne běžet okamžikem ohrožení, nikoliv až následkem, tj. smrtí či zraněním.

Promlčecí doba trestných činů

Pro stanovení promlčecí doby je v prvé řadě nutné rozlišit, zda se jedná o trestný čin poruchový či o trestný čin ohrožující (viz. komentář k jednotlivým trestným činům). S ohledem na výše uvedené horní hranice trestní sazby je maximální promlčecí doba patnáct let.

Promlčecí doba počíná běžet u trestných činů, u nichž je znakem účinek anebo u nichž je účinek znakem kvalifikované skutkové podstaty, od okamžiku, **kdy takový účinek nastal** (např. smrt), u ostatních trestných činů počíná běžet promlčecí doba **od ukončení jednání** (např. předání stavební dokumentace).

Obecně platí, že promlčecí doba počíná běžet od okamžiku, kdy pachatel ukončil jednání. Míni se tím přitom jednání, které je znakem objektivní stránky skutkové podstaty příslušného trestného činu. **To, kdy nastal následek, přitom nehraje roli.** Z tohoto vyplývá, že u trestných činů usmrcení z nedbalosti, ublížení na zdraví z nedbalosti a těžké ublížení na zdraví z nedbalosti, bude počátek běhu promlčecí doby stanoven okamžikem, kdy dojde k usmrcení nebo ublížení na zdraví. Naopak pro běh promlčecí doby u obecného ohrožení je důležitá událost, která vedla k ohrožení, tedy v našem případě vada projektové dokumentace, jež měla za následek vadu stavby a stavba byla od jejího dokončení způsobila ohrozit život, zdraví nebo majetek jiných osob.

Smrt autorizované osoby a její následky vůči dědicům

Následky smrti autorizované osoby se budou v civilním a trestním právu lišit. V rámci trestního práva patří smrt pachatele trestného činu mezi okolnosti způsobující zánik trestnosti. Spolu se zánikem trestnosti zanikne i vztah mezi státem a pachatelem trestného činu, vůči kterému již nadále nemohou být vyvozeny důsledky spojené s jeho spácháním. Z tohoto vyplývá, že pro dědice nemá smrt pachatele trestného činu žádné následky. V soukromoprávní rovině je opět nutné rozlišit mezi odpovědností z vadného plnění a odpovědností za škodu. Podle § 1475 (2) OZ: *Pozůstalost tvoří celé jmění zůstavitele, kromě práv a povinností vázaných výlučně na jeho osobu, ledaže byly jako dluh uznány nebo uplatněny u orgánu veřejné moci.* Jmění zůstavitele tvoří aktiva a pasiva, přičemž pasiva pozůstalosti pak tvoří dluhy zůstavitele, které měl v době smrti, jakož i dluhy, které mají původ v právních skutečnostech, z nichž by měl plnit zůstavitel, kdyby mu v tom nezabránila jeho smrt. **Vzhledem k tomu, že je vadné plnění vázáno výlučně na autorizovanou osobu, právo z vadného plnění po smrti zanikne.** Oproti tomu odpovědnost za škodu za předpokladu uznání tohoto práva, resp. výše dluhu nebo jeho uplatnění u orgánu veřejné moci **ještě za života zůstavitele, tvoří součást pozůstalosti.** Pokud bude do skončení řízení o pozůstalosti známo rozhodnutí příslušného orgánu veřejné moci, zařadí se přisouzená částka buď do aktiv, či pasiv pozůstalosti podle toho, zda bylo rozhodnuto ve prospěch, či neprospěch zůstavitele. V opačném případě soud posoudí, zda přeruší řízení o pozůstalosti do rozhodnutí ve věci nebo zda bude pokračovat v tomto řízení.

Mgr. Martin Sadílek

advokát

JUDr. Andrea Kobzová

advokátní koncipient

Advokátní kancelář Buřič, Sadílek a partneři

Má být projektant doživotně odpovědný za své dílo, když není informován o prováděných stavebních úpravách?

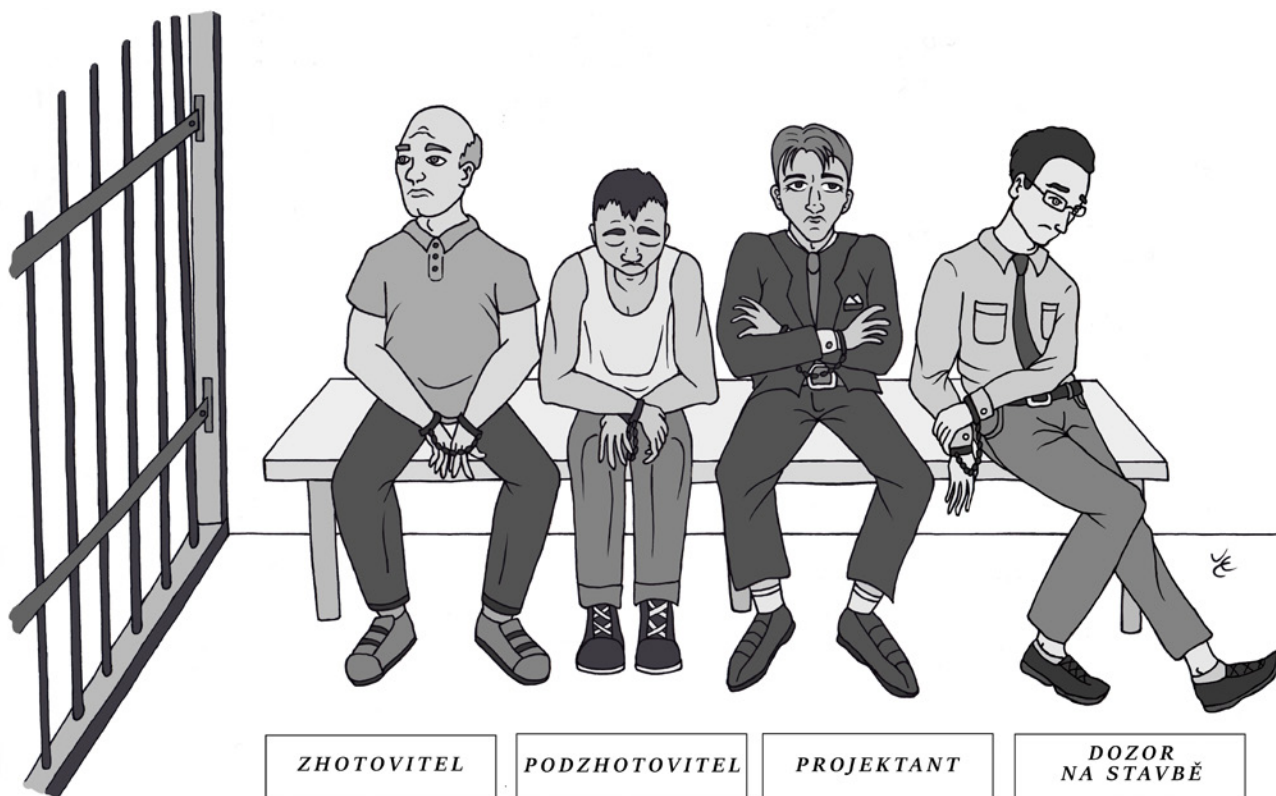
Zřícení nosné konstrukce je vždy tragédií, a proto je nutné – především s ohledem na zamezení opakování havárie u stejných nebo obdobných konstrukcí – určit v první řadě skutečnou příčinu zřícení a vyvodit příslušná opatření. Ve vyspělých zemích jsou za tímto účelem sestavovány z renomovaných odborníků komise, které problematiku a její důsledky v celé její šíři řeší. Podobná komise v případě lávky v Praze-Troji sestavena nebyla, ačkoliv se z hlediska statického působení i provedení jedná o skutečně výjimečnou konstrukci, která navíc prošla v průběhu svého života několika opravami a mimořádnými událostmi (např. povodně 2002). Rovněž způsob a průběh vyšetřování i jeho výsledky budí v odborných kruzích značné pochybnosti, zejména s ohledem na komplexnost a historický vývoj úpravy stavebního práva v ČR. Jako profesní organizace si v souvislosti s tímto případem klademe celou řadu otázek, zejména však jak dlouho a v jakém rozsahu má projektant ručit za stavbu provedenou podle jím zpracované projektové dokumentace, když je tato stavba provedena a následně provozována jinými stranami? Přitom je třeba uvést, že projektant není povinně informován o změnách na stavbě, opravách nebo následných stavebních úpravách. Je potom správné, aby byl doživotně zodpovědný za své, zhusta podstatně pozměněné dílo?

Ing. Robert Špalek

místopředseda ČKAIT

Je opravdu správné obžalovat projektanta, který trojskou lávku navrhoval před téměř 40 lety v dobách hlubokého socialismu a nijak se nepodílel na pozdější rekonstrukci, kontrole a údržbě? Publikované útržky obvinění, které z velké míry vycházejí ze současných právních předpisů a jsou značně retroaktivní, vyvolávají mezi odbornou veřejností řadu otázek a dohadů, které je třeba s ohledem na závažnost celé situace zodpovědět a vyjasnit.

Společná odpovědnost účastníků výstavby je dána občanským zákoníkem § 2630: Pokud bylo plněno vadně, je se zhotovitelem zavázán společně a nerozdílně poddodavatel zhotovitele, dodavatel stavební dokumentace a ten, kdo prováděl dozor nad stavbou. Každý z těchto účastníků výstavby se může vyvinut jen v případě, že prokáže, že vada nevznikla jeho chybou. Neplatí zde tedy presumpce neviny.

Specifikum smluvních vztahů ve výstavbě

Jak uzavírat smluvní vztahy ve výstavbě? V oblasti výstavby mají smluvní vztahy i jistá specifika, jejichž znalost je z hlediska činnosti autorizovaných osob podstatná.

Problematika smluv je upravena v části čtvrté nazvané „Relativní majetková práva“ občanského zákoníku (zákon č. 89/2012 Sb., ve znění pozdějších předpisů). Obecná úprava uzavírání smluv je obsažena konkrétně v § 1721–2054. Jednotlivé smluvní typy jsou pak upraveny v § 2055 a následujících. Při uzavírání smluv a jejich vymahatelnosti je však třeba také přihlídnout k některým dalším ustanovením z první obecné části občanského zákoníku, zejména úpravě právního jednání (§ 545–599) zahrnující problematiku pojmových znaků tohoto jednání, jeho platnosti, účinnosti, výkladu, formy, a související úpravě promlčení a prekluze práva (§ 609–654).

Dispozitivnost aneb autonomie vůle je stěžejní

§ 1 odst. 2 občanského zákoníku zakotvuje pro soukromé právo stěžejní zásadu autonomie vůle, podle níž si mohou osoby ujednat práva a povinnosti odchylně od zákona, nezakazuje-li to zákon výslovně; zakázána jsou ujednání porušující dobré mravy, veřejný pořádek nebo právo týkající se postavení osob, včetně práva na ochranu osobnosti. Pro závazkové právo je uvedená dispozitivnost typická. Občanský zákoník sice obsahuje poměrně podrobnou úpravu jednotlivých smluvních typů, smluvní strany se však od většiny ustanovení mohou odchýlit a sjednat si je ve smlouvě jinak, za předpokladu, že tím neporuší dobré mravy či veřejný pořádek. Pokud odchylná úprava nebude sjednána nebo některá záležitost bude ve

smlouvě upravena jen stručně, užijí se pak plně jednotlivá ustanovení občanského zákoníku dopadající na uvedený případ.

Ústně i písemně

Princip autonomie vůle je doplněn zásadou neformálnosti právních jednání, která se projevuje v možnosti osoby zvolit si podle svého rozhodnutí nejen obsah a adresáta právního jednání, ale také jeho formu. Z této zásady plyne, že právní jednání lze provést platně v jakékoli formě, pokud není forma zvláště stanovena zákonem. (Podle § 560 občanského zákoníku vyžaduje písemnou formu právní jednání, kterým se zřizuje nebo převádí věcné právo k nemovité věci, jakož i právní jednání, kterým se takové právo mění nebo ruší.) K uzavření smlouvy ve výstavbě může obecně stačit i ústní dohoda stran, z hlediska právní jistoty lze však písemnou formu více než doporučit. Z § 564 občanského zákoníku vyplývá, že např. i písemně uzavřenou smlouvu o dílo lze měnit pouze ústně, pokud to není ve smlouvě přímo vyloučeno. Ale i zde je bezesporu vhodné držet se písemných forem prostřednictvím jednotlivých dodatků ke smlouvě.

Obsah smlouvy nemůže být určen pouze jednou stranou

Podle § 1725 odst. 1 občanského zákoníku platí, že smlouva je uzavřena, jakmile si strany ujednaly její obsah. V mezích právního řádu je stranám ponecháno na vůli svobodně si smlouvu ujednat a určit

její obsah. Jde o obecné vymezení základního předpokladu vzniku smlouvy, a to je dosažení konsenzu. Obsah smlouvy nemůže být určen pouze jednou stranou. Vyžaduje se ujednání stran o obsahu. Strany musejí spolu přímo či nepřímo jednat a obecně musejí mít vědomost o tom, že takové shody dosáhly (což by mělo ideálně vyplýnout z písemné komunikace, učiněné případně i elektronickou formou).

Smlouva může řešit pouze část obsahu

Vznik smlouvy nevyžaduje, aby strany vždy určily celý její obsah. Dohodly-li se na minimálním obsahu smlouvy, stačí, pokud se dohodnou na tom, jakým způsobem bude určen zbytek. Občanský zákoník předpokládá, že se strany mohou dohodnout, že část obsahu smlouvy bude určena dodatečně, a to i pomocí třetí osoby nebo soudu.

Navíc, uzavření smlouvy může být jak dílem okamžiku, tak může jít rovněž o déletrvající proces. Původně vyjádřené požadavky na obsah smlouvy jsou mnohdy následně upuštěny, v řadě případů se na ně zapomene. Reakcí na tyto situace je § 1726 občanského zákoníku, podle něhož může k uzavření smlouvy dojít, aniž by byl zcela dojednáán úplný obsah smlouvy. Toto ustanovení však nelze použít na absenci dohody o podstatných náležitostech smlouvy a situace, kdy některá ze stran dá již při uzavírání smlouvy najevo, že dosažení shody o určité náležitosti je předpokladem uzavření smlouvy.

Podstatné je dojednat předmět smlouvy

Z praktického hlediska je však vždy primární dohodnout se na předmětu smlouvy co nejpodrobněji a předejít tak případným sporům.

Jak bylo výše uvedeno, strany jsou v zásadě svobodně ohledně rozhodnutí, zda smlouva bude uzavřena, či nikoliv, jak a s kým bude uzavřena a s jakým obsahem. Jednání o smlouvě je však spojeno také s řadou zákonných povinností. Jedná se o tzv. předmluvní odpovědnosti, kdy každý může vést jednání o smlouvě svobodně a neodpovídá za to, že ji neuzavře, ledaže jednání o smlouvě zahájí nebo v takovém jednání pokračuje, aniž má úmysl smlouvu uzavřít např. s cílem získat od druhé smluvní strany citlivé obchodní informace. Obecnou informační povinnost při sjednávání smlouvy ukládá § 1728 odst. 2 občanského zákoníku. Smluvní strany si vzájemně sdělí všechny skutkové a právní okolnosti, o nichž ví nebo vědět musí.

Autonomie vůle subjektů se dále projevuje v možnosti uzavřít smlouvu, která je upravena jako smluvní typ, ale i smlouvu, která v sobě zahrnuje více smluvních typů (smíšená smlouva), i smlouvu, která v právních předpisech jako smluvní typ výslovně upravena není (nepojmenovaná smlouva, inomínátní smlouva).

Základními typy nejčastěji využívaných smluv v oblasti výstavby a souvisejících činností jsou smlouva o dílo a smlouva příkazní. Užívaným institutem ve smluvní praxi je rovněž smlouva o uzavření budoucí smlouvy ve smyslu § 1785 a násl. občanského zákoníku.

Smlouva o dílo

Smlouva o dílo je upravena v § 2586–2635 občanského zákoníku. Celá problematika je upravena ve 4 oddílech – obecná ustanovení, určení ceny podle rozpočtu, stavba jako předmět díla a dílo s nehmotným výsledkem.

Smlouva o dílo je smlouva uplatňovaná mezi stavebníkem a ostatními účastníky výstavby jak pro zhotovení dokumentace stavby ve všech jejích úrovních a částech, tak i pro zhotovení stavby

nebo její části, či zhotovení stavebních nebo montážních prací, které mohou zahrnovat také související dodávky. Tento smluvní typ se užívá také pro činnosti související s výstavbou, pokud mají charakter díla podle § 2587 občanského zákoníku. Dílem se rozumí zhotovení určité věci, nespadá-li pod kupní smlouvu, a dále údržba, oprava nebo úprava věci, nebo činnost s jiným výsledkem. Dílem se rozumí vždy zhotovení, údržba, oprava nebo úprava stavby nebo její části.

Pokud dochází k uzavírání smlouvy o dílo mezi podnikateli, přihlíží se při výkladu právních jednání (tedy i smlouvy o dílo) k obchodním zvyklostem, zachovávaným obecně nebo v určitém odvětví, pokud to nevylučuje zákon nebo smlouva (§ 558 odst. 2 občanského zákoníku). Je proto důležité věnovat ve smlouvě detailní pozornost úpravě otázek, které by mohly být obchodními zvyklostmi dotčeny, případně příslušné obchodní zvyklosti výslovně vyloučit.

Stavba vzniká na náklad a nebezpečí zhotovitele

Smlouvou o dílo se zhotovitel zavazuje provést dílo na svůj náklad. V praxi se to projevuje tak, že nedohodnou-li si strany dílčí platby ceny díla již v době jeho provádění nebo poskytování záloh, nese veškeré náklady provádění díla zhotovitel, a to až do okamžiku vzniku práva na zaplacení ceny díla. V případech složitějších děl prováděných po delší dobu je obvyklé, že si strany dohodnou zálohové platby ze strany objednatele. Tyto platby pak obvykle v těchto smluvních ujednáních představují částečné plnění na cenu díla.

Zhotovitel provádí dílo na své nebezpečí. Zhotovitel má plnou odpovědnost za provádění díla, tedy i za případné zvýšené náklady oproti očekávání při uzavření smlouvy o dílo, ale i odpovědnost za věci potřebné k provedení díla či za věci, které jsou předmětem díla, nestanoví-li zákon nebo smlouva jinak.

Cena může být pevná i předběžná

Objednatel se oproti tomu zavazuje dílo převzít a zaplatit zhotoviteli cenu díla. Podle § 2586 odst. 2 občanského zákoníku je cena díla ujednána dostatečně určitě, je-li dohodnut alespoň způsob jejího určení, anebo je-li určena alespoň odhadem.

Cena díla může být ujednána pevnou částkou (neměnná cena díla či stavebních prací, které jsou podrobně specifikovány v předmětu díla) či určena na základě rozpočtu (předběžný výpočet nákladů, které provádění díla bude vyžadovat), který je praktický právě ve výstavbě. Rozpočty se obvykle dělí z pohledu jejich úplnosti a závaznosti. Toto rozlišení je významné z pohledu možného zvýšení či snížení ceny díla.

Zákon upravuje zaručený a úplný rozpočet v § 2620 a 2621 a rozpočet nezaručený, nezávazný v § 2622. V těchto případech, je-li cena ujednána pevnou částkou, nebo odkazem na rozpočet, který je součástí smlouvy nebo byl objednateli sdělen zhotovitelem do uzavření smlouvy, nemůže ani objednatel ani zhotovitel žádat změnu ceny proto, že si dílo vyžádalo jiné úsilí nebo jiné náklady, než bylo předpokládáno (s výjimkou zcela mimořádných nepředvídatelných okolností).

Co znamená rozpočet s výhradou

Byla-li však cena určena na základě rozpočtu daného s výhradou, že se nezaručuje jeho úplnost, nebo s výhradou, že rozpočet je nezávazný, může podle § 2622 občanského zákoníku zhotovitel požadovat zvýšení ceny, objeví-li se v případě rozpočtu s výhradou nezaručené úplnosti

při provádění díla potřeba činností do rozpočtu nezahrnutých, pokud nebyly předvídatelné v době uzavření smlouvy, a v případě rozpočtu s výhradou nezávaznosti, oč nevyhnutelně převyšší náklady účelně vynaložené zhotovitelem náklady zahrnuté do rozpočtu.

Objednatel může bez zbytečného odkladu odstoupit od smlouvy, požaduje-li zhotovitel zvýšení o více než 10 % ceny podle rozpočtu. V tomto případě je objednatel povinen nahradit zhotoviteli část ceny odpovídající rozsahu částečného provedení díla podle rozpočtu.

Skutečný rozsah práce

Pro stavby pak dále platí § 2625 občanského zákoníku, který se týká určení ceny díla s odkazem na skutečný rozsah práce nebo hodnotu použitých věcí. V takovém případě je zhotovitel na žádost objednatele povinen vyúčtovat dosavadní postup i vynaložené náklady.

Nejčastějším předmětem sporů mezi stranami je přirozeně otázka nároku na zaplacení ceny díla a s ní spojené posouzení, kdy nárok na zaplacení díla vzniká. Podle § 2610 odst. 1 občanského zákoníku vzniká právo na zaplacení ceny díla provedením díla. Dílo je provedeno, je-li dokončeno a předáno. Dílo je dokončeno, je-li předvedena jeho způsobilost sloužit svému účelu. V takovém případě přebírá objednatel dílo s výhradami nebo bez výhrad, jak vyplývá z § 2605 tohoto zákona.

Kdy je nutná licenční smlouva

V případě díla s nehmotným výsledkem se dílo považuje za předané, pokud je dokončeno a zhotovitel umožní objednateli jeho využití. Pokud je projektová dokumentace zcela nebo zčásti předmětem práv z duševního vlastnictví, uplatní se § 2634 občanského zákoníku, podle něhož se má za to, že zhotovitel poskytl dílo objednateli k účelu vyplývajícimu ze smlouvy. K užití díla nad rámec takového účelu je pak objednatel oprávněn pouze na základě licenční smlouvy. S ohledem na tyto skutečnosti je třeba výslovně doporučit, aby obsahu smlouvy byla věnována maximální pozornost a její účel byl pečlivě vymezen.

Ojedinelé vady nebrání převzetí stavby

Při převzetí stavby je třeba přihlížet k § 2628 občanského zákoníku, který pro stavby odchylně stanoví, že objednatel nemá právo odmítnout převzetí pro ojedinělé drobné vady, které samy o sobě ani ve spojitosti s jinými nebrání užívání stavby funkčně ani esteticky, ani její užívání podstatným způsobem neomezuji.

Je třeba zdůraznit, že i dílo, které je vadné, ale bylo předvedeno, že slouží svému účelu, je dílo dokončené, a bylo-li předáno, je objednatel povinen zaplatit cenu díla, nebylo-li sjednáno něco jiného. Objednateli pak v tomto případě svědčí práva z vadného plnění.

Co je vadné plnění

Co se týká vadnosti díla, § 2615 odst. 1 občanského zákoníku stanoví, že dílo má vadu, neodpovídá-li smlouvě. S ohledem na toto obecné vymezení je proto důležité určit ve smlouvě co nejpodrobněji a nejpřesněji, jaké vlastnosti má dílo, popřípadě jeho předmět mít a jakému výsledku má odpovídat.

O právech objednatele z vadného plnění platí obdobně ustanovení o kupní smlouvě. Objednatel však není oprávněn požadovat provedení náhradního díla, jestliže předmět díla vzhledem k jeho povaze nelze vrátit nebo předat zhotoviteli.

Podle § 2617 občanského zákoníku platí, že má-li dílo při předání vadu, zakládá to povinnosti zhotovitele z vadného plnění; přechází-li však nebezpečí škody na objednatele až později, rozhoduje doba tohoto přechodu. Po této době má objednatel práva z vadného plnění, způsobil-li vadu zhotovitel porušením povinnosti. Z citovaného ustanovení vyplývá, že zhotovitel odpovídá objektivně pouze za vady, které mělo dílo v době předání. Tyto vady mohou být zjevné nebo skryté.

Pro oznámení zjištěných vad díla je určující § 2618 občanského zákoníku. Ten stanoví, že soud nepřizná objednateli právo z vadného plnění, neoznámil-li objednatel vady díla bez zbytečného odkladu poté, kdy je zjistil nebo při náležité pozornosti zjistit měl, nejpozději však do dvou let od předání díla (v případě stavby do pěti let od převzetí stavby), a namítne-li zhotovitel, že právo bylo uplatněno opožděně. Totéž platí o skryté vadě projektové dokumentace a o jiných obdobných plněních.

Prováděcí právní předpis může v odůvodněných případech stanovit zkrácení doby uvedené v odst. 1 pro některé části stavby až na dva roky. Ujednají-li strany zkrácení této doby, nepřihlíží se k tomu, je-li objednatel slabší stranou.

Smluvní strany si mohou sjednat záruku za jakost. Pokud zhotovitel záruku poskytne, zavazuje se tím, že dílo bude po stanovenou dobu způsobilé k použití pro obvyklý účel nebo že si zachová obvyklé vlastnosti a zavazuje se k bezplatnému odstranění vad, ke kterému jej bez zbytečného odkladu objednatel vyzve.

Společná odpovědnost účastníků výstavby

Pro díla v podobě stavby je důležité rovněž ustanovení § 2630 občanského zákoníku, zakotvující společnou odpovědnost účastníků výstavby. Odst. 1 tohoto ustanovení výslovně uvádí, že pokud bylo plněno vadně, je vzhledem k tomu, co sám dodal, zavázán se zhotovitelem společně a nerozdílně:

- a) poddodavatel zhotovitele, ledaže prokáže, že vadu způsobil jen rozhodnutí zhotovitele nebo toho, kdo nad stavbou vykonával dozor,
- b) kdo dodal stavební dokumentaci, ledaže prokáže, že vadu nezpůsobil chyba ve stavební dokumentaci, a
- c) kdo prováděl dozor nad stavbou, ledaže prokáže, že vadu stavby nezpůsobil selhání dozoru.

§ 2630 odst. 2 občanského zákoníku pak stanoví, že zhotovitel se zproští povinnosti z vady stavby, prokáže-li, že vadu způsobil jen chyba ve stavební dokumentaci dodané osobou, kterou si objednatel zvolil, nebo jen selhání dozoru nad stavbou vykonávaného osobou, kterou si objednatel zvolil.

Příkazní smlouva

Příkazní smlouvou podle § 2430 občanského zákoníku se zavazuje příkazník obstarat pro příkazce určitou záležitost. Příkazní smlouva tedy umožňuje příkazci, aby určitou záležitost, kterou nechce nebo nemůže obstarávat sám, svěřil k obstarání příkazníkovi. To se jeví zvláště praktické v případech, kdy příkazce není, na rozdíl od příkazníka, nadán znalostmi nebo schopnostmi potřebnými k obstarání záležitosti, a má tak možnost příkazníkovi kvalifikaci ke splnění příkazu využít.

Tento typ smlouvy se ve výstavbě použije obvykle při obstarávání inženýrských činností při přípravě či provádění stavby přímo pro stavebníka (bez současného přímého smluvního závazku se sta-

vebníkem ke zhotovení dokumentace, resp. projektové dokumentace stavby, či ke zhotovení stavby). Uvedený smluvní typ je také aplikován při výkonu stavebního dozoru.

Předmětem příkazní smlouvy je činnost příkazníka směřující k obstarání určité záležitosti příkazce, nikoli výsledek takové činnosti, což vyplývá z § 2438 odst. 2 věty první občanského zákoníku, podle kterého příkazce poskytne odměnu, i když výsledek nenastal, ledaže byl nezdar způsoben tím, že příkazník porušil své povinnosti (smluvně lze ale dosažení výsledku jako předmět smlouvy, resp. podmínku nároku na odměnu dojednat). V souvislosti s úplatností příkazní smlouvy je třeba poznamenat, že příkazce hradí odměnu příkazníkovi jen tehdy, je-li odměna sjednána nebo je-li obvyklá, zejména vzhledem k příkazníkovu podnikání.

Povinnost plnit příkaz poctivě a pečlivě podle svých schopností pak zdůrazňuje, že příkaz musí být vykonáván v souladu se zájmem příkazce a že jednání příkazníka se s tímto zájmem nesmí dostat do konfliktu. Od příkazcových pokynů se příkazník může odchýlit

pouze tehdy, pokud to je nezbytné v zájmu příkazce a pokud nemůže včas obdržet jeho souhlas.

Příkazce je povinen provést příkaz osobně. Pokud jeho provedení svěří jiné osobě, odpovídá, jako by příkaz prováděl sám. Veškerý užitek z obstarané záležitosti je příkazník povinen přenechat příkazci. Příkazník je povinen příkazci na žádost podávat zprávy o postupu plnění příkazu. Po provedení příkazu je povinen předložit vyúčtování.

Závěr

Problematika smluvních vztahů ve výstavbě tvoří rozsáhlou část soukromého práva. Řešení jednotlivých otázek souvisejících se smlouvou je třeba vždy věnovat zvýšenou pozornost, aby bylo pokud možno dosaženo konsenzu – dohody mezi všemi, jejichž zájmy se v procesu výstavby mohou shodovat, ale i křížit.

JUDr. Eva Kuzmová

právní poradna ČKAIT

Institut doložky vyšší moci ve smlouvě

Současnou koronavirovou pandemii lze považovat za případ vyšší moci jen u smluv, které byly uzavřeny před jejím vyhlášením. Pokud uzavíráte smlouvu později, pak to neplatí, neboť koronavirus v těchto dnech již není nepředvídatelnou událostí.

Mezinárodní tým právníků letos v březnu spustil ve spolupráci s Frank Bold Advokáti bezplatnou právní poradnu pro občany, podnikatele, obce i státní správu, s cílem pomoci zmírnit sekundární dopady pandemie koronaviru v České republice. Poradna funguje na webových stránkách www.frankbold.org/koronavirus.

Komise ČKAIT pro ZZVZ upozorňuje na důležitou problematiku řešení dodržování smluvních vztahů. Z webových stránek bezplatné právní poradny vybíráme aktuální dotazy.

Co znamená ve smlouvě doložka vyšší moci? Pomůže mi?

Jednou z častých smluvních doložek bývá vyšší moc (*vis maior*), která bývá součástí balíčku závěrečných ustanovení. Vyšší mocí je nepředvídatelná, neovlivnitelná událost, které nešlo zabránit a která je nezávislá na osobě, jež se jí dovolává. Z tohoto hlediska lze obecně považovat současnou koronavirovou pandemii za případ vyšší moci. Ve smlouvách často bývá upraveno, co se vyšší mocí rozumí a jak je v takových případech třeba postupovat. Pokud vás vyšší moc opravňuje k nedodání plnění, je možné podle této doložky postupovat. Pokud není doložka vyšší moci konkretizována ve smlouvě, je možno postupovat podle obecných ustanovení občanského zákoníku.

V případě, že vám ze smlouvy plyne nějaká povinnost, kterou na základě opatření v souvislosti s koronavirem nebudete moci splnit (např. při nařízení o uzavření provozoven), může druhé ze smluvních stran vzniknout nárok na náhradu škody. Tuto škodu nemusíte uhradit v případech, pokud splníte určité zákonné podmínky, tzv. liberační důvody.

Povinnosti k náhradě škody se můžete zprostit, prokážete-li, že ve splnění smluvní povinnosti vám zabránila (dočasně nebo trvale)

mimořádná nepředvídatelná a nepřekonatelná překážka vzniklá nezávisle na vaší vůli. Toto však není možno aplikovat na případy, kdy k mimořádné události došlo až v okamžiku, kdy jste již v prodlení. Ve smlouvě rovněž nesmí být obsaženo ustanovení, které by vám ukládalo vzniklou mimořádnou překážku překonat, tato překážka rovněž nesmí vzniknout z vašich osobních poměrů (zaměstnanci vracející se z pracovní cesty v rizikové oblasti).

Obecně je však třeba mít na paměti, že právní úprava civilního práva se řídí zásadou, že smlouvy se mají dodržovat a cílem

Koronavirová pandemie ukázala význam institutu doložky vyšší moci ve smlouvě. (foto: pixabay.com)

smluvních stran by mělo být splnění smlouvy. Ne každý odkaz na koronavirus jako důvod pro nesplnění smlouvy tak obstojí jako liberační důvod.

Na co si dát pozor při uzavírání smluv v době koronaviru?

Díky opatřením vyhlášeným vládami v řadě zemí nelze při aktuálním uzavírání smluv považovat koronavirus za nepředvídatelnou skutečnost. Pokud v těchto dnech uzavíráte smlouvu, Pandemie koronaviru již není nepředvídatelnou událostí. Doporučujeme proto upravit dnes již předvídatelné okolnosti, které mohou ohrozit dodávku zboží či služeb.

Aktuálně je vhodné smluvně upravit specifika spojená s nepředvídatelností vývoje pandemie a dohodnout se s obchodními partnery na rizicích, která již dnes předvídat lze, jakým je např. nemožnost zaručit včasnou dodávku zboží

Konkrétně doporučujeme věnovat pozornost přinejmenším:

- lhůt pro dodání zboží / splnění služby;
- co nejpreciznějšímu zformulování rizik, které každá ze stran ponese;
- (ne)převzetí rizika změny okolností;
- (ne)omezení výše náhrady škody;
- výši a podmínkám pro aplikaci smluvních pokut.

Má existence vyšší moci vliv na povinnost platit smluvní pokutu za nedodržení termínů?

Existence vyšší moci obecně nemá vliv na povinnost zaplatit smluvní pokutu za nedodržení termínů. Jinak by tomu mohlo být pouze:

- a) pokud by smlouva určovala, že v případě vyšší moci povinnost zaplatit smluvní pokutu odpadá (zde je na místě prověřit sjednané smluvní podmínky), nebo
- b) v případě, že by byla povinnost zaplatit smluvní pokutu v konkrétním případě v rozporu s dobrými mravy (např. by mohlo jít o situaci, kdy by osoba porušila smlouvu v důsledku plnění nařízení vlády, tedy respektování veřejnoprávního příkazu). Tady by však bylo v případě sporu na soudu, aby posoudil, jestli je vymáhání povinnosti zaplatit smluvní pokutu v rozporu s dobrými mravy či nikoliv.

Komise ČKAIT pro ZZVZ pro členy ČKAIT dodává: Občanský zákoník upravuje povinnost platit smluvní pokutu jako tzv. objektivní, tedy bez zřetele na zavinění, a zároveň nestanoví žádné tzv. liberační důvody, tedy případy, kdy povinnost platit smluvní pokutu nevzniká. V důsledku toho je bez dalšího zhotovitel povinen smluvní pokutu zaplatit například i v situaci, kdy jsou dány překážky vyšší moci. Občanský zákoník umožňuje smluvním stranám, aby si povinnost platit smluvní pokuty upravili odchýlně. Komise v tomto směru upozorňuje (na základě dotazů a vlastních zkušeností), že v řadě stávajících smluv se tak zřejmě nestalo, **a proto může být zhotovitel povinen smluvní pokuty platit, i když například nemůže plnit v důsledku aktuálně vyhlášeného nouzového stavu.**

Případné smluvní pokutě je sice možné se bránit soudně a domáhat se tzv. moderačního práva podle § 2051 OZ, případně nepřiznání pokuty s ohledem na rozpor s dobrými mravy, nicméně výsledek takového sporu nelze s jistotou předjímat.

Zároveň je však třeba uvést, že podle § 222 odst. 6 ZZVZ je možné provádět změny, jejichž potřeba vznikla v důsledku okolností, které zadavatel jednající s náležitou péčí nemohl předvídat. Každý případ je nutno posuzovat individuálně, nicméně obecně je možné tohoto důvodu využít například k posunu lhůt pro plnění či jiné adekvátní úpravě smlouvy, pokud její splnění aktuálně vyhlášený nouzový stav brání, anebo ji lze plnit jen s obtížemi (viz též stanovisko MMR: www.portal-vz.cz –Aktuality – Doporučení k možnosti prodloužení lhůt pro podání nabídek a možnosti prodloužit změnu závazku ve stavu nouze.) Takový krok však vyžaduje dohodu zadavatele (objednatele) a zhotovitele a uzavření dodatku ke smlouvě.

Závěrem ČKAIT doporučuje, aby v nově uzavřených smlouvách obě smluvní strany dohodly i řešení uplatnění pokut při překážce vyšší moci. Současně doporučuje, aby byla vyjasněna i definice vyšší moci.

**Komise ČKAIT pro zákon
o zadávání veřejných zakázek**

Elektronická evidence tržeb (EET) bude přerušena jen do konce letošního roku

Sněmovna 26. května 2020 odmítla snahu Senátu o odklad EET pro další odvětví vyjma ubytovacích a stravovacích služeb a obchodu až do konce června 2023. Návrh na kratší odklad, který vláda zdůvodnila snahou nezatěžovat podnikatele po dobu epidemie koronaviru, prezident podepsal 28. května 2020.

Novela zákona č. 137/2020 Sb., o některých úpravách v oblasti evidence tržeb v souvislosti s vyhlášením nouzového stavu byla zveřejněna 2. června 2020 ve Sbírce zákonů, částce č. 97, pod číslem zákona 263/2020 Sb.:

(1) Subjekt evidence tržeb není povinen plnit povinnosti podle zákona upravujícího evidenci tržeb s výjimkou povinnosti zacházet s autentizačními údaji, certifikátem pro evidenci tržeb a blokem účtenek tak, aby předešel jejich zneužití, do 30. září 2020.

(2) Subjekt evidence tržeb není povinen plnit podle zákona upravujícího evidenci tržeb evidenční povinnost a povinnost umístit informační oznámení do 31. prosince 2020.

Přechodné ustanovení

Žádost o povolení pro evidování tržeb ve zvláštním režimu podle § 11a zákona č. 112/2016 Sb., o evidenci tržeb, ve znění zákona č. 256/2019 Sb., podaná ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona do 30. září 2020, se považuje za podanou dnem 1. října 2020.

Doporučujeme oficiální webové stránky Finanční správy www.etrzby.cz – konkrétně nejčastější dotazy podnikatelů.

Podobně jako v boxu proti sobě stojí soupeři stejné váhové kategorie, měly by i při zadávání veřejných zakázek být smluvní vztahy vyvážené. Pokud ale dá veřejný zadavatel do návrhu smlouvy ustanovení, která jsou pro dodavatele zvláště nevýhodná, může se dodavatel bránit jen dvěma způsoby. Neucházet se o zakázku a zůstat bez práce nebo se pokusit domoci spravedlivého uspořádání u soudu a také zůstat bez práce. (foto: pxhere.com)

Smluvní vztahy u veřejných zakázek

Lze smlouvy na veřejné zakázky považovat za smlouvy uzavřené adhezním způsobem? Může se dodavatel domáhat změny znění nebo neplatnosti ujednání ve smlouvě, které je pro něj zvláště nevýhodné?

Smlouvu uzavíranou adhezním způsobem vymezuje § 1798 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „OZ“) jako smlouvu, jejíž základní podmínky byly určeny jednou ze smluvních stran nebo podle jejích pokynů, aniž by slabší strana měla skutečnou příležitost obsah těchto základních podmínek ovlivnit. Vzhledem k tomu, že v oblasti zadávání veřejných zakázek návrh smlouvy na plnění veřejné zakázky typicky předkládá zadavatel, nabízí se otázka, zda lze ochranná ustanovení § 1798 OZ a následující aplikovat rovněž na smlouvy na plnění veřejných zakázek.

Zodpovězení této otázky může mít v praxi dopad především na skutečnost, zda se dodavatel může domáhat neplatnosti ujednání ve smlouvě, které je pro něj zvláště nevýhodné, aniž je pro to rozumný důvod, ve smyslu § 1800 odst. 2 OZ. Pro možnost uplatnění § 1800 odst. 2 OZ ze strany dodavatele je v případě smluv na plnění veřejných zakázek tedy nezbytné, aby:

- základní podmínky byly určeny zadavatelem nebo podle jeho pokynů;
- dodavatel byl slabší stranou;
- dodavatel neměl skutečnou příležitost ovlivnit obsah těchto podmínek.

Základní podmínky určeny zadavatelem nebo podle jeho pokynů

Návrh smlouvy na plnění veřejné zakázky, tj. obchodní podmínky ve smyslu § 37 odst. 1 písm. c) zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „ZZVZ“) zpravidla předkládá zadavatel coby součást zadávací dokumentace, přičemž dodavatel musí smlouvu v předloženém znění buď akceptovat, nebo se zadávacího řízení vůbec nemůže účastnit. Jedná se o kontraktní proces založený na principu „take it or leave it“. Skutečnost, že sám dodavatel předloží podepsaný návrh smlouvy (ať už v nabídce nebo v rámci součinnosti před podpisem smlouvy), na uvedeném nic nemění, neboť tento návrh zcela vychází z návrhu obchodních podmínek uveřejněných zadavatelem, kdy dodavatel tedy předkládá návrh smlouvy, jehož podmínky zcela vycházejí z pokynů zadavatele. Jakákoliv změna návrhu smlouvy by byla důvodem pro vyloučení dodavatele ze zadávacího řízení, s výjimkou doplnění údajů na místech k tomu předpokládaných (typicky doplnění ceny, která vychází z nabídky).

Základními podmínkami se rozumí nejcharakterističtější povinnosti spojené s obchodní transakcí pro obě strany, přičemž

v podrobnostech lze jako příklad uvést cenu plnění, úrokovou sazbu, doložku omezující riziko jedné ze stran, doložku limitující či omezující odpovědnost, termín/lhůtu dodání, rozsah prací, kvalitu plnění, podmínky výpovědi smlouvy, (automatickou) prolongaci smlouvy apod.¹ Skutečnost, že cenu plnění do návrhu smlouvy zpravidla doplní dodavatel podle své nabídky, nemění adhezní povahu kontrakčního procesu za předpokladu, že podstatná většina smluvního textu je neměnná.²

Dodavatel jako slabší strana

Dalším předpokladem je „slabost“ druhé smluvní strany – dodavatele. Skutečnost, že zadavatel jednostranně předloží návrh smlouvy v rámci zadávacího řízení ještě sama o sobě neznamená, že dodavatel je slabší stranou, byť to v kombinaci s jinými znaky může přispět k určení pozice smluvní strany. Ustanovení § 433 odst. 2 OZ presumuje („má se za to“), že slabší stranou je osoba, která vůči podnikateli v hospodářském styku vystupuje mimo souvislost s vlastním podnikáním, nicméně zákonodárce nevylučuje, že by slabší stranou mohla být rovněž osoba, která vystupuje v souvislosti s vlastním podnikáním, jsou-li naplněny jiné faktické znaky, od nichž se postavení slabší strany odvozuje. Faktickými znaky, které mohou založit nerovnost stran, jsou například informační asymetrie, nerovné hospodářské postavení nebo ekonomická závislost dodavatele na zadavateli.

Skutečná příležitost dodavatele ovlivnit obsah základních podmínek smlouvy

Institut námitek podle ZZVZ slouží dodavateli k obraně proti nezákonnému postupu zadavatele a nezákonným zadávacím podmínkám, nicméně s poukazem na § 244 odst. 1 ZZVZ je také nezbytné zohlednit, že v rámci námitek může dodavatel napadat toliko rozpor se ZZVZ, nikoliv nepřiměřenost či neplatnost ujednání návrhu smlouvy ve smyslu OZ. Takový závěr koresponduje též s komentářovou literaturou, podle které: Obsahovou nepřiměřenost podmínek nelze efektivně institutem námitek řešit.³ V souvislosti s možností ochrany proti nesprávnému postupu zadavatele podle ZZVZ nutno dodat, že totéž v zásadě platí pro návrh na přezkum podle § 250 ZZVZ, když rovněž předseda ÚOHS v rozhodnutí č. j. ÚOHS-R0205/2018/VZ-04832/2019/321/ZSř z 18. února 2019 konstatoval, že přezkumná pravomoc ÚOHS je ve vztahu k obchodním podmínkám omezená, když ÚOHS je oprávněn přezkoumat excesy, které porušují základní zásady zadávacího řízení, avšak není jeho úkolem hodnotit vhodnost a správnost obchodních podmínek nebo kontrolovat či korigovat vyváženost smluvního vztahu. V praxi dodavatelé nezdídky poukazují na údajnou nepřiměřenost obchodních podmínek také prostřednictvím žádosti o vysvětlení zadávací dokumentace ve smyslu § 98 ZZVZ, nicméně ve většině případů zadavatelé vzneseným žádostem o úpravu skutečně či domněle nepřiměřených ujednání nevyhoví.

Dodavatel nemá reálnou možnost se bránit

S ohledem na shora uvedené je zřejmé, že v průběhu zadávacího řízení nemá dodavatel reálnou možnost bránit se nevýhodným ujednáním obchodních podmínek. Po uzavření smlouvy však dodavateli náleží, byla-li smlouva uzavřena adhezním způsobem, právo bránit se zvláště nevýhodným ujednáním ve smyslu § 1800

odst. 2 OZ, a to vznesením námítky neplatnosti ve smyslu § 586 OZ. Takové neplatnosti se dodavatel může domáhat například (určovací) žalobou nebo námítkou v rámci své obrany proti uplatněnému právu v řízení před soudem. Není však zcela jasné, zda se relativní neplatnosti podle OZ lze dovolávat výlučně u soudu, či i mimosoudně, kdy někteří autoři zastávají názor, že tvrdit a prokázat neplatnost lze jen v soudním řízení,⁴ zatímco jiní uvádějí, že ani ze zákona ani z důvodové zprávy nevyplývá, že by zákonodárce chtěl obecně zavést tzv. relativní neplatnost nepřímou, kterou je třeba uplatnit jen u soudu.⁵ To by znamenalo, že k dovolání se neplatnosti ujednání postačuje, aby řádná námítka neplatnosti došla druhé smluvní straně. Domníváme se však, že v případě smluv na plnění veřejných zakázek bude taková neplatnost deklarována/vyslovována spíše až v řízení před soudem, neboť je obtížné si v praxi představit, že zadavatel obdrží námítku neplatnosti a nebude se bránit.

Závěr

S ohledem na shora uvedené jsme přesvědčeni, že v případě smluv na plnění veřejných zakázek mohou být všechny uvedené podmínky pro aplikaci ochranných ustanovení OZ o adhezních smlouvách naplněny současně.

Lze také konstatovat, že pro možnost využití ochrany podle § 1798 a násl. OZ není nutné, aby se dodavatel prostřednictvím žádosti o vysvětlení zadávací dokumentace nebo námitek o změnu nepřiměřených podmínek ve smlouvě alespoň pokusil, neboť takový pokus není objektivně schopen ovlivnit znění zvláště nevýhodných ujednání ve smyslu OZ. Na druhou stranu, namítaná neplatnost bude podle našeho názoru spíše deklarována/vyslovována až rozhodnutím soudu, přestože nevylučujeme možnost mimosoudního namítání neplatnosti, proto je třeba předem pečlivě prostudovat návrh smlouvy, zvážit možná rizika a případně na nepřiměřenost ujednání upozornit v rámci žádosti o vysvětlení zadávací dokumentace, byť tím zpravidla ke změně návrhu smlouvy nedojde.

Mgr. Milan Friedrich

advokátní koncipient

MT Legal s.r.o., advokátní kancelář

¹ PETROV, Jan. *Občanský zákoník: komentář. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony, s. 1881. ISBN 978-80-7400-747-7.*

² PELIKÁNOVÁ, Irena; PELIKÁN, Robert. In: ŠVESTKA, Jiří a kol. *Občanský zákoník: komentář k § 1798. Svazek V, (§ 1721 až 2520). In: ASPI [právní informační systém]. Wolters Kluwer ČR [cit. 9. 12. 2019].*

³ PETROV, Jan. *Občanský zákoník: komentář. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2019. Beckova edice komentované zákony, s. 1880. ISBN 978-80-7400-747-7.*

⁴ ZUKLÍNOVÁ, Michaela: *Následky neplatnosti [online]. Právní prostor [cit. 15. 1. 2020]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/rekodifikace/nasledky-neplatnosti>*

⁵ Spáčil, J.: *Některé sporné otázky relativní neplatnosti v novém občanském zákoníku, Právní rozhledy, 5/2014, s. 172–177.*

Sídlm Ústavního soudu je Brno. Ústavní soud je tvořen patnácti soudci, kteří rozhodují ve čtyřech tříčlenných senátech nebo v plénu.
(foto: cs.wikipedia.org, Millenium187)

Ústavní soud potvrdil podmínku za pád střechy v České Třebové

Ústavní soud odmítl stížnost P. Š. potrestaného v souvislosti se zřícením střechy sportovní haly v České Třebové. Stížnost projektanta označil za zjevně neopodstatněnou. Projektant za obecné ohrožení z nedbalosti dostal podmíněný trest a zákaz činnosti.

Vzhledem k tomu, že se jedná o kauzu, z níž by se měly autorizované osoby poučit, vybíráme podstatné části z argumentace Usnesení Ústavního soudu spisová značka III: ÚS 460/20 z 31. března 2020, které bylo uveřejněné 6. května 2020. Usnesení vydal předseda senátu JUDr. Ing. Jiří Zemánek, CSc.

Skutkové okolnosti případu a obsah napadených rozhodnutí

Ústavní stížností se stěžovatel domáhal zrušení předchozích soudních rozhodnutí, a to pro porušení Ústavy, Listiny základních práv a svobod, Mezinárodního paktu o občanských a politických právech, jakož i Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod.

Z napadených rozhodnutí a z ústavní stížnosti vyplývají následující skutečnosti. Rozsudkem Okresního soudu v Ústí nad Orlicí (dále jen „okresní soud“) byli stěžovatel spolu se spoluobviněným J. K. uznáni vinnými každý přečinem obecného ohrožení z nedbalosti a odsouzeni shodně k trestu odnětí svobody na dva roky, přičemž výkon trestu odnětí svobody jim byl podmíněně odložen na zkušební dobu dvou let. Současně jim byl uložen každému peněžitý trest se

stanovením náhradního trestu odnětí svobody. Stěžovateli byl dále uložen trest zákazu činnosti, a to výkonu funkce projektanta na dobu tří let. Podle trestního řádu bylo dále rozhodnuto o náhradě škody. Předmětného jednání se stěžovatel dopustil tak, že jako autorizovaný inženýr v oboru pozemní stavby a jako projektant střechy tělocvičny Vyšší odborné školy a střední školy technické v České Třebové v prováděcí dokumentaci, ve statickém posudku a v dokumentaci skutečného provedení stavby vyprojektoval zastřešení tělocvičny, které však bylo nedostatečné a zcela poddimenzované a v rozporu s požadovanými účinky zatížení (nevhodné napojení spodního pasu dřevěného vazníku) a dále nedostatečným způsobem navrhl ztužení ve střešní rovině konstrukce, kdy v důsledku těchto pochybení došlo 14. ledna 2017 k postupnému zřícení dřevěných vazníků včetně střešního pláště haly tělocvičny, kde v tu chvíli probíhal celodenní florbalový turnaj, přičemž v okamžiku zřícení bylo v hale tělocvičny nejméně 69 osob, které stačily z haly utéct. Dále byla poškozením bezprostředně ohrožena stavební část tělocvičny v hodnotě 14 778 940 Kč a poškozením střešní konstrukce vznikla škoda ve výši 5 713 860 Kč, a to ke škodě Pardubického kraje.

Rozsudek okresního soudu napadl stěžovatel odvoláním, které Krajský soud v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích (dále jen „krajský soud“) usnesením zamítl.

Stěžovatel napadl usnesení krajského soudu dovoláním, jež bylo Nejvyšším soudem jako zjevně neopodstatněné odmítnuto.

Argumentace stěžovatele

Soudy se nedostatečně zabývaly odpovědností dalších osob – Stěžovatel sporuje dvojí pochybení, které mu bylo obecnými soudy kladeno za vinu, tedy jednak nedostatečný a zcela poddimenzovaný způsob napojení spodního pasu dřevěného vazníku a jednak nedostatečným způsobem navržené ztužení ve střešní rovině konstrukce, což mělo mít za následek zřícení střechy vyšší odborné školy. K nedostatečnému a zcela poddimenzovanému způsobu napojení spodního pasu dřevěného vazníku stěžovatel uvádí, že odmítá, že by byl osobou odpovědnou za tuto chybu, kterou on sám nezpůsobil a ani nemohl odhalit. Stěžovatel v průběhu celého řízení zdůrazňoval, že se nikdy neúčastnil zpracování výrobní dokumentace dílů dřevěných vazníků, nebyl přítomen zadání jejich výroby a následné montáže, tudíž nemohl odhalit chybu ani zabránit škodlivému následku. Stěžovatel uvádí, že jedinou osobou, která tuto činnost prováděla, byl svědek R., vedoucí projekce obchodní společnosti X, který však podle svého vyjádření o zakázce nic nevěděl. Stěžovatel uvádí, že obecné soudy se dostatečně nezabývaly otázkou odpovědnosti jiných osob, které se podílely různými způsoby na předmětné výstavbě.

Rozporování znaleckých posudků – Stěžovatel dále namítá, že mu nebyla dána skutečná možnost obhájit se stran druhého bodu skutku, tedy proti tomu, že měl nedostatečně navrhnout ztužení ve střešní rovině konstrukce. Stěžovateli totiž nebyla dána možnost rozporovat znalecký posudek Ing. J. CH., který tvořil výlučný podklad pro rozhodnutí o vině stěžovatele. Stěžovatel nechal vypracovat tři další odborné posudky k uvedené odborné otázce, z nichž však pouze dva znalec Ing. J. CH. řádně obdržel k vyjádření. Třetí posudek zpracovaný Ing. R. V., který byl nejobsáhlejší, znalec Ing. J. CH. neobdržel dostatečně s předstihem, a tudíž se následně v hlavním líčení nemohl řádně k tomuto posudku vyjádřit. Přitom však posudek Ing. R. V. vyvrací závěry posudku Ing. J. CH. Stěžovatel tedy navrhoval výslech Ing. R. V. před okresním soudem a následně i v řízení před krajským soudem, avšak soudy odmítly jeho výslech provést.

Neexistovalo prohlášení o shodě výrobku – Stěžovatel v průběhu řízení též zdůrazňoval, že vazníky byly ve smyslu stavebního zákona a nařízení vlády č. 163/2002 Sb., kterým se stanoví technické požadavky na vybrané stavební výrobky, ve znění pozdějších předpisů, výrobkem, jenž může být na stavbu umístěn pouze za předpokladu, že bude posouzena shoda jeho vlastností se základními požadavky z hlediska jejich vhodnosti k určenému použití, a to postupem stanoveným v uvedeném nařízení. Z dokazování však vyplynulo, že prohlášení o shodě neexistuje, a vazníky tudíž nemohly být způsobilé k užívání. Nesplnění požadavku na ověření shody tedy podle náhledu stěžovatele vedlo k neodhalení vady vazníků, což bylo příčinou vzniku škodlivého následku. Odvolací soud dospěl u této námitky k závěru, který je v rozporu s platnou právní úpravou, čímž zatížil své rozhodnutí podstatnou vadou. Dovolací soud tuto

námitku odmítl s vysvětlením, že pro posouzení viny stěžovatele nejde o dostatečně relevantní otázku, neboť příčinou zhroutení střechy byl chybný projekt, nikoliv nesprávnost posouzení povahy vazníků. Tímto postupem obecných soudů došlo k porušení principu in dubio pro reo (v pochybnostech ve prospěch obviněného).

Posouzení opodstatněnosti ústavní stížnosti

Ústavní soud není součástí soustavy soudů a nepřísluší mu vykonávat dozor nad rozhodovací činností obecných soudů. Do rozhodovací činnosti soudů je Ústavní soud v řízení o ústavní stížnosti podle Ústavy oprávněn zasáhnout jen tehdy, byla-li pravomocným rozhodnutím nebo jiným zásahem orgánů veřejné moci porušena ústavně zaručená základní práva či svobody stěžovatele. Ústavní soud vzhledem k obsahu přípustných námitek stěžovatele, které směřují do oblasti hodnocení důkazů obecnými soudy, připomíná, že řízení o ústavní stížnosti není pokračováním trestního řízení, nýbrž samostatným specializovaným řízením, jehož předmětem je přezkum napadených soudních rozhodnutí pouze v rovině porušení základních práv či svobod zaručených ústavním pořádkem. To především znamená, že zpochybnění skutkových závěrů obecných soudů na pozadí vlastní verze skutkového děje se v řízení o ústavní stížnosti s ohledem na postavení Ústavního soudu nelze úspěšně domáhat, což platí i pro vlastní výklad okolností, za kterých se měl skutkový děj odehrát, resp. jim odpovídajících skutkových závěrů soudů, jak to činí stěžovatel ve své ústavní stížnosti. Stěžovatel se tedy ústavní stížností domáhá toho, aby důkazy v jeho trestní věci provedené byly hodnoceny jiným způsobem, než jaký se stal podkladem pro rozhodnutí soudu o vině a trestu. Na tomto místě je však třeba podotknout, že je to pouze obecný soud, který hodnotí důkazy podle svého volného uvážení v rámci stanoveného trestního řádu, přičemž zásada volného hodnocení důkazů vyplývá z principu nezávislosti soudu. Respektuje-li soud při svém rozhodnutí podmínky předvídané trestním řádem a uvede, o které důkazy svá skutková zjištění opřel a jakými úvahami se při hodnocení důkazů řídil, není v pravomoci Ústavního soudu toto hodnocení posuzovat. Pouze v případě, kdyby právní závěry soudu byly v extrémním nesouladu s učiněnými skutkovými zjištěními anebo by z nich v žádné možné interpretaci odůvodnění soudního rozhodnutí nevyplývaly, bylo by nutné takové rozhodnutí považovat za vydané v rozporu s ústavně zaručeným právem na soudní ochranu, jehož porušení stěžovatel mimo jiné namítá, které však v posuzované věci Ústavním soudem nebylo shledáno.

Ústavní soud přezkoumal i namítané vady

Nad rámec uvedeného Ústavní soud přesto přezkoumal namítané vady napadených rozhodnutí a dospěl k závěru, že námitky stěžovatele jsou neopodstatněné.

Vazníky nejsou zbožím – Pokud jde o námitku stran vazníků, u nichž nedodržení postupu podle nařízení vlády č. 163/2002 Sb., mělo mít za následek vznik škodlivého následku v podobě zhroutení střechy, Ústavní soud konstatuje, že ve věci bylo provedeno rozsáhlé dokazování, a to především znaleckými posudky, kterých bylo zpracováno několik. Z dokazování pak vyplynulo, že vazníky nelze považovat za zboží ve smyslu uvedeného nařízení a prohlášení o shodě tedy vůbec nebylo vyžadováno pro realizaci a následnou kolaudaci stavby.

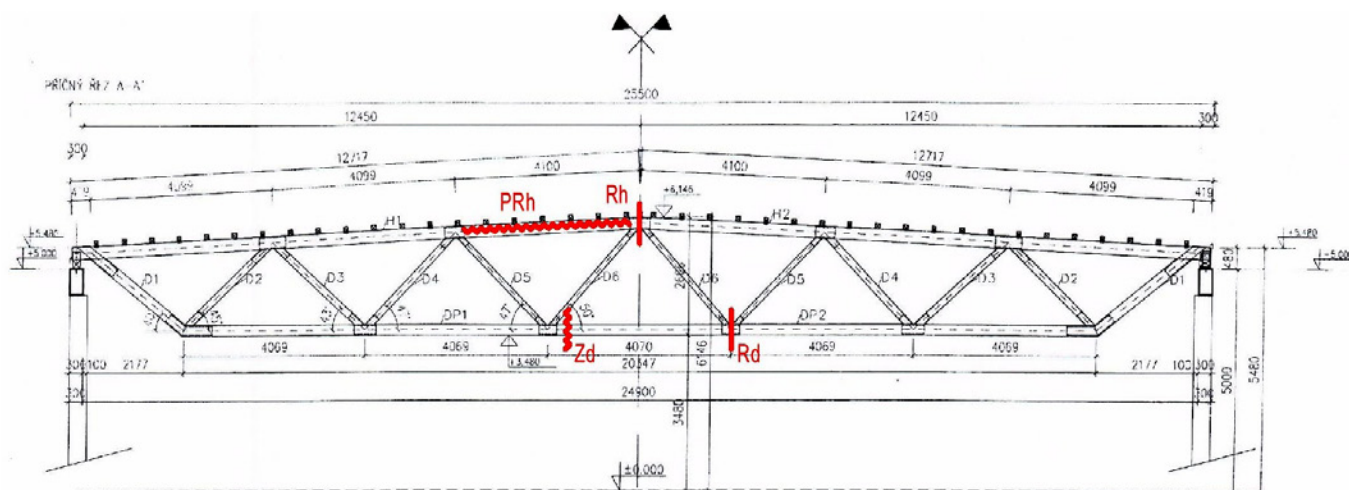

Schéma vazníků – červeně je vyznačeno porušení vazníku po zřícení. V místě Rd došlo k přetržení spodního pasu. V oblasti PRh došlo k podélnému odštípnutí horního pasu. (více viz Z+i č. 3/2019)

Obvinění věděli o rozdělení vazníku – Nadto, a to je zásadní z hlediska posouzení viny stěžovatele, veškeré provedené důkazy, tedy výsledky svědků a i závěry znaleckých posudků, se shodují ve dvou důležitých bodech, a to, že jednak stěžovatel i jeho spoluobviněný si byli od samého počátku vědomi rozdělení spodního pasu vazníků na dvě části a příslušná dokumentace s tímto počítala, neboť tak vycházela levnější doprava (prokázáno svědeckými výpověďmi a e-mailovou komunikací mezi svědky a obviněnými), přičemž primárně tato skutečnost, že vazníky byly rozděleny, měla, zjednodušeně řečeno, v kombinaci s dalšími faktory, za následek pád střešní konstrukce, neboť taková konstrukce nemohla být dostatečná pro vypočtené zatížení (prokázáno znaleckými posudky, včetně těch posudků, které nechala vypracovat obhajoba). Stěžovatel v rámci své obhajoby od počátku uváděl, že si nebyl vědom toho, že vazníky byly rozděleny. Tento způsob obhajoby byl však vyvrácen svědeckými výpověďmi a elektronickou komunikací mezi svědky B. a stěžovatelem z února 2016, z níž bylo patrné, že stěžovatel počítá s tím, že vazníky budou rozděleny. Dále bylo v průběhu znaleckého dokazování zjištěno, že materiálové vlastnosti vazníků odpovídaly stanoveným normám, tedy z hlediska stavebně-technického byly způsobilé k tomu, aby byly ve výstavbě použity, kdežto stěžovatelem namítaná absence prohlášení o shodě ve smyslu nařízení vlády č. 163/2002 Sb. by osvědčovala toliko právní způsobilost vazníků. Ústavní soud tedy nezjistil žádné pochybení obecných soudů, které by zakládalo zásah do ústavně zaručených práv stěžovatele.

Znalecké posudky nebyly rozporovány u nižších soudů – Námitka stěžovatele, již brojí proti nedostatečné kontradiktornosti řízení ve vztahu k vypořádání se se znaleckým posudkem Ing. R. V. (viz shora) nebyla stěžovatelem předestřena v podaném dovolání, neboť napadené usnesení Nejvyššího soudu tuto námitku nikterak nezmiňuje a stěžovatel její nevypořádání Nejvyšším soudem ani nezmiňuje ve své ústavní stížnosti, byť uvádí její nedostatečné vypořádání okresním a krajským soudem. Na základě uvedeného je tuto námitku nutno považovat za nepřipustnou ve smyslu § 75

odst. 1 zákona o Ústavním soudu, neboť stěžovatel ve vztahu k ní nevyužil všechny opravné prostředky, které mu zákon poskytuje.

Odvolání není přípustné

Na základě uvedeného Ústavní soud ústavní stížnost mimo ústní jednání bez přítomnosti účastníků podle § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu odmítl jako návrh zjevně neopodstatněný. Proti usnesení Ústavního soudu není odvolání přípustné.

**Vybráno z Usnesení Ústavního soudu
v Brně 31. března 2020
Ing. Markéta Kohoutová**
šéfredaktorka časopisu Z+i ČKAIT

Poznámka redakce:

Časopis Z+i ČKAIT toto téma průběžně sledoval. V této souvislosti doporučujeme mimořádný diskusní příspěvek z minulého vydání *Jak zlepšit neutěšený stav v navrhování a realizaci staveb aneb sedm bodů pro zlepšení situace*. Ing. Vlastimil Moucha, emeritní přednosta oblasti ČKAIT Pardubice, se v něm zamýšlí nad minulostí i budoucností oboru z pohledu kauzy v České Třebové. Na konci článku najdete i odkazy na související příspěvky uveřejněné v časopise Zprávy a informace ČKAIT (zpravy.ckait.cz). Pozornost si podle nás zaslouží také první článek, který popisuje způsob zadání této veřejné zakázky. Z veřejně dostupných dokumentů bylo možné vyčíst například, že investor si pořídil levnou projektovou dokumentaci za cca pětinu obvyklé ceny (za méně než 500 000 Kč) a že vybral zhotovitele, který neměl dostatečně kvalifikovanou autorizovanou osobu pověřenou provádět zápisy do stavebního deníku. Podle zpráv v tisku si hejtmanství nechalo původní objekt postavit za 58 milionů korun. Škoda způsobená pádem střechy dosáhla asi 20 milionů. Pardubický kraj pak oproti původnímu rozpočtu zaplatil navíc 5,9 milionu korun za jiný typ vazníků použitých při opravě střechy. Škody se hradily z pojištění generálního dodavatele a subdodavatele.

Město Kynšperk potřebuje opravit krajní části dřevěné lávky pro pěší mezi vlakovým nádražím a městskou částí Dolní Pochlovce. Dřevěná část je sice v pořádku, ale ze stavebně-technického průzkumu vyplývá, že beton trámů krajních polí (konzol) u dřevěné lávky je silně narušen klimatickým zatížením a odmrzáním. Předpokládané stavební náklady jsou 15 mil. Kč. Cena projektových prací proto nepřesáhne 2 mil. Kč a bude se tedy jednat o veřejnou zakázku malého rozsahu. Jedná se však o jednu z významných urbanistických dominant. Město proto schválilo záměr, podle něhož bude vybírat projektanta podle kritérií kvality, a nikoliv podle nabídkové ceny. Cílem je najít nejvhodnější návrh uložení této mimořádné dřevěné lávky. Oprava lávky by měla být dokončena do roku 2023. (foto: cs.m.wikipedia.org, Lubor Ferenc)

Vzorová výzva k podání nabídek na veřejné zakázky malého rozsahu

ČKAIT připravila vzorovou výzvu, která má usnadnit zadávání veřejných zakázek malého rozsahu zadávaných mimo režim zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek (dále jen ZZVZ) podle kritérií kvality. Poskytuje návod, jak posuzovat nabídky nejen podle nejnižší nabídkové ceny, ale tak, aby převažujícím kritériem byly profesní zkušenosti dodavatele.

Obecně platí, že u veřejných zakázek, služeb uvedených v oddílu 71 hlavního klasifikačního systému, mezi něž patří i zpracování projektové dokumentace, zadavatel nesmí podle § 114 ZZVZ stanovit ekonomickou výhodnost pouze na základě nejnižší nabídkové ceny (viz Rozhodnutí ÚOHS). Bohužel v praxi se smysl tohoto ustanovení nenaplní. Kritérium ceny je ve většině případů převažujícím kritériem nejen u zakázek malého rozsahu, ale i veřejných zakázek zadávaných podle ZZVZ.

U velké části zakázek na služby projektanta aktuálně uveřejněných na Věstníku veřejných zakázek má nabídková cena váhu více než 70 % hodnotících kritérií. Takto vysoký podíl ceny na hodnotících kritériích nevyplývá přímo ze ZZVZ, ale pouze z dosavadních zvyklostí a zejména snahy zadavatele o jednoznačnost posouzení obdržených nabídek, která účastníkům neumožní důvodné odvolání proti postupu zadavatele (viz Špatné a dobré příklady z Věstníku veřejných zakázek).

Nabídková cena by neměla mít vyšší váhu než hodnocení kvality

Cílem vzorové výzvy k podání nabídek na veřejné zakázky malého rozsahu je poskytnout menším zadavatelům metodickou pomůcku,

kteří jim usnadní vyhledávání kvalitního zpracovatele projektové dokumentace. I malé veřejné zakázky na zpracování projektové dokumentace by se měly přestat zadávat podle nejnižší cenové nabídky a začít více využívat kritéria kvality. Pro hodnocení ekonomické výhodnosti nabídky podle kvality musí zadavatel stanovit kritéria kvality.

Těmi mohou být podle ZZVZ § 116 zejména:

- a) technická úroveň,
- b) estetické nebo funkční vlastnosti,
- c) uživatelská přístupnost,

Vzorovou výzvu pro zadávání veřejných zakázek malého rozsahu je možné stáhnout:

- na webových stránkách ČKAIT www.ckait.cz – Struktura ČKAIT – Pracovní komise – Komise pro ZZVZ – Metodika zadávání projektových prací
- na Portálu veřejných zakázek a koncesí MMR ČR www.portal-vz.cz – Aktuality – Nová Metodika zadávání projektových prací pro zadávání zakázek malého rozsahu.

- d) sociální, environmentální nebo inovační aspekty,
- e) organizace, kvalifikace nebo zkušenost osob, které se mají přímo podílet na plnění veřejné zakázky,
- f) úroveň servisních služeb včetně technické pomoci,
- g) podmínky a lhůta dodání nebo dokončení plnění.

Když je převažujícím kritériem zkušenost

Vzorová výzva se zaměřuje na posuzování nabídek podle dvou kritérií, kterými jsou:

- organizace, kvalifikace a zkušenost, které se mají přímo podílet na zakázce – s vahou 60 %,
- cenová nabídka – s vahou 40 %.

Výběrové řízení může být otevřené nebo užší s využitím obálové metody. Díky tomuto postupu se může nejprve posoudit organizace, kvalifikace a zkušenost dodavatele a teprve potom nabídková cena. Hodnocení zkušeností dodavatele je totiž do značné míry vždy subjektivní a je proto nežádoucí, aby zadavatele či komisi ovlivňovala nabídková cena uchazeče.

Vzorová výzva má za cíl získat kvalitního a zkušeného zpracovatele projektové dokumentace a optimalizovat tzv. celoživotní náklady stavby tedy od projektování, přes výstavbu až po provoz a případnou likvidaci stavby. Výzva proto nabízí řešení, jak vyloučit mimořádně nízkou nabídkovou cenu a nedostatečně kvalitní realizační tým. Pokud cenová nabídka nedosahuje 80 % předpokládaného honoráře nebo pokud kvalita realizačního týmu není ohodnocena alespoň 70 %, jsou na místě velké pochybnosti o kvalitě odvedené práce. Zadavatel proto takovéto nabídky vyřadí z výběrového řízení.

Finanční úspory na zpracování projektové dokumentace obvykle nevedou k realizaci efektivní a kvalitní stavby. Ztráty a škody jsou ve fázi realizace a následného užívání staveb obvykle o řád vyšší než byly úspory při přípravě projektové dokumentace.

Ve výzvě jsou doporučeny i další praktické požadavky například na výši profesního pojištění ve vztahu k velikosti zakázky, na doklad o legálním užívání softwaru, který bude používat pro plnění zakázky či závazek, že zpracovaná projektová dokumentace nebude zvýhodňovat některé dodavatele.

Metodika pro zadávání veřejných zakázek malého rozsahu je přístupná na webu ČKAIT a MMR

Metodika, kterou zpracovala Komise ČKAIT pro ZZVZ, byla konzultována s Ministerstvem pro místní rozvoj České republiky. Tato metodika slouží jako věcná pomůcka pouze k postupu v zadání veřejné zakázky malého rozsahu. Pokud by zadavatel zadával veřejnou zakázku v zadávacím řízení, musí postupovat podle zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

Špatné a dobré příklady z Věstníku veřejných zakázek

Dobрым příkladem pro malé zadavatele může být VUT v Brně, které v dubnu 2020 vybralo projektanta komplexní modernizace budovy strojní fakulty ve výběrovém řízení, kde měla cenová nabídka při hodnocení váhu jen 30 % a 70 % byla kritéria kvality (odborná úroveň, vlastnosti a schopnosti hlavního inženýra projektu, rizika a pokročilé řešení). Přihlásili se čtyři renomovaní uchazeči a zadavatel získal zpracovatele, který poskytuje vysokou pravděpodobnost kvalitního zpracování projektové dokumentace.

Naopak špatným příkladem může být Univerzita Karlova, Fakulta tělesné výchovy a sportu, která vypsalas letos v březnu zakázku na

ÚOHS: nejnižší cena je nepřipustná jako jediné hodnoticí kritérium u vybraných služeb

28. března 2020 nabylo právní moci rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže. ÚOHS v něm potvrdil, že u služeb inženýrů, techniků a architektů nelze použít jako jediné kritérium nejnižší nabídkovou cenu.

Citace Rozhodnutí ÚOHS: *Zadavatel – Středočeský kraj – nedodržel při uzavírání rámcové dohody s názvem „Poradenství v oblasti energetických služeb se zaručeným výsledkem (EPC)“ zadávané v otevřeném řízení, jehož oznámení bylo odesláno k uveřejnění 5. dubna 2019 a uveřejněno ve Věstníku veřejných zakázek 8. dubna 2019 pod ev. č. Z2019-011200 a v Úředním věstníku Evropské unie 10. dubna 2019 pod ev. č. 2019/S 071167989, postup stanovený v ustanovení § 114 odst. 3 písm. b) bodu 1. zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů, když stanovil v bodu 11.1. „Hodnoticí kritéria“, zadávací dokumentace jako kritérium hodnocení ekonomickou výhodnost nabídek pouze na základě nejnižší nabídkové ceny, ačkoliv se v daném případě jedná o veřejnou zakázku na služby a předmětem rámcové dohody jsou služby uvedené v oddílu 71 hlavního slovníku jednotného klasifikačního systému, přičemž tímto postupem došlo ke stanovení zadávacích podmínek předmětné veřejné zakázky v rozporu s citovaným ustanovením zákona.*

Vybráno z Rozhodnutí ÚOHS číslo jednací:
08274/2020/533/SWA, spisová značka: S0040/2020/VZ

zpracování projektové dokumentace pro územní řízení včetně tzv. malé EIA na dostavbu areálu na Praze 6 s předpokládanými stavebními náklady cca 250 mil. Kč a předpokládaným honorářem 8 mil. Kč bez DPH. Hodnoticí kritéria byla 80 % nabídková cena a pouze 20 % zkušenost realizačního týmu. Minimální kvalifikační požadavky byly ovšem stanoveny velmi přísně – hlavní architekt a hlavní inženýr musí každý doložit minimálně jednu realizaci stavby občanské vybavenosti v hodnotě 250 mil. Kč, takže počet potenciálních uchazečů je velmi omezen. Požadavek „přiměřenosti“ je přitom nově výslovně vyjádřen i mezi základními zásadami zadávacího řízení. Nyní probíhá vyhodnocování nabídek.

Dalším příkladem, který není hodný následování, je aktuální zakázka na kompletní projektovou dokumentaci a inženýrskou činnost na akci Rozvoj nemocnice Turnov uveřejněná 4. května 2020. U stavby za celkem 182 mil. Kč činí předpokládaný honorář 9,8 mil. Kč bez DPH (tj. cca 50 % předpokládané hodnoty). Výše nabídkové ceny má přitom váhu 80 %, zkušenosti pouze 20 %. Je otázkou, zda je reálné, aby za takovýchto podmínek zadavatel získal kvalitního zpracovatele projektové dokumentace.

Ing. Markéta Kohoutová
šéfredaktorka časopisu Z+i ČKAIT

Chata Libušín bude mít zcela jiné barvy než před požárem, vrátí se totiž do původní podoby. Tělo stavby bude temně červené, barevnost se z národních barev modré, červené a bílé z období po 2. světové válce vrátí do barevnosti více lidové a tradiční, tak jak byla na konci 19. století. Základem je temně červená, která nahradí téměř černou barvu vyjetého oleje a luxolu. (foto: ateliér Masák & Partner s.r.o.)

Libušín a obnova památek s BIM

Obnova vyhořelé Jurkovičovy chaty Libušín na Pustevnách v Beskydech by měla být dokončena v červnu 2020. Návrh obnovy vypracoval ateliér Masák & Partner s.r.o. Zhotovitelem stavby je společnost Archatt, s.r.o. Při projektování i koordinaci byl využit systém virtuálního dvojčete BIM.

Památkově chráněná chata Libušín postavená v roce 1899 podle návrhu architekta Dušana Jurkoviče vyhořela v noci z 2. na 3. března 2014. K případu se letos vrátí Okresní soud ve Vsetíně. Podle obžaloby způsobil požár muž, který v roce 2007 zanedbal opravu komína. Za obecné ohrožení z nedbalosti mu hrozí až osmileté vězení. Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm mezitím rozhodlo o obnově vyhořelého objektu. Stavba obnoveného Libušína začala v létě 2017. Stát by měla 100 milionů korun. Na obnovu Libušína byla uspořádána sbírka, ČKAIT přispěla částkou 200 000 Kč.

Co se vlastně obnovuje?

Požadavek zadavatele byl dodržet takové architektonické a technologické postupy, které zaručí, že stavba bude v detailu i celku odpovídat období vzniku. Referenčním rokem byl stanoven rok 1925, kdy se stavba poprvé prezentovala jako celistvá. Zároveň však bylo třeba dodržet i současné bezpečnostní předpisy jako například požární bezpečnost, neboť se jednalo a má jednat o veřejně přístupnou budovu.

Důležité pro postup i povolení bylo, že původní konstrukce budou z hlediska předpisů vnímány jako stávající, i když byly požárem zásadně poškozeny nebo dokonce zničeny. Nebylo proto požadováno jejich hodnocení z hlediska aktuálně platných statických a požárních předpisů. Dalším tématem bylo rozhodnutí o zajištění stabilního hasicího zařízení. Opakovaně bylo diskutováno téma skrápění sprinklerovým vodním systémem nebo vodní mlhou. Nakonec došlo k rozhodnutí vydat se cestou kombinace. Z důvodu

malé odstupové vzdálenosti od sousední stavby Maměnky bylo rozhodnuto, že exteriéry a méně cenné interiéry jsou řešeny vodním systémem. Vodní systém byl navíc doplněn o výsuvné hlavice, aby celistvý vzhled nebyl rušen trčícími hlavicemi systému. V exteriéru jsou hlavice integrovány do malých „volských ok“ v hřebeni krytiny, jinak sloužícími pro větrání šindelové střechy. Nejcenější prostory jídelny jsou zhaseny plynovým systémem. Jinak velmi komplikovaný plynový systém převážil ostatní návrhy z několika klíčových důvodů. Hlavním byl normový předpis určující, aby každé kazetové pole mělo vlastní hlavici. Množství takových výstupů by v daném prostoru bylo naprosto devastující. Dalším důvodem byla snaha doplnit prostor o původně Jurkovičem navrhovaná svítidla, která by s řešením ochrany proti vodě nebyla proveditelná. A neopomenutelné bylo i téma sedání stavby s dopadem na rozvody, kdy by vodní trubkový systém takové řešení dále komplikoval. Přesto, že tento návrh vyvolal potřebu zajistit stavbu jako plynotěsnou, otevírat automaticky okna a zavírat dveře a potřebu speciálních hlásicích systémů, jsem přesvědčen, že volba byla jediná možná. Zásoby plynového hasicího média byly umístěny pod menší stavbu tzv. Pustevenky a byly vybudovány podzemní kolektory pro rozvody všech médií. Zásobník hasicí vody byl vybudován jako podzemní a jeho technická centrála je v původním sklepě pod apsidou jídelny.

Samostatným tématem projektu bylo navrhování stavby v BIM. V dnešním pohledu byly tehdy dostupné projektové sw možnosti naprostým začátkem. Vše bylo v plenkách. Přesto byl tento přístup jedi-

nou možností jak korektně z dostupného minima podkladů (povětšinou pouze fotografií) zrekonstruovat skutečný vzhled stavby trám po trámu.

Dalším velkým tématem byl technologický postup, zajištění, příprava a sestavení dřevěných konstrukcí. V celé stavbě jsou bohužel zachovány pouze 3 % původního dřeva! Většinou je na vině samotný požár stavby, je ale zajímavé si uvědomit, že už předchozí (často nevhodné) opravy a také degradace houbami a hmyzem nebyly zanedbatelným tématem. Návrh počítá s využitím původních technologických postupů od volby druhu dřeva, jeho kácení, odkornění i otesávání. Navíc bylo třeba zohlednit i sesychání a dotvarování dřeva. V příčném směru na léta je to z čerstvého stavu do definitivní podoby 10–15 % a tedy na celé výšce stavby až 65 cm! Sedání musí být zohledněno s ohledem na cílový stav, postup výstavby i vedení médií. I v tomto nám pomohlo sestavování virtuálního dvojčete stavby v BIM.

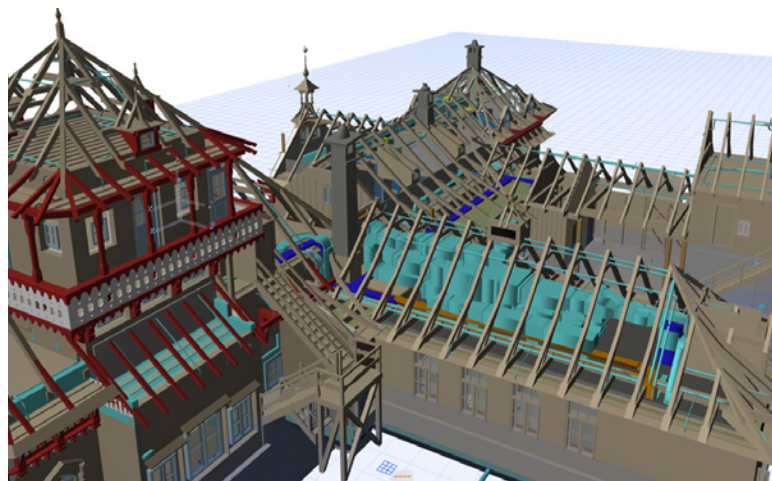
Kdo nedělá památky v BIM, nemá správný návrh

Nicméně zpět na začátek. „Více než polovinu práce na obnově památek tvoří průzkumy. Na začátku vznikl 3D model požářiště, který byl sice bohatým zdrojem informací, ale původní zaměření požářiště bylo při projektování k ničemu. Stavba se při požáru posunula o desítky centimetrů. Základem našeho projektování proto bylo zajištění archivních materiálů a původní ideové skici od Jurkoviče, který však chatu asi skládal trám po trámu přímo na místě. Skutečnost se pak od původního záměru v mnoha místech lišila. Kdybychom neměli BIM, vůbec bychom Libušín nedokázali obnovit. Museli jsme koordinovat práci architekta, statika, požárního technika, všichni museli být ochotni vyjednávat kompromisy a spolupracovat. Jsme ateliér, který se chlubí tím, že dělá památky v BIM. Kdo neprojektuje v BIM, nemůže vypracovat bezchybný návrh. Prakticky se nedá dostat do hlavy 3D a vše zkoordinovat. V BIM si můžete ke každému prvku přidat všechny potřebné informace: U trámu, jakou má vazbu, jestli je z původního dřeva, jakou má povrchovou úpravu, z jakého je materiálu, jak je vlhký, jestli není napadený, jak se s ním má pracovat atd. Systém pak dokáže prvky exportovat do tabulek, vykazovat přehledy dílů. BIM model není jen hezký produkt pro architekty, aby se na něj pěkně koukalo, ale slouží především pro koordinaci profesí. V kanceláři máme 3D model vytisknutý na 3D tiskárně. Detaily, které jsme zpracovávali, šly do největších podrobností. Kde je vypínač, kde je požární hlásič, kde sprinklerové hlavice. Vše zkoordinovat opravdu není jednoduché,” popisuje práci v BIM na Libušíně architekt Jakub Masák.

Pro profese jsou nutné specializované softwary

Nechtěnou, leč nezbytnou součástí každé dnešní stavby, a tedy i památek, je TZB. Při zobrazení všech potřebných rozvodů TZB v BIM vypadá každá stavba pomalu jako Temelín.

„Při pohledu na model TZB památkáři trpí, ale my jako architekti – stavia to musíme vyřešit. Je dobré si uvědomit, jak vše bude v památce uloženo. Pečlivě si vybíráme spolupracující profese. Již jsme pochopili, že musíme mít svoje rozpočtáře. Chtěli bychom mít i své statiky. Vybíráme si profese nejen podle kvality, ale i podle toho, v jakém softwaru pracují. Pokud elektrikáři pracují v REVITu, nezbyvá mi než to akceptovat, ale podle naší zkušenosti už víme, že tento software je v tomto směru lámaný přes koleno. Dospěli jsme k názoru, že vhodný software pro elektrikáře je DDS-CAD. Stejně tak voda a kanalizace mají svoje specializované softwary. Pokud se nepoužívají, pak i BIM nenabízí, co může. Je to jen 3D, do něhož

Konstrukce Jurkovičovy chaty v BIM

Historie Libušína

Jídlna Libušín patří do souboru nejznámějších beskydských secesních lidových staveb, které se staly symbolem Pustevn. Byly vystavěny v letech 1897–1899 podle návrhů architekta Dušana Samo Jurkoviče a stavitele Michala Urbánka ze Vsetína. Nejkrásnější jídelna Libušín byla pojmenována k počtě české kněžny Libuše. Interiér byl vyzdoben freskami a sgrafity s motivy valašských a slovenských pověstí podle návrhů Mikoláše Alše. Portréty provedl akademický malíř Karel Štápf. K unikátům interiéru patřily tři secesní lustry, přiborník, skleník a hodiny. Kolem stolu bylo umístěno 100 vyřezávaných židlí. Podle odborníků patří Libušín k nejcenějším dílům, která architekt Jurkovič navrhl. Stavby na Pustevnách vznikaly podle principů skládání a kombinování různých prvků a motivů lidového stavitelství. Byly převzaty jak z lokalit Valašska, tak z lokalit Slovenska. Stavby na Pustevnách mu vynesly označení „Básník dřeva“ a mezinárodní proslulost.

někdo na žádost investora nahraje dílčí informace navíc. My se už snažíme takto nepracovat. Pomalu lze říci, že se to ani jinak dělat nedá. Pokud nepracujeme v BIM, a zvláště na památkách, to zdůrazňuji, tak v návrhu bude chyba na chybě,” dále uvedl Jakub Masák.

Jako příklad dále popsal zámek Červenou Řečici, kde jsou rozvody elektřiny, zabezpečení, měření a regulace trasovány tak, aby bylo možné se vyhnout freskám a zároveň se dostat do spár mezi kameny. Bylo nutné vše seskládat tak, aby byl celek přínosem pro památku, a nikoliv její likvidací. Když například stoupačku nahradí jenom šipka v půdorysu, pak jen těžko zajistíme koordinaci s umístěním fresky. Dělat pohledy na stěny je mnohem složitější a v důsledku toho nepřesné.

I při rekonstrukci je nutné dodržovat předpisy například na požární ochranu, na vnitřní prostředí atd. Jejich nekoordinované užití však může znamenat kulturní devastaci památek. Koordinace pomocí BIM tomu může zabránit.

**Z přednášky Obnova Libušína na Pustevnách
od Ing. arch. Jakuba Masáka**

*www.tzb-info.cz – Požární bezpečnost staveb – Obnova Libušína
slovy architekta Jakuba Masáka*

Fotografie ukazuje atypickou montáž při rekonstrukci železničního mostu Pňovany, kdy si nová konstrukce se starou vzájemně vyměnily polohy. Jednalo se o první použití postupu montáže s takovýmto otáčením konstrukcí v ČR. Video z montáže je ke zhlédnutí na zpravy.ckait.cz. (foto: Ondřej Lojík)

Cena Inženýrské komory 2019

Do XVI. ročníku se přihlásilo celkem 20 staveb. Hodnotící komise ČKAIT posoudila všechny došlé přihlášky a 13. února 2020 navrhla Představenstvu ČKAIT, aby schválilo udělení Ceny Inženýrské komory za rok 2019 třem inženýrským stavbám.

Vzhledem ke koronavirové pandemii byly výsledky Ceny Inženýrské komory 2019 vyhlášeny naprosto odlišně od předchozích let. Namísto slavnostního vyhlášení výsledků na shromáždění delegátů bylo vydáno pouze tiskové prohlášení. Na shromáždění delegátů, které bylo přeloženo na září 2020, budou předány diplomy a vyhlášeny soutěžní podmínky pro další ročník.

Od roku 2004 do roku 2019 bylo přihlášeno celkem 247 staveb, z nichž 51 získalo hlavní cenu a 11 zvláštní ocenění. Cena veřejnosti se vyhlašovala v letech 2015, 2017, 2018 a 2019. Stavbu musí přihlašovat jen autorizované osoby ČKAIT, a to prostřednictvím oblastních kanceláří.

Atypická rekonstrukce železničního mostu s lávkou pro pěší v km 1,429 trati Pňovany–Bezručice

Přihlašovatel/autor návrhu: Ing. Ondřej Lojík, Ph.D.,

Ing. Libor Marek a kol. (TOP CON SERVIS s.r.o.)

Autor montážního postupu: Vladan Michalík (MCE Slaný s.r.o.)

Stavebník: Správa železnic s.o. a Plzeňský kraj

Zhotovitel: Sdružení firem SMP CZ a.s. a MCE Slaný s.r.o.

Technický dozor stavebníka: Ing. Petr Žákovec (SŽ s.o.)

Zahájení projektových prací: 2016

Vydání stavebního povolení: prosinec 2016

Dokončení stavby: červen 2019

Cena stavby: 123 mil. Kč bez DPH

Jiná ocenění: Cena ČKAIT Plzeňského kraje 2018,

Awards of Merit 2019 od Evropské asociace ocelových konstrukcí

120 let starý železniční most převádí jednokolejnou neelektrifikovanou trať přes přehradu Hracholusky na řece Mži. Původní mostní konstrukce tvořila omezující překážku pro celou železniční trať Pňovany–Bezručice, a to jak z hlediska přechodnosti a prostorové průchodnosti, tak i traťové rychlosti. Původní ocelovou konstrukci již nebylo možné zachránit, proto bylo rozhodnuto v rámci rekonstrukce mostu vyměnit tři ocelová pole a sanovat kamenné 42 m vysoké pilíře a krajní klenby. Pro tři mostní pole o rozpětí 57 m byly navrženy příhradové bezsvislicové konstrukce se zapuštěnou prvkovou mostovkou. Hlavní nosník má proměnný tvar se zvětšující se výškou do středu rozpětí. V procesu návrhu byla rekonstrukce řešena i s Národním památkovým ústavem, který zvažoval most zařadit do chráněných staveb, to se nakonec nestalo.

Vzhledem k nepřístupnému terénu a hlubokému údolí přehradu byla zhotovitelem mostu zvolena zcela atypická výměna nosných konstrukcí, kdy nová a stará konstrukce byly k sobě vzájemně spojeny a svou polohu si vyměnily otočením kolem své podélné osy. Jednalo se o první použití takového postupu montáže v České republice.

Nové ocelové konstrukce tvoří řada prostých polí s rozpětím 57 m, celková délka mostu je 208,4 m. Každá konstrukce má příhradové bezsvislicové hlavní nosníky se zvětšující se výškou směrem do středu rozpětí. Výška hlavního nosníku ve středu rozpětí činí 6700 mm a v místě uložení 3900 mm. Vzdálenost hlavních nosníků je shodná se vzdáleností hlavních nosníků stávající ocelové konstrukce tzn. 3600 mm. Prvkovou mostovku tvoří příčníky a podélníky se ztužením.

Místní obce požadovaly propojit oba břehy regulérní lávkou pro pěší a cyklisty, kteří chodili nepovoleně po revizních chodnících starého železničního mostu. Toto chybějící spojení obou břehů pro pěší bylo elegantně vyřešeno připojením lávky pro chodce k dolním pásům hlavních nosníků. Tím lávka kopíruje zakřivení těchto pásů a svým tvarem působí nevšedně. Napojení na terén je provedeno pomocí krajních polí podél klenob. Lávka má šířku 2 m mezi zábradlím, které má netradiční síťovou výplň. Mostovku tvoří ocelové rošty, které jsou dostatečně husté a působí neprůhledně. K lávce byla následně přivedena cyklostezka. Rekonstrukce mostu začala injektáží a spárováním kamenné spodní stavby, krajních klenbových konstrukcí, výstavbou spodní stavby pro nástupní lávky pro pěší a ostatními běžnými stavebními činnostmi souvisejícími s rekonstrukcí mostu. V průběhu těchto prací byla na předmostí směrem do stanice Pňovany zřízena montážní plošina, která sloužila pro sestavení a svaření všech tří nových ocelových konstrukcí. Podél montážní plošiny byla postavena podélná výsuvná dráha, po které byla v reverzní poloze (tzn. mostovkou směrem k zemi) vysunuta konstrukce prvního ocelového pole. Výsuv probíhal i přes starou ocelovou konstrukci, která musela být vyztužena jak pro přejezd nové konstrukce, tak pro následnou manipulaci. Po dokončení podélného výsuvu byly konstrukce (stará a nová) vzájemně sepnuty do jednoho celku. Na koncích mostu bylo aktivováno otáčecí zařízení, které po malých krocích otáčelo sepnuté konstrukce okolo podélné osy mostu. Vzniklým mechanismem si nová konstrukce se starou vzájemně vyměnily polohy. Stará konstrukce byla po stejné výsuvné dráze jako nová přesunuta zpět k montážní plošině, kde byla demontována a odvezena. Nová konstrukce byla ustavena do své definitivní polohy a celý mechanismus se opakoval i u ostatních dvou polí. Jednalo se o první použití postupu montáže s takovýmto otáčením konstrukcí v České republice. Po zatěžovací zkoušce byl most v roce 2019 uveden do provozu.

Vodní dílo Labská, zvýšení retenční funkce rekonstrukcí spodních výpustí v obtokovém kanálu

Příhlašovatel/hlavní stavbyvedoucí: Ing. Olgerd Pukl, SMP CZ, a.s.

Zhotovitel: Sdružení VD Labská

(SMP CZ a.s. a Labská, strojní a stavební společnost s.r.o.)

Generální projektant: HG partner s.r.o.

Projektant stavební části: Ing. Michal Dvořák

Projektant technologické části: Ing. Mojmír Dadejčík

Technický dozor stavebníka: Ing. Petr Zajíc,

Vodohospodářský rozvoj a výstavba a.s.

Stavebník: Povodí Labe s.p.

Zahájení projektových prací: září 2015

Vydání stavebního povolení: 30. listopadu 2015

Dokončení stavby: listopad 2019

Cena stavby: 106,4 mil. Kč bez DPH

Jiná ocenění: Vodohospodářská stavba roku 2019

(Svaz vodního hospodářství ČR)

Realizovaná rekonstrukce spodních výpustí v obtokovém tunelu vodního díla Labská spočívá v nahrazení pěti původních výpustí DN 1100 délky cca 10 m dvěma kapacitními výpustěmi DN 2000 a jednou výpustí DN 800 s novými regulačními uzávěry, které odpovídají požadavkům platných norem a vyhlášek a umožní spolehlivé

převádění od průtoků minimálních do průtoků povodňových. SMP CZ jako vedoucí člen sdružení byl zhotovitelem stavebních prací a druhý člen sdružení, Labská, strojní a stavební společnost s.r.o., zajistil dodání technologické části nového díla. Výroba nových technologických prvků proběhla mimo staveniště a jejich montáž probíhala postupně s prováděním přípravných stavebních prací. Práce byly zahájeny složitou instalací ocelových nátokových trubních profilů na návodní straně obtokového tunelu. Instalaci provedli potápěči pod vodou v hloubce 20 m a následovalo provedení podvodní betonáže návodních bloků (návodních předzátek), do kterých byly nátokové profily zabudovány. Instalované nátoky byly po celou dobu stavby zatěsněny a veškeré bourací práce, demontáže a nové instalace v obtokovém tunelu probíhaly pod jejich ochranou.

Po komplikovaném provedení projektovaného zkapacitnění obtokového tunelu a vybourání původních výpustí směrem k návodní straně hornickým způsobem bylo instalováno a zabudováno nové potrubí spodních výpustí včetně instalace nových regulačních uzávěrů. Na časový průběh a realizaci prací prováděných hornickým způsobem včetně následného ekonomického dopadu měla zásadní vliv neočekávaně velká tvrdost zastiženého skalního prostředí, která si vyžádala projektovou změnu realizovaných podpůrných konstrukcí v obtokovém tunelu.

Zvýšení retenční funkce vodního díla Labská bylo dosaženo rekonstrukcí spodních výpustí v obtokovém kanálu. Instalaci ocelových nátokových trubních profilů na návodní straně obtokového tunelu provedli potápěči pod vodou v hloubce 20 m. (foto: Ing. Filip Pekárek)

Kulturní centrum LaRitma v Aši bylo rekonstruováno postupně téměř sedm let podle finančních možností zadavatele. (foto: Projektová kancelář Beránek & Hradil)

Kulturní centrum LaRitma a ZUŠ v Aši

Příhlašovatel: Ing. arch. Václav Zůna

Projektant: Projektová kancelář Beránek & Hradil (Ing. Ondřej Beránek, Petr Hradil, Ing. arch. Václav Zůna, Ing. Stanislav Kozák, Ing. Miroslav Čech, Petr Matala, Ing. Petr Král a Ing. Jiří Ševčík)

Generální projektant: Ing. Ondřej Beránek

Zdravotně technická instalace: Petr Hradil

Vytápění: Jaroslav Hobl

Statika: Ing. Stanislav Kozák, Ing. Miroslav Čech

Požárněbezpečnostní řešení: Ing. Petr Boháč

Venkovní úpravy: Ing. Petr Král, Ing. Jiří Ševčík

Dodavatel: RMC stavby

Stavbyvedoucí: Vladimír Rakyta

Technický dozor stavebníka: Ing. René Cízler

Stavebník: město Aš

Zahájení projektových prací: leden 2010

Stavební povolení vydáváno postupně po etapách: 2010–2017

Dokončení stavby: duben 2018

Cena stavby: 58,5 mil. Kč bez DPH

Obestavěný prostor: 17 111 m³

Jiná ocenění: Čestné uznání stavby

Karlovarského kraje v roce 2019

V rámci opravy zchátralé budovy bývalého závodu Aritma se třemi nadzemními a třemi podzemními podlažními došlo ke kompletní rekonstrukci a znovunalezení nové funkce, a to i včetně navazujícího okolí. V objektu jsou nově situovány kulturní sály města Aše, kde se pořádají koncerty, plesy, přednášky a společenské akce, dále sem byla přesídlena základní umělecká škola. Okolí stavby slouží pro potřeby sálů, školy a obyvatel města. Budova je situována na vrchu spolu s rekonstruovanou budovou úřadu (původní knihovna), vytváří tak nové živé centrum města Aše – novou městskou akropoli. Symbolicky je tato akropole chráněna ocelovými věžemi, které symbolizují cimbuří hradeb, ochraňující kulturu a vzdělání v Aši.

Modernizace budovy byla řešena postupně podle dostupných finančních prostředků vlastníka objektu. V I. etapě byly provedeny záchranné práce po dlouhodobé absenci údržby, kdy byla provedena nová střecha, nejnutnější sanační práce a zateplení obálky stavby. V části objektu bylo vybudováno kulturní centrum LaRitma. Provoz kulturního centra byl navržen pouze s minimálním ohledem na budoucí provoz ve zbytku budovy, proto byly v rámci další dokumentace navrženy i úpravy v této již fungující části. Ostatní prostory zůstaly v původní podobě a byly předmětem navržených úprav v další navazující projektové dokumentaci.

Jelikož jde o jeden objekt a provozy se víceméně propojují, bylo samostatnou projektovou dokumentací řešeno navýšení kapacity dvou již fungujících sálů, a to hlavně z hlediska požárněbezpečnostního řešení (PBR).

Další samostatnou etapou byly venkovní úpravy okolí, kdy došlo k vybudování cestní sítě v okolí budovy.

Zvláštní ocenění – Fotovoltaická elektrárna s akumulací Teplárny Planá nad Lužnicí

Příhlašovatel: Ing. Tomáš Pícek, TERMS a.s.

Předmětem projektu byla instalace obnovitelných zdrojů energie v podobě fotovoltaických panelů v kombinaci se zavedením technologie akumulace vyrobené elektrické energie. Energie vyrobená fotovoltaickou elektrárnou je uplatněna pro částečné krytí vlastní spotřeby teplárny, v případě vzniku přebytků z fotovoltaické elektrárny je možné takto vyrobenou energii efektivně uložit do systému akumulace elektřiny elektrochemického typu. Je zde uplatněna inovativní technologie (resp. kombinace inovativních technologií). Realizace tohoto opatření byla dalším krokem k diverzifikaci a rozšíření výrobního portfolia zdroje C-Energy Planá. Stavba byla spolufinancována Evropskou unií v rámci operačního programu Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost.

Cena veřejnosti – Stavební úpravy Sokolovny Černovice

Příhlašovatel: Ing. Jan Líkař, Vladimír Líkař,

A-Z eko ateliér, s.r.o.

Stavba sokolovny byla dokončena ve třicátých letech minulého století a sloužila jako společenský dům. Z architektonického hlediska návrh počítá s maximálním zachováním hmoty fasády původní stavby. Pouze na jižní straně doplňují fasádu krajní dvoupodlažní pylony nástavby a zastřešení současné terasy. Obestavěný prostor stavby po dokončení bude měřit cca 7695 m³. Areál sokolovny v návrhu doplňují parkoviště, obslužné chodníky, sportoviště a dětské hřiště. Po úpravě sokolovny na multifunkční stavbu občanské vybavenosti město Černovice předpokládá, že nabídne tento prostor i spádovým oblastem. Z architektonického hlediska návrh počítá s celoročním restauračním zařízením, kulturně společenskou činností, zázemím pro zájmové skupiny a sportovní oddíly. Dispozice jednotlivých podlaží je doplněna provozně-technickými prostory a sociálním zázemím.

Ing. Markéta Kohoutová
šéfredaktorka časopisu Z+i ČKAIT

Přihlaste se do soutěže o Cenu Inženýrské komory 2020

Dne 26. května 2020 byl vyhlášen XVII. ročník Ceny Inženýrské komory. ČKAIT tímto vyzývá autorizované inženýry a techniky, aby se této soutěži zúčastnili a v termínu do 31. října 2020 přihlásili své zajímavé stavby a projekty.

Hlavním posláním soutěže je prezentace a zviditelnění kvalitních stavebních a technologických inženýrských návrhů ze všech autorizačních oborů a specializací ČKAIT, které se mohou uplatnit v praxi ve stavebnictví, a seznámení s těmito návrhy včetně představení jejich autorů širší odborné i laické veřejnosti.

Do soutěže v roce 2020 budou přijaty přihlášky, jejichž inženýrské návrhy budou projektově nebo realizačně dokončeny v soutěžním roce 2020 nebo v předchozích dvou letech, tj. 2018 a 2019 a splňují podmínky soutěže, případně byly vyhodnoceny cenou ČKAIT na krajských soutěžích jednotlivých oblastí ČKAIT v aktuálním roce.

Přihlašovatelem inženýrského návrhu může být pouze řádný člen ČKAIT (dále přihlašovatel) s případnými spoluautory, členy i nečleny ČKAIT. Podáním přihlášky do soutěže přihlašovatel potvrzuje, že inženýrský návrh sám vypracoval nebo se na návrhu podílel. Jedná-li se o inženýrský návrh více zpracovatelů, musí být připojen

písemný souhlas i těch zpracovatelů, kteří se na návrhu podíleli. Přihlašovatel ručí za správnost a pravdivost všech údajů a nese důsledky vyplývající z porušení ochranných a autorských práv.

Přihlášení inženýrského návrhu do soutěže je bez poplatků

Impulsem pro zahrnutí inženýrského návrhu do soutěže mohou být i upozornění členů ČKAIT a dalších odborníků ze stavebnictví na kvalitní díla naplňující podmínky soutěže. Upozornění převeze a posoudí příslušná oblastní kancelář ČKAIT. Kancelář následně zrealizuje potřebné kontakty s případným přihlašovatelem ve smyslu podání přihlášky do soutěže. Přihlášky uplatněné pro inženýrské návrhy v předchozích ročnících soutěže nemohou být účastníky opakovaně podávány do nových ročníků soutěže. Hodnotitelská porota v takovém případě přihlášku nebude vyhodnocovat a vyřadí ji ze soutěže.

Cena veřejnosti

ČKAIT vyhlašuje v rámci soutěže Cena Inženýrské komory i tzv. Cenu veřejnosti. Tato cena nebude vyhodnocována hodnotitelskou porotou, ale vzejde z výsledku internetového hlasování členů i nečlenů ČKAIT.

Více informací: ckait@ckait.cz, www.ckait.cz

Facebooková diskuse oblasti Praha

Oblast Praha vytvořila na sociální síti Facebook diskusní skupinu, do které se mohou členové Komory zapojit. Je určena hlavně pro členy pražské oblasti, ale na diskusích se podílí členové z celé republiky.

Hlavní přínos skupiny je překonání bariér mezi formálním vedením a členy, kteří se tak dostanou blíž svým zástupcům. Pro členy je to možnost nabídnout nové nápady, které mají šanci dopadnout na úrodnou půdu, ale také zástupci Komory se dozvědí, co její členy trápí a jaká témata jsou pro ně důležitá. Síla diskusní skupiny se ukázala při koronavirové karanténě, kdy sloužila jako zdroj aktuálních informací z oblasti, které mohli členové rovnou komentovat, nebo se probírala témata, která by mohla členům Komory v této situaci pomoci. A jaká témata se diskutují? Ta, která hýbou Komorou. Počátkem roku to byla rekodifikace stavebního práva, pád haly v České Třebové a trojské lávky nebo strategický plán. Při koronavirové karanténě to pak bylo aktuální dění v oboru a jak situace ovlivňuje autorizované inženýry při běžném provozu jako je jednání s úřady nebo bezpečnost při kontrolních dnech.

Skupina má nyní několik stovek členů, do diskusí se zapojují členové pražského a několika dalších výborů oblastí. Skupina je určena pouze pro členy Komory, pro ověření je třeba před vstupem vyplnit dvě povinné otázky. Do skupiny můžete přidat jen svůj osobní profil, nemůžete vstoupit jako firemní stránka. Pokud máte účet

na Facebooku můžete se do diskusí zapojit buď tak, že zadáte do vyhledávání na Facebooku název skupiny „ČKAIT Praha – diskusní skupina“, nebo do příkazového řádku prohlížeče její webovou adresu www.facebook.com/groups/ckaitpraha/.

Těším se na další plodné diskuse

Martin Perlík

moderátor skupiny oblasti ČKAIT Praha

Facebook ČKAIT

Upozorňujeme zároveň na oficiální facebookový profil ČKAIT, který prezentuje činnost Komory upoutávkami na články uveřejněné na komorových veřejných portálech – ckait.cz, zpravy.ckait.cz, profesis.ckait.cz a další informace týkající se výkonu činnosti autorizovaných osob. Zprávy jsou zveřejňovány pravidelně třikrát týdně. Facebook ČKAIT je veřejný a naleznete ho na adrese: www.facebook.com/ckait.cz.

Ze zasedání představenstva 30. dubna 2020

Druhé jednání představenstva se uskutečnilo i v době nouzového stavu. Omluvilo se pět členů. Tři z deseti přítomných se připojili k zasedání prostřednictvím videokonference. Nejdůležitější rozhodnutí představenstva souviselo s odložením shromáždění delegátů.

Mezi zasedáními představenstva bylo per rollam rozhodnuto o:

- udělení čestného členství ČKAIT devíti autorizovaným osobám [10 pro, 0 zdržel se, 5 proti]
- udělení záštity konferenci Smart Community 2020 a konferenci Voda 2020 [11 pro, 0 zdržel se, 4 proti]
- poskytnutí finančního příspěvku 20 000 Kč nadačnímu fondu Fakulty stavební VUT v Brně [10 pro, 0 zdržel se, 5 proti]
- sjednání termínovaného vkladu u UniCredit Bank s obdobným úrokem (1 %) jako na spořicí účtu u ČSOB [12 pro, 0 zdržel se, 3 proti]

Odložené Shromáždění delegátů ČKAIT 2020

Mezi řádnými zasedáními byla per rollam přijata tato rozhodnutí, která se týkala odložení shromáždění delegátů:

- odložení shromáždění delegátů 2020 na 12. září 2020 vzhledem k vyhlášenému nouzového stavu vládou ČR [14 pro, 0 zdržel se, 1 proti]
- požádání zvolených delegátů o schválení mimořádného opatření – funkční období stávajících členů představenstva, dozorčí rady a stavovského soudu se prodlužuje o dobu trvající překážky bránící řádnému svolání usnášeníschopného shromáždění delegátů, které zvolí nové orgány [13 pro, 0 zdržel se, 2 proti]
- Ing. Hnízdil oslovil emailem všechny delegáty a požádal je o sdělení, zda jsou ochotni se zúčastnit shromáždění v termínu 23. května nebo v září 2020. Odpovědi ukázaly, že v květnu by shromáždění nebylo usnášeníschopné, některé oblasti by zastupovali jen dva, resp. tři delegáti. Delegáti 23. března 2020 schválili per rollam mimořádné opatření: funkční období stávajících členů představenstva, dozorčí rady a stavovského soudu se prodlužuje o dobu trvající překážky bránící řádnému svolání usnášeníschopného shromáždění delegátů, které zvolí nové orgány [163 pro, 37 proti (nehlasovali)].
- Představenstvo následně schválilo odložení shromáždění delegátů na 12. září 2020 [pro 9, zdržel se 2, proti 2].

Ziskové hospodaření ČKAIT v roce 2019

V průběhu prvního pololetí roku 2020 jednalo představenstvo na svých zasedáních o výsledcích hospodaření ČKAIT v roce 2019. Protože však nejsou v žádném zápise z těchto jednání uvedeny závěry včetně výsledků hlasování, představenstvo schvaluje per rollam výsledky hospodaření ČKAIT v roce 2019 a to:

- celkový obrát: 97,3 mil. Kč
- základ daně: 7,4 mil. Kč
- daň: 1,4 mil. Kč
- čistý zisk (po odpočtu daně): 3,4 mil. Kč

Představenstvo ČKAIT projednalo předložené údaje o hospodaření ČKAIT v roce 2019 a souhlasilo s výsledky hospodaření a návrhem daňového priznání [pro 13, zdržel se 0, proti 0].

Představenstvo ČKAIT rozhodlo, že zisk z hospodaření roku 2019 bude přičten k nerozdělenému zisku minulých let [pro 13, zdržel se 0, proti 0].

Ekonomický mandatař ČKAIT Ing. Motýčka seznámil účastníky jednání s průběžným stavem hospodaření k 31. březnu 2020. Jedná se o čtvrtinu roku (25 % ročního rozpočtu). Výnosy z členských příspěvků jsou v úrovni 76 % ročního rozpočtu a odpovídají průběhu minulých let. Celkově jsou příjmy na úrovni 73 % ročního rozpočtu. Výdaje (mandatorní) jsou celkově na úrovni 21 %. Z toho oblasti čerpaly náklady na úrovni 26 % celkových limitů daných výdajů.

Pro jednání shromáždění delegátů byl připraven návrh rozpočtu na rok 2020, vypracovaný v době běžného stavu a hlavní údaje jsou uvedeny ve Výroční zprávě ČKAIT. Protože mezitím nastala neobvyklá situace, způsobená zásahem do celé naší společnosti pandemií viru COVID-19, musíme provádět průběžně revizi příjmové i výdajové části našeho rozpočtu. Zatímco příjmová část, zahrnující především členské příspěvky, nemusí být tak výrazně ovlivněna, tak výdajovou je potřeba revidovat. Proto jsme dnes zahájili doplňování informací po položkách rozpočtu s ohledem na to, co se uskutečnilo, co se nemohlo uskutečnit a co je odloženo zejména z odborných akcí.

Informace o stavebním zákonu

Ing. Hladík podal informaci o aktuálním stavu přípravy nového stavebního zákona. ČKAIT požaduje, aby byl projektant účastníkem řízení, aby se vrátila oprávnění autorizovaných inženýrů a techniků podle platného autorizčního zákona, aby v teziích prováděcí vyhlášky o dokumentaci staveb byly požadavky podle současné přílohy číslo 8 vyhlášky č. 499/2006 Sb. V dubnu ČKAIT zaslala opětovně 121 zásadních a 38 doporučujících připomínek. K teziím prováděcích vyhlášek jsme zaslali 26 zásadních připomínek. Ke změnovým zákonům 40 zásadních a 18 doporučujících připomínek. Představenstvo poděkovalo Ing. Klepáčkově za zpracování připomínek a všem, kteří připomínky zaslali.

Nominace členů ČKAIT do autorizační rady

Funkční období autorizační rady končí 30. června 2020. Členy autorizační rady jmenuje na dobu tří let ministr pro místní rozvoj v tomto složení: jeden zástupce Ministerstva pro místní rozvoj, Ministerstva dopravy, Ministerstva zemědělství a Ministerstva průmyslu a obchodu, České komory architektů a jeden zástupce ČKAIT pro každý obor autorizace.

Ministr zemědělství Ing. Toman nominoval stávajícího zástupce Ing. Pokorného. Ministr dopravy doc. Havlíček nominoval stávajícího zástupce Ing. Kubovského. Ministerně pro místní rozvoj Ing. Dostálová nominovala Ing. Hadžič. Ministr průmyslu a obchodu doc. Havlíček nominoval stávající zástupkyni Ing. Fialovou. ČKA zatím nominaci nezaslala. Nominace do neobsazených oborů ČKAIT je možné zaslat řediteli kanceláře do 18. května.

Různé informace

Ing. Loukota informoval o svém jmenování členem TK ČAS a o výstupu Agentury ČAS týkající se BIMu. Doporučuje další postup projednat na komisi BIM. Předseda odeslal dopis náměstkovi ministra průmyslu a obchodu Ing. Muřickému, aby byl stanoven rozsah práce OTO (odborné týmy oborů) a způsob jejich honorování a OTO byly obsazeny až po splnění podmínek ČKAIT formulovaných komisí BIM a uplatněných při jednání TK.

Ing. Mandík předložil žádost o záštitu VUT v Brně, Fakulty stavební, centra AdMaS – LNG konference 2020 – schváleno [pro 14, zdržel se 0, proti 0].

Ing. Pater informoval o zrušení jednání RPRP v prvním pololetí, bude jen užší rada. Seznámil přítomné s průběžnou aktualizací pomůcek v systému PROFESIS. Dále promluvil o přípravě nové verze systému PROFESIS.

Ing. Zdařilová informovala o zahájení prací na Stavbě roku Moravskoslezského kraje (je 50 přihlášek) a o celorepublikové Stavbě roku.

Ing. Zídek informoval o přeložení konference Městské inženýrství Karlovarsko 2020 na 2. října. Náhradní termín pro setkání v Kynšperku nad Ohří bude v pátek 4. září. Téma publikace Inženýrská komora není zatím stanoveno a je potřeba začít na publikaci pracovat. Ing. Zídek navrhuje téma Stavíme v zahraničí. Stavba roku Karlovarského kraje byla zrušena.

Prof. Materna navrhuje nové složení redakční rady časopisu ESB: prof. Materna, prof. Chybík, doc. Rubina, Marie Báčová, Ing. Vaverka, Ing. Šubrt – schváleno [pro 12, zdržel se 0, proti 0].

Ing. Špalek předložil návrh komise ZZVZ doplnit na web možnost zasílat novinky. Ing. Hnízdl informoval o RSS, která poskytuje totéž alternativním způsobem, který webové stránky již umožňují. Dále komise ZZVZ projednala problematiku adhezních smluv a Mgr. Dvořák bude výstup publikovat v Z+i. Dále komise připraví vybrané vzory smluv, které se zveřejní v systému PROFESIS. Dále informoval o zveřejnění metodiky ČKAIT projektových prací pro veřejné zakázky malého rozsahu na webu MMR.

Ing. Křeček informoval o jednání s předsedou CACE a předložil návrh dopisu. Členové s dopisem souhlasí, bude odeslán. Dále se zmínil o žádosti děkanky Západočeské univerzity v Plzni, Fakulty aplikovaných věd o podporu akreditace oboru městské inženýrství.

Trvalý úkol – Ing. Loukota bude i nadále sledovat případ zřícené střechy tělocvičny v České Třebové. Podle informace pojišťovacího makléře byla podána občanskoprávní žaloba o náhradu škody na oba odsouzené. Oba odsouzení podali stížnost k ústavnímu soudu.

Následující zasedání:

11. června 2020, 24. září 2020, 19. listopadu 2020

Ing. Radek Hnízdl, Ph.D.
ředitel Kanceláře ČKAIT

NEKROLOG

Ing. Günter Gebauer, CSc. – významný pedagog

Navždy nás opustil významný pedagog a odborník působící v oblasti vzduchotechniky, vytápění a termomechaniky Ing. Günter Gebauer, CSc., který většinu svého pracovního života působil na Vysokém učení technickém v Brně na Fakultě stavební – Ústavu Technických zařízení budov (TZB).

Na Vysoké učení technické v Brně na stavební fakultu nastoupil jako akademický pracovník v roce 1975 nejprve na Ústav pozemního stavitelství – pracoviště TZB. V roce 1981 došlo ke vzniku samostatné katedry TZB, která se pak v roce 1991 přejmenovala na Ústav TZB. Günter Gebauer byl významný pedagog, který měl svou činností velký vliv na jeho formování a vývoj. Je nezbytné připomenout jeho aktivní členství v ČKAIT, kde působil při vzdělávání a přezkušování autorizovaných inženýrů. Za jeho pedagogickým působením zůstala řada absolventů magisterského, bakalářského a také postgraduálního studia. Řada z jeho studentů se stala špičkovými odborníky, kteří se dokázali v oboru úspěšně prosadit i v podnikatelské sféře. Důkazem úspěšného působení

pana Gebauera je také mnoho uznání a cen, které během svého života obdržel a mimo jiné i respekt svých kolegů a odborníků z praxe za svou činnost a znalosti. V rámci své pedagogické činnosti se stal autorem či spoluautorem mnoha odborných a vědeckých článků, skript a knih. Kromě toho se věnoval i znalecké činnosti v rámci Ústavu TZB. Netřeba snad ani připomínat jeho zálibu v termomechanice, kterou byl pověstný i mezi studenty. Pro mnohé studenty a kolegy byl osobním vzorem. Pověstná byla jeho píle a neutuchající hlad po poznání. Tato vlastnost v kombinaci s jeho vysokými mravními standardy dělala z Güntera Gebauera výraznou osobnost. Typická byla pro něj skromnost. Právě v odborném ale i mravním působení na studenty viděl smysl svého pedagogického snažení. Ve volných chvílích se nadšeně věnoval turistice, leckterý kolega žasl, jak obtížné túry zvládal i v pokročilém věku. Ing. Günter Gebauer, CSc., nás opustil 27. dubna 2020. Memento homo, quia pulvis es et in pulverem reverteris.

doc. Ing. Petr Horák, Ph.D.

za Ústav TZB stavební fakulty VUT v Brně

Podrobnější vzpomínka byla publikována na www.TZB-info.cz

Eva Lavičková – první tajemnice OK ČKAIT Olomouc

Eva Lavičková byla první tajemnicí oblastní kanceláře ČKAIT Olomouc, a to od jejího založení v roce 1992 do června roku 2011. Kromě vlastní práce se aktivně podílela na budování kanceláře, jejím přemístění, stěhování, novém zařizování. Funkci tajemnice brala opravdu zodpovědně a vážila si jí. Zemřela v květnu po

dvouměsíční hospitalizaci. Vzpomeňte si se mnou na paní Evu Lavičkovou.

Ing. Anežka Najdekrová
kancelář oblasti ČKAIT Olomouc

Setkání čestných členů a představitelů ČKAIT v roce 2017 v pražském centru současného umění Dox. Letošní pravidelné setkání čestných členů se uskuteční 9. září 2020 v nově otevřeném Národním muzeu v Praze. Organizaci zajišťuje Ing. Radek Hnízdil, Ph.D., ředitel Kanceláře ČKAIT. (foto: archiv ČKAIT)

Čestní členové ČKAIT

Za období od roku 1992 do konce roku 2019 udělilo představenstvo 133 titulů čestný člen a jeden titul čestný předseda.

Na prvním Shromáždění delegátů ČKAIT, které se konalo 28. listopadu 1992, odsouhlasili delegáti bod usnesení, který uložil představenstvu připravit začlenění žijících autorizovaných civilních inženýrů (autorizovaných do roku 1951 včetně) mezi čestné členy Komory. Komora tak chtěla navázat na dobrou tradici českých a moravských autorizovaných inženýrů, kterým byla jejich praxe v roce 1951 násilně zastavena zákonem č. 61. Tento zákon zrušil oprávnění civilních techniků (museli odevzdat razítko a všechny pomůcky) i Inženýrskou komoru. Členové Českého svazu stavebních inženýrů ve spolupráci s Fakultou stavební ČVUT a později i členové České komory autorizovaných inženýrů a techniků vynaložili veliké úsilí na hledání těchto osob. Celkem se podařilo vyhledat 48 žijících autorizovaných civilních inženýrů. První společná schůzka civilních inženýrů s představiteli Komory se uskutečnila 15. června 1993 v zasedací místnosti děkana Fakulty stavební ČVUT v Praze. Přítomní civilní inženýři byli jmenováni čestnými členy ČKAIT a obdrželi nové razítko jako symbol navázání na dobrou tradici, což velmi ocenili. Podobné setkání se konalo i v Brně 18. listopadu 1993. V roce 1999 byl jmenován čestným členem poslední autorizovaný civilní inženýr. Téhož roku představenstvo rozhodlo jmenovat čestnými členy i významné osobnosti českého stavebnictví a významné tuzemské i zahraniční osobnosti, které přispěly a pomáhaly při vzniku a rozvoji České komory autorizovaných inženýrů a techniků.

Zahraniční osobnosti

Prof. Dipl.-Ing. Karl Kling, Dr. h. c. – zakladatel Bavorské inženýrské komory, kterou vedl jako prezident v letech 1991–2003 a za kterou v roce 1994 podepsal Smlouvu o vzájemné spolupráci mezi Českou komorou autorizovaných inženýrů a techniků, Českým svazem stavebních inženýrů a Bavorskou inženýrskou komorou.

Dipl. Ing. Josef Robl – předseda sekce rakouských inženýrů podepsal v roce 1995 Dohodu o spolupráci mezi Českou komorou autorizovaných inženýrů a techniků, Českým svazem stavebních inženýrů a Spolkovou komorou architektů a svobodných inženýrů v Rakousku.

Prof. Ing. Viera Medelská, DrSc., Dr. h. c. – prezidentka Slovenského svazu stavebních inženýrů do roku 2008, která se aktivně účastnila setkání zástupců stavovských organizací zemí Visegrádské čtyřky.

Dr. Ing. Zygmunt Rawicki – předseda Malopolska – Regionální komory stavebních inženýrů v letech 2002–2010, který se účastnil řady setkání zástupců stavovských organizací zemí Visegrádské čtyřky.

Čestný předseda a významní funkcionáři

V roce 1999 se představenstvo rozhodlo udělovat titul čestný člen autorizovaným osobám – funkcionářům ČKAIT, kteří se aktivně podíleli na vzniku a činnosti Komory. Nejvíce jich bylo jmenováno v roce 2012 při příležitosti 20. výročí vzniku České komory autorizovaných inženýrů a techniků. V roce 2008 udělilo představenstvo titul čestný předseda Ing. Václavu Machovi, který stál u zrodu Komory v letech 1990–1992, byl předsedou ustavujícího výboru ČKAIT a předsedou ČKAIT od 28. listopadu 1992 do 5. dubna 2008. Titul čestný člen obdržela i Ing. Lenka Zimová – ředitelka kanceláře Komory od jejího založení do konce roku 2014.

V současné době má Komora 68 žijících čestných členů, kteří se každé jaro tradičně setkávají v Praze. První roky se setkávali v prostorách budovy ČKAIT, od roku 2012 se setkání konají i mimo budovu Komory. Pro setkání se vybírají zajímavé prostory. Poslední setkání bylo v Arcibiskupském paláci v Praze.

Ing. Šárka Janoušková

ředitelka Informačního centra ČKAIT, s.r.o.

Ing. Radek Hnízdil, Ph.D.

ředitel Kanceláře ČKAIT

Jmenný seznam čestných členů ČKAIT

0000001 Ing. Václav Mach • 0000002 Ing. Miroslav Čermák, CSc. • 0000003 Ing. Bořivoj Málek • 0000005 Ing. Bohumil Rusek • 0000006 prof. Ing. Miloslav Pavlík, CSc. • 0000009 Ing. Pavel Čížek • 0000010 prof. Ing. František Drkal, CSc. • 0000020 Ing. Jiří Kuchynka • 0000022 Ing. Miroslav Loutocký • 0000023 Ing. Josef Mach • 0000025 Ing. Vlastimil Moucha • 0000030 Ing. Jiří Schandl • 0000032 prof. Ing. Jiří Witzany, DrSc. • 0000033 Ing. Jan Zdeněk • 0000035 prof. Ing. Jiří Barták, DrSc. • 0000050 Ing. Miloš Horák • 0000051 doc. Ing. Vladislav Hrdoušek, CSc. • 0000064 Ing. Jiří Landa • 0000083 doc. Ing. Antonín Pokorný, CSc. • 0000090 Ing. Zdeněk Rylich • 0000098 Ing. Jaromír Šišma • 0000102 Ing. Pavel Štěpán • 0000105 Ing. Jitka Thomasová • 0000107 Ing. Michael Trnka, CSc. • 0000118 Ing. Michal Hrubý • 0000393 Ing. Jiří Frýba • 0000447 doc. Ing. Karel Papež, CSc. • 0000461 Ing. Vladimír Smrž • 0005336 Ing. Jan Vítěk, DrSc. • 0005771 prof. Ing. Jiří Šejnoha, DrSc. • 0007227 prof. Ing. Miroš Pirner, DrSc. • 0007744 prof. Ing. Miroslav Škaloud, DrSc. • 0007760 prof. Dipl.-Ing. Karl Kling • 0007863 prof. Ing. Vladimír Křístek, DrSc. • 0008320 Dipl. Ing. Josef Robl • 0011327 Dr. Ing. Zygmunt Rawicki • 0011328 prof. Ing. Zdeněk Bittnar, DrSc. • 0013093 Ing. Lenka Zimová • 0100004 Ing. Tomáš Chromý • 0100041 Ing. Bohumil Kujal • 0100141 Ing. František Bostl • 0200001 Ing. Václav Honzík • 0200011 Ing. Miroslav Brada • 0300055 Ing. Bohumír Baxa • 0300058 Ing. Miloslav Rychtář • 0300263 Jaromír Pešek • 0400001 Ing. Zdeněk Avenarius • 0400007 Ing. Vladimír Provazník, CSc. • 0400465 Anita Bartlová • 0500002 Ing. Bohumil Pech • 0500003 Ing. Vlastimil Šedo, CSc. • 0600011 Ing. Jiří Otčenášek • 0600069 Ing. Vítězslav Bezpalec • 0700002 Ing. František Kulhavý, CSc. • 1000010 Ing. Radoslav Holý • 1000371 Ing. Jaroslav Sojka • 1100012 Ing. Josef Urban • 1100058 Karel Pastuszek • 1100095 prof. Ing. Vítězslav Kuta, CSc. • 1200003 Ing. Jaroslav Karásek • 1200005 Ing. Petr Opletal, CSc. • 1200007 Ing. Jaromír Vrba, CSc. • 1200027 Ing. František Macháček • 1200049 Ing. Jiří Dan • 1200067 Ing. Anežka Najdekrová • 1200211 Václav Mastný • 1300002 Ing. Matylda Dufková • 1300005 Ing. Josef Mitrenga

JUBILEUM**Prof. Ing. Alois Materna, CSc., MBA – 75 let**

Profesor Alois Materna se narodil 22. května 1945. Absolvoval Fakultu stavební VUT v Brně. Hodnost CSc. získal v oboru mechanika tuhých a poddajných těles a prostředí rovněž na VUT v Brně, titul MBA pak na Nottingham Trent University (UK). V roce 2010 byl na VŠB-TU Ostrava jmenován profesorem

v oboru aplikovaná mechanika. Od roku 1990 do roku 1997 působil jako děkan Fakulty stavební VUT v Brně, v letech 2003–2010 byl děkanem Fakulty stavební VŠB-TU Ostrava, kde v současné době přednáší statiku stavebních konstrukcí a jako proděkan fakulty pro vnější vztahy pečuje o spolupráci se stavební praxí. Odborně se zaměřuje na stavební mechaniku, teorii pružnosti a plasticity, numerické metody, metodu konečných prvků, informační systémy a technologie, udržitelný rozvoj, dřevěné konstrukce.

Jako první místopředseda ČKAIT zajišťuje kromě běžného chodu Komory kontakty a spolupráci se zahraničními profesními komorami, je národním delegátem v European Council of Civil Engineers a European Council of Engineering Chambers. Odpovídá za oblast vzdělávání a školství, jako předseda výboru oblasti Brno řídí již několik volebních období chod oblasti a regionální kanceláře ČKAIT.

Tento bohatý, leč strohý a suchopárný přehled profesních úspěchů je ovšem vhodné doplnit vlastnostmi a zálibami veskrze lidskými. Hektický vědecký a společenský život zklidňuje zvelebováním zahrady. Jeho broskve, rajčata a cukety jsou stejně dokonalé jako on sám.

Přejeme čerstvému jubilantovi stejný mladistvý a neutuchající elán i do let příštích.

Výbor oblasti ČKAIT Brno

Ing. Radomír Kletečka – 80 let

Radomír Kletečka se narodil 23. června 1940 v Bystrém v Orlických horách. Vystudoval VPŠ stavební v Náchodě, poté pokračoval ve studiu na Fakultě architektury a pozemního stavitelství ČVUT v Praze. Promoval v roce 1963. Tentýž rok nastoupil k Pozemním stavbám Karlovy Vary. U tohoto podniku pracoval až

do doby zániku podniku v roce 1990. Prvním působištěm byla STAS Cheb. Po krátkém působení jako asistent nastoupil na stavbu jako mistr a následně jako stavbyvedoucí na stavbách v Aši, ve Františ-

kových Lázních, Mariánských Lázních a v Chebu. Následovala práce vedoucího TS na STAS, v dalším období pak funkce hlavního inženýra závodu. V roce 1975 byl přeložen na ředitelství podniku Pozemní stavby KV jako vedoucí odboru řízení výroby a po necelém roce do funkce technického náměstka podniku. Od 1. ledna 1978 pracoval ve funkci výrobního náměstka, od roku 1981 až do 30. června 1990 byl ředitelem podniku Pozemní stavby KV. V době rozpadu velkých stavebních podniků jsme se spolu (já ve funkci technického a výrobního náměstka) snažili zachovat Pozemní stavby jako celek a dovést ho do privatizované formy, tak jak se to podařilo několika významným firmám, například Stavbám silnic a železnic (dnes Eurovia CS),

Vodním stavbám (dnes Hochtief) nebo Metrostavu. Důvodů proč se nám to nepodařilo, bylo víc. Následně působil do roku 1998 jako jeden z jednatelů soukromé společnosti zabývající se dokončením rozestavěných staveb bývalého podniku Pozemní stavby KV v Praze. Vysoce hodnotím, že po více než 15 letech činnosti v řídicích funkcích nehledal „teplé“ místo, ale nastoupil do náročné funkce hlavního stavbyvedoucího u společnosti Eurovia CS, a.s., závodu Karlovy Vary, kde se na letišti Karlovy Vary účastnil jako hlavní stavbyvedoucí tří náročných staveb, rekonstrukce vzletové a přistávací dráhy, rekonstrukce stávající budovy a nakonec výstavby nové odbavovací haly letiště. Území, na kterých zanechal své malé i větší stopy, je moc. Karlovy Vary, Karlovarsko, Chebsko, Sokolovsko, Chomutovsko, Mostecko, Středočeský kraj, Praha. Svoji aktivní odbornou činnost ukončil v 71 letech. O stavebnictví, historickou i současnou architekturu, o nové

technologie a stavby se ale stále zajímá, ať už účastí na vybraných přednáškách a seminářích či samostudiem. Účastnil se ustavujícího zasedání ČKAIT v Praze, kde byl jedním z předsedů komisí. Pravidelně se zapojuje do činnosti OK ČKAIT v Karlových Varech. V letech 2012–2015 byl členem zkušební komise ČKAIT. Dnes se jako senior věnuje zálibám – cestování, kultuře a malování. Malování je jeho koníčkem už od dětství. V loňském roce měl samostatné výstavy v galerii Drahomíra v Karlových Varech, v galerii zámku Manětín a v galerii Domark ve Vinohradské ulici v Praze. Přeji kolegovi Kletečkovi do budoucna mnoho sil, a to nejen pro jeho záliby, ale i pro činnost v OK ČKAIT Karlovy Vary.

Ing. Svatopluk Zídek

předseda výboru oblasti ČKAIT Karlovy Vary

Strategický plán můžeme naplňovat všichni

To, jak bude vnímám celý obor, nezáleží jen na představitelích Komory, ale na každé autorizované osobě. Každý z nás si musí nejen vážit své práce, ale i správně komunikovat s klienty, stavebními úřady i veřejností.

Jsem jedním z 200 delegátů letošního nadvakrát (a snad definitivně) odkládaného shromáždění delegátů. Mimo voleb a běžných úkolů vyplývajících z programu máme možnost vyjádřit se a případně přijmout strategický plán Komory (SP). Tento dokument jasně, stručně a přehledně stanovuje to, jak by se Komora mohla a měla dlouhodobě chovat. Vlastně ve své podstatě popisuje možný vývoj Komory z dlouhodobého pohledu. Co SP definuje a jaké jsou možnosti si myslím každý ze členů Komory přečte sám. Důvodem, proč jsem se rozhodl sepsat tento krátký článek je ale to, že jako členové nemusíme čekat jen na aktivitu takzvaně seshora, ale vize a cíle SP můžeme naplňovat sami. Ano centrálně to může jít lépe, ale to, jak bude vnímán celý obor, nezáleží jen na celku, ale i na jednotlivcích. To, jak prezentujeme naši profesi vůči klientům, jak komunikujeme se stavebními úřady a především, jak si vážíme naší práce je důležité.

Tři pilíře Strategického plánu ČKAIT – komunikace, odbornost a prestiž

Všechny tyto tři pilíře jsme schopni jako řadoví členové rozvíjet sami. Proto KOMUNIKUJME – nebojme se říct stavebníkovi, že naše práce má svou hodnotu – ve všech našich profesích. Že stavba je již od projektu živý proces, doznávající změn a vývoje. ODBORNOST – i díky nově nastaveným možnostem webinářů se nám otevírají možnosti, jak svou odbornost zvyšovat, zlepšovat. Poučovat se z již provedených staveb a případně zkušenosti využít u staveb nových.

PRESTIŽ – musíme si vážit sami sebe a cenit si své práce. Věřím, že právě proto se postupně staneme odborem, který prestiž má. Víím, že výše zmíněné lze brát jako fráze, ale pokud nezačneme i u sebe, tak nepomůžeme profesi jako celku. Ale činnosti odspodu a seshora musí jít ruku v ruce a pro toto je SP dobrým pomocníkem.

Proto jsem rád, že mám možnost zapojit se alespoň do schvalování SP, ale zároveň víím, že by bylo dobré používat jeho závěry v běžné praxi a ukazovat našim partnerům z řad stavebníků a stavebních úřadů, že naše profese má pevný základ, na kterém stojí, a že jde v našem případě opravdu o odborníky. Chtěl bych tedy takto kolegům autorům poděkovat za jejich práci a věřím, že se podaří věci ze SP realizovat.

Na závěr si dovoluji ještě jednu poznámku a tou je komunikace se stavebními úřady. Nevím bohužel jak je to v ostatních oblastech, ale nám v Ústí se nyní daří komunikovat s krajským stavebním úřadem a mohu říct, že je zde i z jejich strany ochota ke spolupráci. Vzájemná komunikace by mohla pomoci jak lidem z ČKAIT, tak i pracovníkům SÚ. Mnohé nesrovnalosti se dají právě díky vzájemné komunikaci ohladit. V červnu mne jako zástupce výboru oblasti Ústí nad Labem čeká první jednání a rád dám vědět i do ostatních oblastí jeho výsledek a závěry.

Ing. Josef Filip, Ph.D.

člen výboru oblasti ČKAIT Ústí nad Labem

Náhradní termín pro 2. setkání členů ČKAIT a ČSSI v Kynšperku nad Ohří 4. září 2020

Oblastní kancelář ČKAIT Karlovy Vary, oblastní pobočka ČSSI Karlovy Vary spolu s Rotary clubem Karlovy Vary, Městským úřadem v Kynšperku nad Ohří, Kynšperským pivovarem s.r.o. a vedením firmy PELANT pořádají pro členy ČKAIT a ČSSI z Karlovarského, Plzeňského a Ústeckého kraje i pro veřejnost druhé jarní setkání v náhradním termínu, a to v pátek

4. září 2020 v Kynšperku nad Ohří. Na program je mimo jiné barokní inspirace a exkurze do varny Kynšperského pivovaru. Zájemci se mohou přihlásit výhradně elektronicky na adrese karlovyvary@ckait.cz.

Jana Jágrová, tajemnice oblasti ČKAIT Karlovy Vary

BIM v Českých Budějovicích již počtvrté

V rámci celoživotního vzdělávání autorizovaných osob a v rámci přípravy na budoucí digitalizaci a modernizaci projektování a stavění pořádala oblast České Budějovice 20. února 2020 již čtvrtý seminář na téma BIM, tentokrát s názvem Co je nutné pro úspěch BIM projektu?

Semináře o BIM se zúčastnilo 27 autorizovaných osob a také 20 žáků 4. ročníku SPŠ stavební České Budějovice.

Přednášející Ing. Petr Vaněk a Tomáš Krajčínovský, oba členové CZ BIM a Odborná rada pro BIM se zaměřili na tyto okruhy otázek:

1. Předpoklady úspěšného využití BIM modelu pro navrhování, realizaci a provoz (požadavky, BIM protokol, CDE, BEP, datový standard)
2. Kontrola BIM modelu
3. BIM model při realizaci staveb
4. BIM model a facility management
5. Příležitosti a rizika využívání BIM modelu

Uvedli též praktické příklady některých programů firmy BIM.POINT. Případné informace lze získat na www.bim-point.com.

Plán dalších odborných akcí na 2. pololetí 2020:

17. září 2020	Diskusní odpoledne k dálnici D3 u Českých Budějovic
24. září 2020	Navrhování ochrany pozemních staveb před nežádoucím působením vody
15. října 2020	Impregnace konstrukčního dřeva
19. listopadu 2020	Výroba stlačeného vzduchu jako součást technického zařízení budov
26.–27. listopadu 2020	Defekty budov 2020

Ing. František Hladík

předseda oblasti ČKAIT České Budějovice

Oblast Plzeň připravuje studijní cesty

I pro letošní rok byly studijní cesty připravené, vlivem viru COVID-19 jsou ale prozatím zrušené. Věříme, že jsme je jen o rok odložili a ti, co se již přihlásili s námi pojedou při nejbližší příležitosti.

Odloženo o rok: V květnu bylo plánované setkání s arch. Peterem Gerem – spoluautorem přestavby Hafencity Hamburk. V červenci se měla uskutečnit plavba po moři za nejmodernější architekturou Slovinska. Cestou je plánována zastávka na futuristickém Murinselu – budovy na ploše 1000 m² ve tvaru obrovské mořské mušle. Se břehy řeky Mury je spojena dvěma lávkami pro pěší. Střed plošiny tvoří amfiteátr, pod zakřivenou kupolí se nachází kavárna a dětské hřiště. Dalším cílem je například moderní návštěvnické centrum Škocjanski Zatok (Ravnikar Potokar Arhitekturni Biro), největší brakická mokřadní přírodní rezervace ve Slovinsku. Na září se připravuje cesta do přestavovaných brownfieldů Vídně se zastávkou v moderní stavbě Paneum, kabinetě kuriozit chleba v obci Asten u Linze (Coop Himmelb, Wolf D. Prix).

Letos připravujeme: Zatím počítáme jen s listopadovou cestou do Izraele, která je již plně obsazena a doufáme, že se uskuteční.

Snahou těchto cest je vzdělávání jinou formou, pozvat a poznávat kolegy stavaře i architekty u nás i v zahraničí, vyměňovat si zkušenosti i kontakty, dozvědět se něco zajímavého o stavařské praxi i za hranicemi. Třeba i vy nám můžete dát typ na lidi, kteří v zahraničí pracují, kteří nás mohou obohatit o své zkušenosti a kde můžeme vidět nové i ne příliš publikované stavby. Věříme, že tato snaha posune celou naši profesi zase kupředu. Snažíme se přijímat nové výzvy a navrhovat a realizovat nové, nevšední stavby i u nás.

Ing. Jaromíra Šklubová

členka výboru oblasti ČKAIT Plzeň

Jednou ze zastávek studijní cesty je Murinsel v rakouském Grazu – uměle vytvořená plovoucí plošina uprostřed řeky Mury. Navržena byla newyorským umělcem Vitem Acconcim. (zdroj: wikimedia.org)

Bezbariérové užívání staveb

Již několik let je (nejen) pro autorizované osoby ČKAIT zajišťováno poradenství v celé šíři problematiky bezbariérového užívání staveb, a to jak staveb pozemních, tak staveb dopravních. Poradenství je osobně poskytováno v Praze a Ostravě, ale funguje také na telefonický či e-mailový kontakt.

Zároveň má MMR na svých webových stránkách (nejen) pro pracovníky stavebních úřadů aktuální a průběžné informace z oblasti bezbariérového užívání staveb – www.mmr.cz > Ministerstvo > Stavební právo > Informace a aktuality > Stavební řád > Informace z oblasti Bezbariérového užívání staveb. Tato rubrika je pro autorizované osoby cenným zdrojem informací z pohledu metodického vedení MMR k aplikaci stavebního zákona.

Bezbariérové užívání staveb je v současné právní úpravě jedním z obecných požadavků na výstavbu, kterým je hájen veřejný zájem. Obecné a technické požadavky zabezpečující bezbariérové užívání staveb jsou stanoveny ve vyhlášce č. 398/2009 Sb. Vzhledem k tomu, že problematika bezbariérového užívání je o pochopení základních principů pohybu a orientace zejména osob s pohybovým, zrakovým a sluchovým postižením, vydalo Informační centrum ČKAIT pro MMR a ČKAIT v roce 2011 jednotný metodický materiál v podobě publikace Bezbariérové užívání staveb. Tato metodická pomůcka A 3.14 k činnosti autorizovaných osob je také součástí PROFESISu.

Na mnohé problémy z praxe však nelze aplikovat vzorová řešení, která jsou obsahem nejen publikace, ale i českých technických norem, na které se vyhláška odvolává. Ne všechny stavby jsou novostavby, v kterých máme dostatek prostoru. V rámci stavebních úprav projektant doslova bojuje s každým centimetrem. Složitější je pak situace v rámci bezbariérového řešení pozemních komunikací a veřejných prostranství, kde je ve většině případů realita nejrůznějších variant problémových okruhů mimo uváděná vzorová řešení.

Při tvorbě bezbariérového prostředí, jenž musí zajistit základní podmínky samostatného pohybu a prostorové orientace, je nutné aplikovat psychologické aspekty a uživatelské potřeby, a to zejména osob s pohybovým a zrakovým postižením. Bezbariérové úpravy musí tedy vyhovovat potřebám jednotlivých cílových skupin osob se zdravotním omezením, přičemž musíme brát zřetel na jejich charakteristiku, jejich schopnosti a chování ve veřejném prostoru a uvnitř staveb.

Dotační tituly vyžadují bezchybné bezbariérové úpravy

S nedostatečným řešením bezbariérových úprav se velmi často setkáváme u projektových dokumentací předkládaných v rámci nejrůznějších dotačních programů. Je nutné si uvědomit, že tyto projekty musí bezchybně a do detailu řešit požadavky stanovené vyhláškou č. 398/2009 Sb. To platí také u dotačních titulů poskytovaných v rámci bytové politiky MMR – programu Podpora bydlení a podprogramu Podporované byty s dotačními tituly Pečovatelský byt a Komunitní dům seniorů. Pečovatelský byt a byt v komunitním domě seniorů musí splňovat veškeré stavebnětechnické parametry upravitelného bytu podle podmínek bodu 8 přílohy č. 3 vyhlášky č. 398/2009 Sb.

Domy pro seniory často nejsou bezbariérové

Nedostatků požadavků bezbariérového užívání vykazují více byty v komunitním domě seniorů. Obecně lze nedostatečná řešení rozdělit na dispozici samotného bytového domu a na vlastní upravitelný byt.

Častá a opakující se chyba řešení schodišťového prostoru bytových domů – chybějící oboustranné zábradlní madlo s přesahem a kontrastní značení stupnice nástupního a výstupního schodišťového stupně.

Nerespektování zásad bezbariérového užívání domovních komunikací osobami se zrakovým omezením – nekontrastní prosklená stěna dělící schodiště je pro slabozraké uživatele nebezpečným prvkem.

Nesplnění požadavku bezbariérového užívání terasy bytu zvláštního určení – přístupnost musí být v úrovni podlahy bytu s výškovým rozdílem nejvýše 20 mm.

Nejčastější chyby bezbariérových úprav bytových domů jsou:

- šířka vchodových dveří do bytového domu nerespektuje min. šířku 1250 mm s hlavním křídlem nejméně 900 mm širokým;
- přístup k upravitelným bytům je zajištěn plošinou – novostavby bytových domů musí být vždy řešeny s výtahem;
- nedostatečná šířka vstupu výtahu (nejméně 900 mm);
- sklepní kóje náležící k upravitelnému bytu nejsou bezbariérově přístupné – nevyhovující šířka vstupu do kóje a nedostatečná manipulační plocha komunikačních prostor u kójí, neumožňující manévrování a otáčení s invalidním vozíkem.

Upravitelné byty vykazují následující nejčastější chyby:

- nedodržení šířky všech dveří a průchoďů upravitelného bytu nejméně 900 mm, a to jak vstupních dveří do bytu, tak dveří do jednotlivých místností v bytě, včetně hygienického prostoru koupelny;
- chybějící dostatečný prostor pro manipulaci s vozíkem na obou stranách dveří, zejména ve vstupní části bytu předsíně;
- stále se objevující dveře koupelny, které se neotevírají ven z místnosti. Tento požadavek je nutné splnit i přesto, že hygienický prostor je navržen větších rozměrů;
- chybějící prostor půdorysné velikosti 1000 x 1200 mm pro odložení invalidního vozíku ve vstupní části bytu;
- dispoziční řešení bytu nerespektuje požadavek na bezkolizní pohyb dvou vozíků současně a ve všech prostorech bytu není dodržena nutná manipulační plocha 1500 x 1500 mm pro otočení vozíku;

- plochy obytných místností a plochy kuchyní nejsou v souladu s ČSN 73 4301 Obytné budovy;
- nesplnění požadavku, že všechny parapety oken v obytných místnostech smí mít výšku nejvýše 600 mm. Nelze požadavek plnit pouze u jednoho okna, vyhláška stanoví požadavek obecně pro okna, a ne pro nejméně jedno okno v místnosti;
- hygienické prostory jsou v rozporu s vyhláškou č.268/2009 Sb. – záchod nesmí být přístupný přímo z obytné místnosti, jde-li o jediný záchod v bytě;
- nerespektování požadavku, že po osazení všech zařízení předmětů v hygienickém zařízení musí být zachován volný manipulační prostor o průměru nejméně 1500 mm. Velmi často je ve výkresové dokumentaci zakreslena manipulační plocha Ø 1500 mm, která zasahuje do sprchového koutu, umývadla či záchodové mísy;
- nevhodně řešený balkon s nerespektováním max. výškového rozdílu, nedostatečnou hloubkou a minimální velikosti pro zajištění manipulace s vozíkem.

Vzhledem k tomu, že se jedná o byty určené pro seniory a pro osoby, které mají ztížený přístup k bydlení v důsledku zvláštních potřeb vyplývajících z jejich nepříznivé sociální situace – věk, zdravotní stav, je nutné v největší míře respektovat ustanovení bezbariérové vyhlášky, na kterou se odvolávají i samotné dotační programy podpory bydlení.

Ing. Renata Zdařilová, Ph.D.

poradenství pro bezbariérové užívání staveb ČKAIT

PORADENSTVÍ BEZBARIÉROVÉ UŽÍVÁNÍ STAVEB

- Poradenství v celé šíři problematiky bezbariérového užívání pozemních a dopravních staveb je poskytováno v Praze a Ostravě.

- Předmětem dotazů jsou zejména hmatové úpravy pozemních komunikací a veřejných prostranství pro zrakově postižené a principy úprav u změn dokončených staveb a změn v užívání staveb.

- Poradenství je poskytováno osobně. Dotazy je možné zasílat také e-mailem. Služba je pro členy ČKAIT zdarma.

- Nutné objednání předem na uvedených kontaktech.

- V době letních prázdnin se poradenství nekoná.

PRAHA

Středisko vzdělávání
a informací ČKAIT
Sokolská 15/1498
120 00 Praha 2

Termíny

Každou lichou středu v měsíci
Vždy od 15 do 17 hodin

Kontakty pro objednání

E-mail: estropkova@ckait.cz
Tel.: +420 227 090 211

OSTRAVA

Oblastní kancelář
ČKAIT Ostrava
28. října 2663/150
702 00 Ostrava

Každou poslední středu v měsíci
Vždy od 14 do 16 hodin

E-mail: ostrava@ckait.cz
Tel.: +420 555 508 432

www.ckait.cz

Mosty v České republice

Autor: Jan Vitek (*1925)

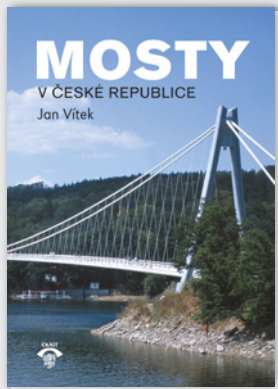
Vydavatel: Informační centrum

ČKAIT, s.r.o., Praha 2019

Formát B5, vazba V8,

288 stran, 340 obr.

Kniha *Mosty v České republice* představuje čtenářům mostní stavitelství u nás. Na konkrétních příkladech našich mostů dokumentuje vývoj stavebních konstrukcí a stavebních technologií od středověku až do současnosti. Z velkého počtu mostních staveb na našem území bylo vybráno cca 150 reprezentantů mostů, které jsou významné z hlediska stavebního umění a z nichž je patrný technicky se zdokonalující způsob výstavby. První kapitoly jsou věnovány památným mostům – kamenným a řetězovým, mostům železničním a městským. Další kapitoly se týkají mostů betonových, ocelových

a dřevěných; poslední kapitola popisuje lávky pro pěší. Staré mosty jsou vzhledem ke své historii popsány poněkud podrobněji, u mostů z poslední doby je kladen důraz na popis mostní konstrukce a na postup výstavby. Čtenář získá přehled o starých i nových stavbách, včetně našich nejmodernějších mostů postavených v 21. století. Publikace je bohatě doplněna barevnými fotografiemi.

Autor publikace Ing. Jan Vitek, DrSc., se celoživotně věnuje navrhování staveb z předpjatého betonu a zavádění nových technologií pro jejich provádění. Inicioval založení výzkumného pracoviště pro předpjatý beton u SSŽ. Pod jeho vedením byla vyvinuta řada pokrokových postupů pro výstavbu mostů. Je autorem oceněného projektu v soutěži na Nuselský most, na jehož podkladě byla vypracována podrobná dokumentace pro realizaci této významné stavby. Spolupracoval s ČVUT, působil jako expert při řešení pražského komunikačního systému, jako soudní znalec, technický poradce, organizátor soutěží. Byl členem mezinárodních odborných společností pro beton a mosty.

Technologie prací na železničním svršku

Autor: kolektiv autorů

Vydavatel: Informační centrum

ČKAIT, s.r.o., Praha 2019

Formát B5, vazba V8,

399 stran, 380 obr., 32 tab.

Unikátní publikace podává ucelený přehled aktuálních poznatků a pracovních postupů týkajících se prací na železničním svršku. Všechny potřebné informace jsou přehledně seřazeny do tematických kapitol, které jsou doplněny bohatými odkazy na literaturu (zákony, vyhlášky, směrnice, nařízení, normy, odbornou literaturu z oboru atd.). Autorský kolektiv, složený z představitelů akademické obce, odborníků Správy železnic a zhotovitelů, předkládá čtenáři text, jaký dosud nebyl v této šíři, odbornosti a komplexnosti v České republice zveřejněn. Celkové koordinace v průběhu vzniku publikace se ujal Ing. Vladimír Dubský.

Z původního záměru uvést pouze výčet jednotlivých technologií prací se po diskusi s odborníky rozšířil záběr publikace na sestavení komplexního obrazu o celé problematice prací na železničním svršku. První část knihy čtenáře seznamuje se základní užívanou termino-

logií, přibližuje teorii namáhání železničního svršku a jeho součástí, rozebírá složení jednotlivých soustav a sestav železničního svršku a představuje základní parametry geometrické polohy koleje (GPK). Druhá část podává informace o diagnostice železničního svršku (GPK, defektoskopie, mikrogeometrie kolejnic apod.), o geodetických pracích prováděných před, v průběhu i po dokončení stavby, rozebírá projektovou přípravu pro investice, opravy a rekonstrukce a popisuje obecně přípravné a dokončovací práce. Nosnou částí je část třetí, která se věnuje jednotlivým technologiím a používané mechanizaci pro konkrétní úkony, ať už se jedná o pokládku (či výměnu) kolejového roštu, čištění kolejového lože, úpravu GPK, svařování kolejnic a zřizování bezстыkové koleje, broušení a reprofilaci kolejnic, či montáž a demontáž zařízení trakčního systému a zabezpečovacích zařízení. Finální čtvrtá část uvádí přehled normativní a předpisové základny pro práce na železničním svršku – české i evropské normy, technické specifikace interoperability a předpisy Správy železnic.

Záměrem při sestavování publikace bylo vytvořit odbornou příručku poskytující nejnovější (ale i již běžné) informace o oboru.

Autorizované osoby v oboru dopravní stavby mohou získat tuto publikaci zdarma. Kniha je k vyzvednutí na jednotlivých oblastních kancelářích. Nabídka platí do vyčerpání zásob.

Ing. Šárka Janoušková

Informační centrum ČKAIT, s.r.o.

Akce Informačního centra ČKAIT, s.r.o.

Představení publikace *Technologie prací na železničním svršku*

9. září 2020 od 18.30 hodin

Dopravní hala Národního technického muzea v Praze na Letné

Slavnostní koncert k 20. výročí IC ČKAIT

15. září 2020 od 19.30 hodin

Novoměstská radnice v Praze 2

Program: Jaroslav Svěcený – housle, Lucie Tóth – klavír

U obou akcí vstup na pozvánky: IC ČKAIT, s.r.o., e-mail: info@ic-ckait.cz, tel.: 227 090 225

Webináře ČKAIT – září 2020

8. září 2020 od 14.00 hod.

Odstraňování staveb

Právní úprava týkající se „černých staveb“, resp. řízení vedených podle § 129 stavebního zákona, upozornění na problematiku aplikaci některých ustanovení této části zákona a na nejčastější vady v řízení vedených podle tohoto ustanovení, praktické příklady, aktuální judikatura.

Přednášející: Ing. Vladimíra Helebrantová

14. září 2020 od 14.00 hod.

Občanský zákoník s vazbou na výstavbu

Přednáška nabídně pohled na problematiku občanského zákoníku a jeho vazby na výstavbu.

Přednášející: JUDr. Eva Kuzmová

15. září 2020 od 14.00 hod.

Biologické napadení fasád

(odběry vzorků, testování nátěrových hmot)

Příčiny biologického napadení fasád, nejčastější diagnostické metody vyšetření, možnosti likvidace bakterií, plísní a řas a možná preventivní opatření vzhledem k ochranné funkci venkovních omítek.

Přednášející: RNDr. Kateřina Klánová, CSc.

24. září 2020 od 14.00 hod.

Stavební zákon ve vazbě na správní řád

Hlavním cílem vzdělávacího programu je tedy prohloubit odborné znalosti a získat praktické dovednosti v oblasti aplikace správního řádu na řízení a jiné postupy vedené podle stavebního zákona, protože na procesní postupy je při projednávání záměru brán velký zřetel.

Přednášející: Mgr. Jaroslava Milerová

Dny evropského dědictví v Olomouci

Sdružení historických sídel Čech, Moravy a Slezska, jehož přidruženým členem je ČKAIT, ve spolupráci s městem Olomouc připravuje na 11. až 13. září Národní zahájení Dnů evropského dědictví (EHD) s bohatým programem.

pátek 11. září od 14.00 do 22.00 hodin

- komentovaná prohlídka radnice a Vily Primavesi
- vernisáž výstavy Českých korunovačních klenotů a Pražského Jezulátka (Vlastivědné muzeum v Olomouci)
- vernisáž výstavy Nositelé tradice lidových řemesel, budova oranžerie ve Smetanových sadech
- Galavečer baletu Moravského divadla Olomouc – open-air představení na Horním náměstí

sobota 12. září od 9.00 do 22.00 hodin

- Den otevřených památek – vstup zdarma

- Národní zahájení Dnů evropského dědictví 2020, Horní náměstí
- Komentovaná prohlídka slavnostního freskového sálu ZŠ Komenium
- Komentovaná prohlídka města Olomouc
- 20 let v UNESCO – audiovizuální show na Sloupu Nejsvětější Trojice, Horní náměstí

neděle 13. září od 9.00 do 20.00 hodin

- Den otevřených památek – vstup zdarma

Zveme zejména členy z oblasti ČKAIT Olomouc i jejich rodinné příslušníky a známé v září (po koronaviru) k účasti na zajímavých akcích.

Ing. Svatopluk Zídek

Kolegium pro technické památky ČKAIT & ČSSI

Konference Statika staveb Plzeň 2020 přeložena

Odborná konference s názvem Statika staveb Plzeň 2020, která se měla konat 2. dubna 2020, se uskuteční v novém termínu 10. září 2020. Přípravu zajišťuje ČKAIT, konkrétně oblast Plzeň, ve spolupráci s aktivem Statika a Informačním centrem ČKAIT.

Konference bude zaměřena na problematiku navrhování a posuzování nosných konstrukcí pozemních staveb. Hlavními tématy pro rok 2020 budou betonové a zděné nosné konstrukce a praktické příklady řešení konstrukcí z těchto a případně dalších oborů statiky staveb.

Základní témata

- Stav navrhování a zatížení konstrukcí v kontextu připravovaných změn eurokódů po roce 2020
- Posuzování existujících zděných a betonových konstrukcí
- Statický návrh, úpravy a průzkumy betonových konstrukcí

- Prefabrikované železobetonové konstrukce
- Navrhování a rekonstrukce zděných konstrukcí a objektů
- Konkrétní program konference bude zveřejněn v průběhu června 2020

Plán přípravy konference

2. srpna 2020	Shromáždění příspěvků
1. září 2020	Přihlášení účastníků
10. září 2020	Konference – Parkhotel Plzeň,
U Borského parku 2791, 320 04 Plzeň 3

Ing. Luděk Vejvara, Ph.D.

předseda výboru oblasti ČKAIT Plzeň

Kontakt na přípravný výbor konference: plzen@ckait.cz

Zadržme vodu v krajině

Tisková konference ČKAIT, která se konala ve čtvrtek 4. června 2020, se věnovala stále aktuálnímu tématu sucho a hospodaření s vodou. Podle názoru odborníků ČKAIT nejsou zatím prováděná opatření dostatečná.

„Vláda hodně mluví o opatřeních proti suchu, ale dělá málo. Obávám se, že současný deklarovaný schodek státního rozpočtu ve výši 500 mld. Kč bude mít negativní dopad na investice do vodohospodářských opatření. Nyní se voda rychle odvádí z krajiny, neumíme ji zadržovat. Ani současný návrh na rekonstrukci stavebního zákona tento problém neřeší a chybí tam řada opatření. Asi proto, že zatím otočíme kohoutkem a voda teče,” řekl v úvodu tiskové konference Ing. Pavel Křeček, předseda ČKAIT, která sdružuje na 30 000 autorizovaných osob, z nich je 3066 vodohospodářů.

Vizualizace zelené střechy nestačí

Neustále se rozšiřují zastavěné plochy a územní plánování nerespektuje požadavky, které vyplývají z nastupující změny klimatu. Situace se neustále zhoršuje. Zelené střechy mohou být řešením, jak ochladit města a zpomalit odtok vody při přívalových deštích, ale podle ČKAIT je třeba si uvědomit, že mají své klady i zápory.

„Zelenou střechu nelze jednoduše umístit na každou stávající ani nově navrhovanou budovu. Znamená totiž značné statické zatížení a má vliv na konstrukční řešení. Je také nutné uvažovat s její údržbou. Žádnou zelenou střechu nelze uvažovat bez statického výpočtu, které vezme v potaz únosnost konstrukce a její maximální možné zatížení. Přitom je nutné počítat nejen s hmotností zelené konstrukce, ale i s hmotností sněhu a dešťové vody,” uvedl v úvodní přednášce Ing. Robert Špalek, autorizovaný inženýr v oboru statika a dynamika staveb, místopředseda ČKAIT.

Extenzivní zelené střechy s konstrukční tloušťkou 5 až 15 cm mají spíše okrasný účel. Nejsou určeny pro pobyt lidí a zadrží méně vody, ale také jsou méně investičně náročné a méně staticky zatěžují konstrukci stavby. Intenzivní vegetační střechy s konstrukční tloušťkou 30 až 100 cm zadržují výborně dešťovou vodu, mohou se zde pohybovat i lidé, ale znamenají vysoké statické zatížení konstrukce, a tedy i výrazně vyšší investice.

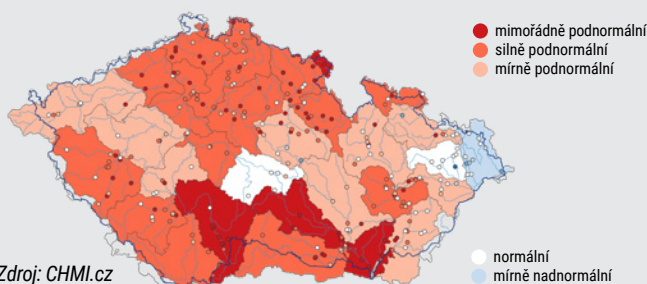
„V současné době se objevují mýty o možnosti ozelenění na panelových domech. Mají totiž velmi limitovanou únosnost, nejsou navrhované pro pobyt lidí, neboť zde chybí zábradlí a vhodný přístup. Obvykle se na střechu panelových domů leze přes strojovnu výtahu. Bylo by nutné řešit i zanášení okolních střech. Vizualizace zelené střechy na panelovém domě je sice pěkná, ale rozhodně nestačí. V praxi se setkávám s tím, že některá města dotují vznik zelených střech, aniž by požadovala statické ověření realizovatelnosti. Přínos zelených střech pro novou zástavbu je nezpochybnitelný, je však nutné vzít v potaz finanční možnosti investora, který je zatížen vyššími stavebními náklady i budoucími náklady na údržbu. Ukázkovým dobrým příkladem zelené střechy je sídlo ČSOB v Radlicích,” upozornil Ing. Robert Špalek.

Cílem by měla být inteligentní krajina

Letecké snímky ukazují důsledky zemědělského hospodaření v minulém století. Obrovské lány s plošnými melioračními opatřeními odvádějí dešťovou vodu z krajiny.

„Krajinu kolem nás by neměl formovat jen prostý ekonomický zájem, ale logické využití, které bude vycházet z charakteru povodí

Stav hladiny podzemních vod v mělkých vrtech z června 2020

Sucho, které začalo v roce 2015, stále nekončí a je nejhorší za posledních 500 let. Díky vydatným deštím na přelomu května a června 2020 se nasýtila povrchová vrstva půdy do 40 centimetrů. Stav podzemních vod je však na většině území stále podnormální. Mapa zachycuje stav od 1. do 7. června, kdy vyprahlá vegetace a vysušená půda nepustila vodu do hlubších vrstev. Roli hraje i zvýšená evapotranspirace.

více než vlastnických vztahů. Je třeba obnovovat a stavět nové malé vodní nádrže do 20 000 m³. Je však třeba si uvědomit, že i ty mohou být hrozbou pro své okolí a měly by je proto navrhovat zkušení vodohospodáři. Současné úvahy o rozvolňování povolvacích podmínek v tomto směru nepovažujeme za bezpečné. Velký problém v budoucím hospodaření s vodou je v současném odlesňování krajiny v důsledku kůrovcové kalamity. Chytré řešení v krajině znamená kombinaci přírodně blízkých drobných opatření a velkých technických staveb. Je nutné rychle zavádět chytrá koncepční řešení,” uvedl Ing. Adam Vokurka, Ph.D., prezident ČSSI, autorizovaný inženýr v oboru stavby vodního hospodářství a krajinového inženýrství a oboru stavby pro plnění funkce lesa.

Na dotaz Elišky Černé z Deníku N upřesnil ještě možné využití stávajících melioračních drenáží. Podle jeho názoru totiž nemusí krajinu jen odvodňovat. Pokud by byly doplněny stavidly a malými vodními nádržemi, mohly by naopak vodu zadržovat a využívat pro zavlažování. Mají v sobě velký potenciál a bylo by chybou je plošně odstraňovat.

„Vzhledem k tomu, že se ČR nalézá na rozvodí třech moří a minimum vody na naše území přitéká, jsou srážky jediným zdrojem vody, se kterou můžeme počítat. I proto je nutno v maximální možné míře vody ze srážek na našem území udržet, a to jak ve formě podzemních vod, tak ve formě povrchových vod v nádržích. Voda, která odtéká koryty řek, je již v podstatě na cestě mimo území naší vlasti. Z těchto důvodů je nutno kombinovat veškerá možná opatření, jak vodu zbrzdít a uschovat na dobu nedostatku. Abychom uspěli, musíme všechna opatření aplikovat společně s pochopením jejich vzájemných vazeb a dopadů na krajinu, přírodu a místní klima,” uvedl ve třetí závěrečné přednášce Ing. Michael Trnka, mI., CSc., autorizovaný inženýr v oboru stavby vodního hospodářství a krajinového inženýrství.

Ing. Markéta Kohoutová
šéfredaktorka časopisu Z+i ČKAIT

Hrad Bečov nad Teplou

9. zlatá pamětní mince edice Hrady
cyklus zlatých mincí České národní banky

V březnu 2019 vyhlásila Česká národní banka Cenu na návrh zlaté mince ČNB z cyklu Hrady. Motivem pro tuto investiční minci se stal hrad a zámek Bečov nad Teplou. Uzávěrka proběhla v květnu 2019. Do soutěže bylo přihlášeno 11 výtvarníků a 21 sádrových modelů. Bankovní rada ČNB na svém jednání v červnu 2019 vybrala k realizaci návrh pana Luboše Charvátka. Emise se uskutečnila 26. května 2020.

Bečov nad Teplou (německy Petschau) se nachází jižně od Karlových Varů. Hrad stojí nad hlubokým údolím obklopen vysokými lesnatými kopci, které patří k Slavkovskému lesu a Tepelské vrchovině. Ze dvou stran jej obtéká řeka Teplá a z třetí strany je oddělen Dolským dříve Hlubokým potokem. V údolí se nachází malebné městečko Bečov nad Teplou. Středověký hrad vznikl nad osadou Bečov na začátku 14. století. Chránil důležitou křižovatku zemských cest. Hrad se rozkládá na ostrožně stoupající od jihovýchodu k severozápadu. Zatímco na jihozápadě spadá svah prudce dolů, na severovýchodě klesá terén velmi pozvolna. Jádrem hradu tvoří zbytky okrouhlé věže spolu s mohutným nepravidelným objektem Pluhovských domů a dvojicí hranolových věží srostlých pomocí spojovacího křídla v jeden celek a umístěných na nejvyšší části ostrožny. Východní věž obsahuje hradní kapli s významnými nástěnnými malbami,

mohutná západní věž pak řadu obytných místností. Je zde dochována řada pozdně gotických kamenických článků, například portálů a také zbytky malířské výzdoby. Na jihozápadě pak hradní jádro doplňuje budova klasicistních stájí. Jižněji se nachází barokní zámek s přílehlou terasovou zámeckou zahradou.

V roce 1985 byl v prostoru hradní kaple nalezen a vyzvednut relikvíř svatého Maura, který zde byl ukryt patrně na konci druhé světové války v roce 1945. Představuje velmi cennou románskou památku a vedle korunovačních klenotů je také nejvýznamnější klenotnickou památkou v Čechách. Od roku 2002 je relikvíř po předchozím restaurování opět umístěn v Bečově nad Teplou, nyní v prostoru barokního zámku.

Hrad a zámek Bečov získal v roce 2011 za Projekt prezentace a konzervace hradu prestižní mezinárodní ocenění Europa Nostra.

(foto: Jan Borecký)

Cena Inženýrské komory 2019

